SAMUƐLI LÃ SƐIA

Yɑ̃́ pɔ́ kú láɛ bee guuɔ

Ãnabi Samuɛli pɔ́ wà aà tɔ́ kpà láɛ beeɛ ń a lá pɔ́ tɛ́io mɛ́ dɔaana gbɛzãna ũ. Dɔaanapiɔ mɛ́ gbɛ̃́ɔ mì̉sina pɔ́ Lua ń dílɛ Isailiɔnɛ, tó yɑ̃́ ń léɔ ũ. Aa zỉkɛ̀ lɛɛ plaplaɛ: Aa dɛ bùsu gbãadeɔ ũ, mɛ́ aa ɛa dɛ lousisikpɛ gbɛ̃ zɔ̃ɔɔ ũ lɔ e wàɔ gɛ́ kía kpái Isailiɔnɛ. (1-7). Isailiɔ ye dɔaana bee taaɔi lɔo, aa ye wàɔ kía vỉɛ sa. Samuɛli dɔ̃ kɛ́ Lua mɛ́ Isailiɔ kía ũ, ãma Isailiɔ gɑ̃́ nàwà, ɔ̃ à kía kpànɛ́, aà tɔ́n Saulu (8-10). I gɛ̃gɛ̃o, Saulu pãkpà Luazi, ɔ̃ Lua gì̉ aà kíakɛi. (11-15). Bee gbɛa Lua ɛ̀waasona Davidi sɛ̀ aà zɔ̃lɛ Saulupi gbɛu. Davidi nà zỉkɛa kí Sauluɛwa, ɔ̃ à dɔ́ɛkɛ̀ ń kíakɛyãɔ, e à gɛ̀ bàalɛ̀ Saulupiɛ, asa Saulu ye à aà dɛɛ. (16-30) lɛ́ Lua Saulu gbãalaoa ń Luapi gbãakãfỉa Davidiɛo yɑ̃́ bɔɔlɛkɛwɛ̃ɛ. Lápi láakỉi Saulu ń a nɛ́ɔ gàga sì̉sỉpɔlɛu gɔɔ pɔ́ aalɛ zỉka ń Filitɛ̃ɔɛ (31).

Lápi lɛ́ dadawɛ̃ɛ kɛ́ Lua mɛ́ a gbɛ̃́ɔ kía ũ ado. Lua mɛ́ iko vỉmá, mɛ́ ì̉ yɑ̃́gɔ̃gɔ̃nɛ́. Sema Lua gbɛ̃́piɔ ń ń kíao lí misiilɛɛ̀, aaliɔ zỉkɛ aà yɑ̃́wa.

Ɛlikana ń a gbɛ̃́ɔ

1 Gɔ̃ɛe ku Lama, Ɛflaiũ bùsu gusỉsỉdeu. Zufi buiɛ,
aà tɔ́n Ɛlikana, Yeloaũ nɛ́ɛ. Ɛflaiũ bui pɔ́ wì̉ mɛ Zufipi
mɛ́ Tou ì̉, ɔ̃ Tou Ɛlihu ì̉, ɔ̃ Ɛlihu Yeloaũ̉pi ì̉.
2 Ɛlikana nɔ vỉ mɛ̀n plaɛ, a sɛ̃́ia tɔ́n Ãna, a plaade
Penina. Penina mɛ́ nɛade ũ, Ãna sɔ̃ fỉiɛ.

3 Wɛ̃ ń wɛ̃o gɔ̃ɛpi ì bɔ a wɛ̃́lɛu à gɛ́ Silo Dii Zĩ̀gɔ̃de
sísii, ɔ̃ ì sa'owà. Ɛli nɛgɔ̃ɛ mɛ̀n plaɔ Ɔfini ń Finɛasio
ku we Dii gbàgbanaɔ ũ.
4 Gɔɔ pɔ́ Ɛlikana sa'ò, ì a nɔ̀ɔ kpa a na Peninawa ń
a nɛgɔ̃ɛɔ ń a nɛnɔɛɔ píi,
5 ɔ̃ ì a lɛɛ pla kpa Ã̀nawa, asa a yeaàziɛ, baa kɛ́ Dii
aà kɛ̀ fĩi ũ.
6 Aà gɔ̃api sɔ̃ ìɔ aà kɛ pɔ́ɔpɔɔ aà fĩikɛ yã́i, kɛ́ aà nɔ̀sɛ
e fɛlɛ.
7 Màa ìɔ kɛɛ̀ wɛ̃ ń wɛ̃o. Tó Ã̀na gɛ̀ Dii kpɛ́u, aà gɔ̃api
ì aà kɛ pɔ́ɔpɔɔ, ɔ̃ ì ɔ́ɔlɔ à fua pɔble.
8 Ɔ aà zã́ ì aà lá: Bɔ́mɛ n le, ńlɛ ɔ́ɔlɔ, ni pɔbleo ni?
Ã̀kɛa n nɔ̀sɛ ɔ̃̀ɔkpài? Má dɛnɛ nɛgɔ̃ɛ mɛ̀n kwiao lé?
9 Zĩ̀ewa kɛ́ aa ku Silo, aa pɔblè aa làa, sa'ona Ɛli
zɔ̃lɛa kĩ̀lau Dii kpɛ́ kpɛɛlɛ, ɔ̃ Ã̀na fɛ̀lɛ
10 ń nɔ̀sɛyaa zɔ̃ɔo, à wabikɛ̀ Diiwa ń ɔɔlɔo maa-
maa.
11 Ɔ à lɛkɛ̀ Diiwa à mɛ̀: Dii Zĩ̀gɔ̃de, to mapi n
zɔ̀blena yã́ dɔngu! Ma wɛ̃nagwa! Tó ma yã́ i
sãnguo, mɛ́ n ma gba nɛgɔ̃ɛ, má aà kpama n pɔ́ ũɛ e
aà wɛ̃ni lɛ́u, gɛ̃ a táa'o aà miwa bauo.*
12 Kɛ́ aà wabikɛa Diiwapi lɛ́ láao, ɔ̃ Ɛli lɛ́ aà gwa
soee.
13 Ã̀na lɛ́ yã́pi o a sɔ̃uɛ, aà lɛ́ mɛ́ lɛ́ kɛ úi'ui, i yã'o à
bɔ̀ a lɛ́wa gbɛ̃e mào. Ɛli lɛ́ e vɛ̃ɛ lɛ́ aà dɛɛ,
14 ɔ̃ a ò̀ɛ: Nyɔ̃ɔ vɛ̃ɛdɛ kɛ e bɔɛ ni? Mikɛ̃ vɛ̃ɛwa.
15 Ɔ Ã̀na wɛ̀wà à mɛ̀: I kɛ màa no Baa! Nɔɛ
pɔsiaden ma ũ, mi vɛ̃ɛ ge í gbãae mio. Málɛ a
yã'ɔ̃maɔ siu Diiɛɛ.
16 Nsu mapi n zɔ̀blena dilɛ nɔɛ pã ũo. Ma nɔ̀sɛ
ɔ̃̀ɔkpaa ń ma kua bíli guuo mɛ́ tò málɛ wabikɛ la e
tia.

* **1:11** Nao 6.5

17 Ɔ Ɛli ò̀ɛ̀: Ta niɛ musu. Isailiɔ Lua n gba pɔ́ pɔ́ n
a wabikɛ̀wa.
18 Ɔ Ãna mɛ̀: To mapi n zɔ̀blena yã́ kángu. Ɔ à tà
à pɔblè, aà oosisi lào.

Samuɛli ia

19 Kɛ́ gu dɔ̀, aa fɛ̀lɛ káaukaau aa gɛ̀ kùlɛ Diiɛ. Ɔ
aa ɛ̀a tà ń bɛ wɛ̃́lɛu Lama. Kɛ́ Ɛlikana wùlɛ ń a na
Ãnapio, aà yã́ dɔ̀ Diigu.
20 Wɛ̃ bee ɔ̃ à nɔsì à nɛ'ì gɔ̃ɛ ũ, ɔ̃ à tɔkpàɛ̀ Samuɛli,†
asa à mɛ̀: Ma aà wabikɛ̀ Diiwaɛ.
21 Ɔ Ɛlikana fɛ̀lɛ ń a bɛdeɔ píi, aa ɛ̀a gɛ̀ sa pɔ́ wì o wɛ̃
ń wɛ̃o oi Diiwa, aai lɛ́ pɔ́ wa kɛ̀wà ñabo.
22 Ãma Ãna i gɛo. A ò a zã́ɛ: Tó nɛ́pi kɛ̃̀, ɔ̃ má gɛ́ aà
ɔlɔi Diiɛ, i gɔ̃ àɔ ku we gɔɔpii.
23 Ɔ aà zã́ ò̀ɛ̀: Lá à kɛ̀nɛ maa kɛ. Kã́ma bo e aà kɛ̃́.
Dii to yã́pi kɛnɛ. Ɔ nɔɛpi a nɛ gwà e à gɛ̀ kɛ̃̀.
24 Kɛ́ à kɛ̃̀, ɔ̃ à aà sɛ̀ gɛ̀ò Lua kpɛ́u Silo ń zugaae
wɛ̃̀ àaɔ̃o ń pɛ̃ɛtio koko do ń vɛ̃ɛo tùu do. Nɛ́pi kɛ̀
gɔ̃gbãana ũ.
25 Aa gáaepi kòlokpa, ɔ̃ aa gɛ̀ ń nɛ́pio Ɛli kĩ́i.
26 Ɔ Ãna ò̀ɛ̀: Baa, gáafaakɛmɛɛ! N n kuao, mámɛ
má nɔɛ pɔ́ zɛ lɛ́ wabikɛ Diiwa ń wáa la ũ.
27 Nɛ́ɛ bee wabi má kɛ̀ Diiwa, ɔ̃ à ma gba pɔ́ pɔ́ má
gbɛ̀awapi.
28 A yã́i ma mɔ aà kpái Diiwa, aàɔ ku aà pɔ́ ũ e a
wɛ̃ni lɛ́u. Ɔ aa kùlɛ Diiɛ we.

2

Ãna Dii sáaukpaa (Luk 1.46-55)

1 Ɔ Ãna Dii sìsi à mɛ̀:

† **1:20** Bee mɛ̀ Dii mà.

Ma nɔ̀sɛ lɛ́ yáalɔ Diiwa,
ma mi daa ía Dii yã́i.
Málɛ pɔnakɛ ma ibɛɛɔwa,
ma pɔ kɛ̀na kɛ́ à ma suabà.
2 Gbɛ̃e kua adoa lán Diiwao,
gbɛ̃e ku laaàwao,
gbɛsie ku lán wá Luawao.
3 Ásu yãbɔlɛ ń yɔ̃̀ɔoo,
ásu to walayã bɔ á lɛ́uo,
asa Dii Lua mɛ́ yã́piidɔ̃na ũ,
ɔ̃mɛ ì wá yãkɛaɔ yɔ̃.
4 Nɛgɔ̃naɔ sá ɛ̀'ɛ,
funaɔ gbãa dɔ ń pi.
5 Gbɛ̃́ pɔ́ kã̀ yãaɔ lɛ́ gbɛwi blɛ yã́i,
nɔa lɛ́ gbɛ̃́ pɔ́ àlɛ ń dɛ yãaɔ dɛ lɔo.
Fĩ̀iɔ nɛ'ì soplapla,
mɛ́ nɛgɔ̃ɛdasi'inaɔ lɛ́ ibaba.
6 Dii mɛ́ ì to gbɛ̃́ ga,
mɛ́ ì to gbɛ̃́ àɔ ku.
Ɔ̃mɛ ì to gbɛ̃́ gɛ̃ tíu,
mɛ́ ì gɛ vu.
7 Dii mɛ́ ì mɔ́ ń taasio ń namao,
ì ɔtɔ̃ɔlɛ gbɛ̃eɔwa, ì gbɛ̃eɔ kã́fĩ.
8 I wɛ̃nadeɔ bɔ luutɛ̃u,
ì taasideɔ bɔ tù̀u'ɛu.
I ń zɔ̃lɛ gudoũ ń kíabuiɔ,
ì to aa kpalable ń gawio.
Asa tɔɔlɛ zĩ́mpɛlɛá Dii pɔ́ɛ,
ɔ̃ à dṹnia kàlɛwà.
9 I a yãmanaɔ dɛdɛkĩ̀i dɔ̃́ané,
ì vãikɛnaɔ dɛ̃ɔnzɔ̃ gusiau.

Gbɛ̃e a fɔ̃ dɛ̃ɛnɛ ń azĩ̀a gbãaoo,
10 Dii a a ibɛɛɔ úlɔ.
A pala a ibɛɛɔwa za musu,
a yáˊkpalɛkɛńnɔ dṹnia lɛ́ lɛ́u.
A gbãa pisi kía pɔ́ á kpàɛ,
a gbɛ̃́ pɔ́ á sɛ̀pi mi daɛ̀ ía.
11 Ɔ Ɛlikana tà a bɛ wɛ̃́lɛu Lama, ɔ̃ nɛgɔ̃ɛpi gɔ̃̀, àlɛ zĩ̀kɛ
Diiɛ ń sa'ona Ɛlio.

Ɛli nɛgɔ̃ɛɔ

12 Ɛli nɛgɔ̃ɛɔá nɛ́ pãɔnɛ, aa Dii dɔ̃o.
13 Yã́ pɔ́ sa'onapiɔ ì kɛnɛ́n kɛ: Tó gbɛ̃́ sa'ò, gɔɔ pɔ́
àlɛ nɔ̀ɔ fùukɛ, sa'ona ì̀wae ì mɔ́ ń saa gɛ̃n àaɔ̃o kũa.
14 Ɔ ì si ta ge oo ge mɔ̀ oo guu, ɔ̃ sa'ona ì pɔ́ pɔ́ saapi
bɔ̀o sɛ a pɔ́ ũ píi. Màa aaì kɛ Isaili pɔ́ mɔ̀ Silooɔnɛ píi.
15 Baa e wàɔ gɛ́ nɔ̀ɔ kpasai a nísi láa, sa'ona ì̀wae
ì mɔ o gbɛ̃́ pɔ́ sa'òpiɛ: Nɔ̀ɔ kpa sa'onawa aà kpasa,
asa a we nɔ̀ɔ fùukɛa simao, sema a bùsu.
16 Tó gbɛ̃́pi òɛ̀: Má nɔ̀ɔ kpasa gĩ̀a a nísi láaɛ, pɔ́ pɔ́
ń yei ní sɛ́ sa, ɔ̃ ì̀wapi ì mɛ: Aawo! Kpaa gɔ̃̀ɔ! Tó n
gi, má sí ń gbãaoɛ.
17 Ɛwaasopiɔ duuna zɔ̃ɔ Diiɛ maamaaɛ, asa aalɛ
saka aà sa'onɔɔuɛ.
18 Nɛgɔ̃ɛna Samuɛli sɔ̃ ì̀ɔ zĩ̀kɛ Diiɛ ń sa'o'ulao daa.
19 Aà da ì gomusu nɛ́na zɔ̃ɛ̀. Lá àlɛ mɔ́ sa'oi ń a
zã́o wɛ̃ ń wɛ̃o, ɔ̃ ì mɔoɛ̀.
20 Ɛli ì samaa'o Ɛlikanaɛ ń a napio ì mɛ: Dii n gba
nɛ́ lɔ ń n nɔpio, nɛ́ pɔ́ à aà wabikɛ̀ a kpà Diiwapi gɛ̃ɛ
ũ. Ɔ aaì tá ń bɛ.
21 Ɔ Dii ɛ̀fãaikɛ̀ Anaɛ, à ɛ̀a nɛ'ì mɛ̀n sɔo, gɔ̃ɛ àaɔ̃, nɔɛ
pla. Nɛgɔ̃ɛna Samuɛli sɔ̃ àlɛ zɔ̃ɔkũ Dii ɔzĩ̀.
22 Ɛli zikṹ maamaa, à yã́ pɔ́ a nɛ́ɔ lɛ́ kɛ Isailiɔnɛ mà
píi ń lá aaì wúlɛ ń nɔɛ pɔ́ aaìɔ zĩ̀kɛ kpaaũkpɛ kpɛɛlɛɔ.

23 Ɔ à ń lá à mɛ̀: Bɔ́mɛ tò álɛ yãkɛ màai? Má mà
gbɛ̃́pii lɛ́ á yãvãipi o.
24 Ʌsu kɛ màao ma nɛ́ɔ! Bao pɔ́ má mà, àlɛ fãaa
Dii gbɛ̃́ɔ guupi maao.
25 Tó gbɛ̃́ duunakɛ̀ a gbɛ̃́deeɛ, Lua a aà misi, ãma
tó gbɛ̃́ duunakɛ̀ Diiɛ, démɛ a aà misii? Ɔ aa gì ń mae
yãmai, asa Dii zɛ̀ ń ń dɛdɛa yã́oɛ.
26 Nɛgɔ̃ɛ Samuɛli sɔ̃ àlɛ zɔ̃ɔkũ, àlɛ kã́fĩ. Iɔ na ń Diio
ń gbɛ̃́piio.*

Ʌsi bɛ̃̀ɛ oa Ɛli nɛ́ɔ yã́ musu

27 Ɔ Lua gbɛ̃e mɔ ò Ɛliɛ: Dii mɛ̀, gɔɔ pɔ́ ń dezi
Aalona bɛdeɔ lɛ́ zɔble Falaɔ̃ɔɛ Egipi, a bɔ mɔmá
wásawasa,
28 Isaili buiɔ guu píi ɔ̃ a n dezi Aalonapi sɛ̀ a
gbàgbana ũ. Ɔ à a gbagba à tulaletikàɛ tɛ́a ń
sa'o'ulao daa. Ʌ mɛ̀ a sa pɔ́ Isailiɔ ì a pɔ́ nísi kátɛu à
tɛ́kũ kpà aà buiɔwa píiɛ.†
29 Ʌ mɛ̀ bɔ́mɛ tò i a sa'onɔɔ zɔ̃ ń gbáo ń gba pɔ́ á
dìlɛ wàli mɔoɛ a kpɛ́uoi? Ʌ mɛ̀ bɔ́yãi ni n nɛ́ɔ dilɛ
dɛala, ɔ̃ álɛ mɛkpa ń a gbɛ̃́ Isailiɔ sa'onɔɔ maaoi?
30 Bee yã́i Dii Isailiɔ Lua mɛ̀, á dìlɛ yãa n buiɔ ń
n dezi buiɔ mɛ́ aaliɔ a gbagba gɔɔpii, ãma tia i we
beei lɔo. Ʌ mɛ̀ gbɛ̃́ pɔ́ a kpɛlà ɔ̃ á aà kpɛla, mɛ́ gbɛ̃́ pɔ́
sakàagu a kɛ pɔ́ ũo.
31 Ma! Ʌ mɛ̀ gɔɔe a mɔ́, á kɛ n bɛ gɔ̃gbãaɔnɛ sàabu
ń n de bɛdeɔ. Mae zie aɔ ku n ua lɔo.
32 Nyɔ̃ taasi e n bɛ. Baa tó a ɛ̀fãai pìsi Isailiɔnɛ píi,
maezie aɔ ku n uao e gɔɔpii.

* **2:26** Luk 2.52 † **2:28** Nao 18.1-10

33 N uadeɔ ɛɛ gaga píiɛ. N gbɛ̃́ pɔ́ i aà bɔ a
gbagbazi̋uo, a to n wɛ́ wo ń ɔɔlɔo, n pɔ i siakũ.
34 N nɛ́ gbɛ̃ɔn pla Ɔfini ń Finɛasio aa gaga gɔɔ doũ
zi̋ an pla ḿpiiɛ. Bee aɔ dɛnɛ seela ũ kɛ́ yã́ pɔ́ má ò a
kɛ píiɛ.
35 Dii mɛ̀ á gbɛ̃́ sɛ́ sa'on náaide ũ, i a pɔeã kɛ lá á
yeiwa. Á aà buiɔ zɛdɔ gíũgiũ, aɔ zi̋kɛ gbɛ̃́ pɔ́ á kpá
kía ũɛ gɔɔpii.
36 N bui pɔ́ gɔ̀ɔ mɔ kulɛkɛ̀ɛ ɔ̃a ge pɛ̃ɛ yã́i, aai mɛ:
Sa'onzi̋e dawɛ̃ɛ wà kɛ, wí e wàɔ blɛ yɔɔna ble.

3

Dii lɛzua Samuɛlizi

1 Nɛgɔ̃ɛ Samuɛli lɛ́ zi̋kɛ Diiɛ ń Ɛlio. Gɔɔ bee Dii yã́
lí dɛdɛ gbɛ̃́wa mɔ̀ɔmɔɔo, mɛ́ wɛ́pungu'ea i liguao.
2 Gɔɔewa Ɛli wúlɛa a kpɛa. Aà wɛ́ bùsa, àlɛ gu'e
maamaa lɔo.
3 Samuɛli wúlɛa Dii kpɛ́u, gu pɔ́ Lua kpagolo kúu.
Lua kpɛ́ filia i gao.
4 Ɔ Dii lɛzù Samuɛlizi. A wɛ̀wà à mɛ̀: Má kɛ́!
5 Ɔ à bàalɛ̀ gɛ̀ Ɛli ki̋i à mɛ̀: N lɛzùmazi nolo? Ma
mɔ. Ɔ a òɛ̀: Mi lɛzunzio. Gɛ ǹ wúlɛ. Ɔ à ɛ̀a gɛ̀ wùlɛ.
6 Dii ɛ̀a lɛzùaàzi lɔ, ɔ̃ à ɛ̀a gɛ̀ Ɛli ki̋i à mɛ̀: N
lɛzùmazi nolo? Ma mɔ. Ɔ à mɛ̀: Ma nɛ́, mi lɛzunzio.
Gɛ ǹ wúlɛ.
7 Samuɛli Dii dɔ̃ gi̋ao, Dii yã́ i dɛdɛwà yãao.
8 Dii ɛ̀a lɛzùaàzi a gɛ̃n àaɔ̃de, ɔ̃ à fɛ̀lɛ gɛ̀ Ɛli ki̋i lɔ à
mɛ̀: N lɛzùmazi nolo? Ma mɔ. Ɔ Ɛli dɔ̃̀ sa kɛ́ Dii mɛ́
lɛ́ lɛzu ɛ̀waasonapizi.
9 Ɔ a òɛ̀: Gɛ ǹ wúlɛ. Tó à lɛzùnzi sa, ní mɛ: Yã̋'o
Dii, n zɔ̀blena swã́ dɔ. Ɔ Samuɛli gɛ̀ wùlɛ a wúlɛki̋i.

10 Dii mɔ̀ zɛ̀ we, à lɛzùaàzi lá a kɛ̀ yãawa à mɛ̀:
Samuɛli! Samuɛli! Ɔ Samuɛli mɛ̀: Yã'o Dii, mapi n
zɔ̀blena ma swã́ dɔ.
11 Ɔ Dii ɑ̀ɛ̀: Ma! Má yãkɛ Isailiɔ guu, gbɛ̃́ pɔ́ a
baomà a kɛkɛ swãwɛ̃ɛ.
12 Gɔɔ bee má àsi pɔ́ má ò Ɛli bɛdeɔ yã́ musu kɛ píi
za a daalɛawa e a midɛawa.
13 Má ɑ̀ɛ̀ má tó yã́ líɔ wi aà bɛdeɔ musuɛ e gɔɔpii
vãi pɔ́ a a yã́ dɔ̃ yã́i, kɛ́ aà nɛ́ɔ ńzi̋a kpɛbɔ̀, mɛ́ i ń
zùukɛo yã́i.
14 Bee yã́i ma lɛgbɛ̀̃ Ɛli bɛdeɔ yã́ musu ma mɛ̀:
Sa'oa ge gbadaa a Ɛli bɛdeɔ tàae kɛ̃́má bauo.
15 Samuɛli wùlɛ e gu dɔ̀, ɔ̃ à Dii kpɛ́ gbaɔ wɛ̀̃wɛ̃. A
wɛ́pungu pɔ́ á è oa Ɛliɛ vi̋a vi̋.
16 Ɔ Ɛli aà si̋si à mɛ̀: Samuɛli ma nɛ́! A wèwà à mɛ̀:
Má kɛ́!
17 Ɔ à aà là à mɛ̀: A ònɛ kpelewa ni? Ǹsu
yã́pi ulɛmɛɛo. Tó ń yã́ pɔ́ a ònɛ kee ùlɛmɛɛ, Lua
yãpãsi̋kɛnɛ bɛ̀̃ɛbɛ̃ɛ!
18 Ɔ Samuɛli yã́pi si̋uɛ̀ píi, i a kee ulɛɛ̀o. Ɔ Ɛli mɛ̀:
Diin aà ũ. Lá à kɛ̀ɛ̀ maa, aà kɛ.
19 Samuɛli lɛ́ zɔ̃ɔkũ mɛ́ Dii kuaànɔ, i to yã́ pɔ́ a ò
lɛ̀lɛ pão.
20 Ɔ Isaili pɔ́ kú za Dã e Bɛɛsɛbaɔ dɔ̀̃ píi sa kɛ́
Samuɛliá Dii ãnabiɛ si̋ana.
21 Dii i̋ɔ bɔ àɔ mɔ Samuɛliwa Silo, gu pɔ́ à azi̋a
ɔ̀lɔuɛ̀ káau. I yã'oɛ̀, ɔ̃ Isailiɔ lɛ́ aà yãma píi.

4

Filitɛ̃ɔ Dii kpagolo sia

1 Isailiɔ bɔ̀lɛ gɛ̀ Filitɛ̃ɔwa zi̋u. Aa bòokpà Ɛbɛnɛzɛɛ,
Filitɛ̃ɔ sɔ̃ Afɛki.

2 Filitɛ̃ɔ zi̋'ɔpòo aa gɛ̀ò Isailiɔwa. Kɛ́ zi̋ gbãakṹ̀, ɔ̃
Filitɛ̃ɔ Isailiɔ blè, aa ń dɛdɛ zi̋lau we gbɛ̃ɔn ɔ̀aa bao
(4.000) taawa.
3 Kɛ́ Isailiɔ sù ń bòou, an gbɛ̃zɔ̃ɔɔ mɛ̀: Bɔ́yãi Dii tò
Filitɛ̃ɔ wá blé gbãi? Wà gɛ Dii bàakuawanɔ kpagolo
sɛ́ Silo wà suò àɔ kúwanɔ, kɛ́ aàli wá bɔ wá ibɛɛɔ ɔzi̋.
4 Ɔ aa gbɛ̃́ɔ zi̋̀ Silo aa gɛ̀ Dii bàakuańnɔ kpagolo
sɛ̀ sùò. Ɔmɛ Dii Zi̋gɔ̃de kiblekíi ũ malaika gȁsi̋adeɔ
zãnguo.* Ɛli nɛ́ gbɛ̃ɔn plaɔ Ɔfini ń Finɛasio kú ń
kpagolopio we.
5 Kɛ́ wà kàò Isailiɔ bòou, aa kȁa wiiwa ḿpii e tɔɔlɛ
dèe.
6 Kɛ́ Filitɛ̃ɔ wiipi mà, aa mɛ̀: Bɔ́ wii gbãa mɛ́ dɔ
Ɛbɛluɔ bòoui? Kɛ́ aa dɔ̏ Dii kpagolo mɛ́ pi̋la ń bòou,
7 vi̋a ń kṹ aa mɛ̀: Diie pi̋la ń bòouɛ. Yã́ gi̋wáɛ sa!
Yã́ bee taa i kɛ yãao.
8 Yã́ gi̋wáɛ! Démɛ a wá bɔ dii gbãapi ɔzi̋i? Diipi
mɛ́ yãmɔ̀ Egipiɔnɛ guwaiwaiu.
9 Wá Filitɛ̃ɔ wà sɔ̃dilɛ wà gɔ̃ɛkɛkɛ. Tó wi kɛ màao,
wá zɔble Ɛbɛluɔnɛ lá aalɛ blewɛ̃ɛwaɛ. Wà gɔ̃ɛkɛkɛ,
wí zi̋kańnɔ.
10 Ɔ Filitɛ̃ɔ fɛ̀lɛ Isailiɔwa ń zi̋o aa ń fú, ɔ̃ an baade
bàalɛ̀ tà a bɛ, an dɛdɛa kɛ̀ zài. Filitɛ̃ɔ ń kɛ̀sɛdeɔ dɛ̀dɛ
gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ baakwi (30.000).
11 Aa Lua kpagolo si̋ mɛ́ Ɛli nɛ́ gbɛ̃ɔn plaɔ Ɔfini ń
Finɛasio gàga.
12 Bɛ̃yãmɛɛ bui gbɛ̃e bɔ̀ zi̋lau, à bàalɛ̀ gɛ̀ Silo
zi̋beezi̋. A a pɔkasaɔ ga kɛ̀kɛ̃, à bùsukà a miu.
13 Kɛ́ à kà, à Ɛli lè zɔ̃lɛa ki̋lau zɛ́ saɛ, àlɛ gudã, asa
aà sɔ̃ daa doũo Lua kpagolo yã́i. Kɛ́ gbɛ̃́pi gɛ̏ wɛ̃́lɛu,
à baokpà wɛ̃́lɛdeɔnɛ, ɔ̃ aalɛ ɔ́ɔlɔ ḿpii.

* 4:4 Bɔa 25.22

14 Kɛ́ Ɛli wiipi mà à mɛ̀: Búbua bee bɔ̀ máɛ? Ɔ
gbɛ̃́pi kɛ̀ kpakpa à gɛ oɛ̀.
15 Ɛli zi kà wɛ̃̀ basɔo plasai, aà wɛ́ gɔ̃̀ sùii, àlɛ gu'e
lɔo.
16 Ɔ gbɛ̃́pi òɛ̀: Tia ma bɔ zi̍lau, ma bɔ za we ń bao
gbãɛ. Ɔ Ɛli aà là à mɛ̀: Bɔ́mɛ kɛ̀ wei ma gbɛ̃́?
17 Baokpanapi wèwà à mɛ̀: Isailiɔ bàalɛ̀ Filitɛ̃ɔnɛ,
ɔ̃ Filitɛ̃ɔ ń dɛdɛ dasidasi. N nɛ́ gbɛ̃ɔn plaɔ Ɔfini ń
Finɛasio gàga lɔ. Filitɛ̃piɔ Lua kpagolo si̍má lɔ.
18 Kɛ́ à Lua kpagolo yã'ò, Ɛli bɔ̀ a ki̍lau à lɛ̀lɛ
kpaanla wɛ̃́lɛ bi̍̃ibɔlɛ saɛ, ɔ̃ aà waa gbòo à gà, asa
à zikũ̀ mɛ́ gbɛ̃́ kɑ̃́aɛ. A̍ dɔ̀aa Isailiɔnɛ e wɛ̃̀ blaɛ.
19 Ɛli nɛ́ Finɛasi na nɔsia, à kà nɛ'ia. Kɛ́ à Lua
kpagolo sia bao mà ń a zɑ̃́de gaao ń a zɑ̃́ gaao, ɔ̃ à
kùlɛ à nɛ'i̍, asa nɔwɑ̃wɑ̃ mɔ̀waɛ.
20 Kɛ́ àlɛ kɑ̃sɑ̃nkɛ, gbɛ̃́ pɔ́ aa aà kṹkũaɔ òɛ̀: N̍su to
vi̍a n kũo, n nɛ'i̍ gɔ̃ɛ ũ. A̍ma i wemáo, i ń yɑ̃́dao.
21 Ɔ à tɔkpà nɛ́piɛ Ikabodu† à mɛ̀: Isailiɔ gawi kɔ'ɛ̀,
asa wà Lua kpagolo si̍máɛ, mɛ́ aà zɑ̃́de ń aà zɑ̃́o
gàga lɔ.
22 A̍ mɛ̀: Isailiɔ gawi kɔ'ɛ̀, asa wà Lua kpagolo
si̍máɛ.

5

Lua kpagolo kua Filitɛ̃ɔ ki̍̃i

1 Kɛ́ Filitɛ̃ɔ Lua kpagolo si̍, aa bɔ̀ò Ɛbɛnɛzɛɛ aa tàò
Asedoda.
2 Ɔ aa gɛ̃̀ò ń dii Dagɔ̃ kpɛ́u, aa di̍lɛ aà saɛ.

---

† **4:21** Bee mɛ̀ gawi kɔ'ɛ̀.

3 Kɛ́ gu dɔ̀, Asedodadeɔ fɛ̀lɛ káaukaau, ɔ̃ aa è Dagɔ̃
lɛ̀lɛ zɛ̃́lɛ a gbɛɛu Dii kpagolo aɛ. Ɔ aa Dagɔ̃ sɛ pɛ̀lɛ a
gbɛu.
4 Kɛ́ gu dɔ̀ lɔ, aa fɛ̀lɛ káaukaau, ɔ̃ aa è Dagɔ̃ lɛ̀lɛ zɛ̃́lɛ
a gbɛɛu lɔ Dii kpagolo aɛ. Aà mi ń aà ɔɔ wɔ̀ɛ kálɛa
kpɛɛlɛ bèewa. Aà gbɔ̃u gɔ̃̀ dilɛ ado.
5 Bee yã́i Dagɔ̃ gbàgbanaɔ ń gbɛ̃́ pɔ́ lɛ́ gɛ̃ aà kpɛ́u
Asedodaɔ lí kɛ̀sɛpɛlɛ aà kpɛ́ kpɛɛlɛ bèewao e ń a
gbão.
6 Dii ɔtɔ̃̀ Asedodadeɔwa, à ń ásookɛ̀ à gbɛna
kàńgu, Asedodadeɔ ń a zɔ̃ɛwiadeɔ píi.
7 Kɛ́ Asedodadeɔ è màa, aa mɛ̀: Isailiɔ dii kpagolo
a e àɔ kúwanɔ la lɔo, asa àlɛ ɔtɔ̃wá ń wá dii Dagɔ̃o
pãsĩ̀pãsĩ̀ɛ.
8 Ɔ aa gbɛ̃́ɔ zĩ̀ aa ń kíaɔ kã̀aa píi, ɔ̃ aa ń lá à mɛ̀:
Kpelewa wá kɛ ń Isailiɔ dii kpagolooi? Ɔ aa mɛ̀: Wà
gɛò Gata. Ɔ aa gɛ̀ò.
9 Kɛ́ aa kàò we, Dii ɔtɔ̃̀ wɛ̃́lɛwedeɔwa lɔ, ɔ̃ wɛ̃́lɛpi
lòo. Dii gagyã̀kàńgu, gbɛna lĩ̀ńla píi nɛ́fɛ̃nɛn gbɛ̃zɔ̃ɔ.
10 Ɔ aa gɛ̀ ń Lua kpagolopio Ɛkɛloni. Kɛ́ aalɛ
gɛ̃ò, wɛ̃́lɛpideɔ wiilɛ̀ aa mɛ̀: Wà gɛ̃̀wázi ń Isailiɔ dii
kpagoloo, kɛ́ aa wá dɛdɛ wá buiwaɛ.
11 Ɔ aa gbɛ̃́ɔ zĩ̀ aa ń kíaɔ kã̀aa píi, aa ònɛ́: A Isailiɔ
dii kpagolo sɛ à taò a gbɛu, kɛ́ asu wá dɛdɛ wá
buiwao yã́i. Asa gaga tò wɛ̃́lɛpi lòoɛ, Lua ɔtɔ̃̀má we
maamaaɛ.
12 Gbɛna kà gbɛ̃́ pɔ́ aai gaoɔgu, ɔ̃ wɛ̃́lɛpideɔ wii nà
luawa.

6

Ɛa taa ń kpagoloo Isaili bùsuu

1 Dii kpagolo kú Filitɛ̃ɔ bù̀suu e mɔ sopla,
2 ɔ̃ aa sa'onaɔ ń màsokɛnaɔ kɔ̀̃aa, aa ń lá aa mɛ̀:
Kpelewa wá kɛ ń Dii kpagolooi? Â owɛ̃ɛ lá wá kɛ
wà taò a gbɛu.
3 Ɔ aa wèmá aa mɛ̀: Tó álɛ tá ń Isailiɔ dii
kpagoloo, ásu taò giio. Â aà gba pɔ́ á tàae yɑ̃́i, í
gbɑ̃́gbɑ̃, í yɑ̃́ pɔ́ tò i ɔ gowáo dɔ̃.
4 Ɔ aa ń lá aa mɛ̀: Bɔ́ wá aà gba wà taò wá tàae
yɑ̃́ii? Aa wèmá aa mɛ̀: Â vua pi lán gbɛnawa mɛ̀n
sɔo ń ɛ̃́nao lɔ mɛ̀n sɔo á kíaɔ dasilɛu, asa gyɑ̃ doũpi
á lé ń á kíaɔ píiɛ.
5 Â á gbɛnaɔ taa pí ń ɛ̃́na pɔ́ lɛ́ á bù̀su ɔ̃̀ɔkpaɔ,
í Isailiɔ dii kpɛlaò. A gí ɔ goiwá ń wá diiɔ ń wá
bù̀suoa?
6 Bɔ́yɑ̃i á ye swɑ̃́gbɑ̃akɛ lá Egipiɔ ń Falaɔ̃ɔo kɛ̀wai?
Lá à ń wɛtɑ̃̀ e aa Isailiɔ gbàɛ aa tà, i dɔáguo lé?
7 Tiasa à gɛ zugo dafu kɛ, í mɔ́ ń zù nɛade mɛ̀n pla
pɔ́ wi zuudanɛ́ yɑ̃aoɔ. Â gópi dɔnɛ́, í ń nɛ́ pɔ́ tɛ́ńziɔ
kɛ̃́má, à táńnɔ ń kaau.
8 Â Dii kpagolo sɛ́ da gópi guu, í vua pɔ́ pɔ́ álɛ
kpɑ̃́sɑ̃ á tàae yɑ̃́iɔ ka balɔu, í dilɛ kpagolopi saɛ, í
zuɔ ka zɛ́u aa gɛò,
9 íɔ gwa. Tó kpagolo a bù̀su zɛ́ sɛ̀, àlɛ gɛ́ Bɛsɛmɛsi
oi, ɔ̃mɛ vɑ̃i zɔ̃ɔpi zĩ̀wá. Tó i sɛ́lɛ we sɔ̃o, wíɔ dɔ̃ kɛ́ ɔ̃mɛ
ɔtɔ̃̀wáo, mi'ĩiɛ.
10 Ɔ aa kɛ̀ màa, aa godɔ̀ zù nɛade mɛ̀n plaɔnɛ, aa
ń nɛ́ɔ kà kaau,
11 ɔ̃ aa Dii kpagolo dà gópiu ń balɔ pɔ́ vua ɛ̃́naɔ ń
gbɛna taaɔ ku a guuo.
12 Ɔ zupiɔ zɛsɛ̀ tululu, aa Bɛsɛmɛsi zɛ́ sɛ̀, aalɛ gɛ́,
aalɛ ɔ́ɔlɔ, aai lilɛ ɔplaai ge zɛɛio. Filitɛ̃ kíaɔ tɛ́ ń kpɛ e

Bɛsɛmɛsi zɔ̃lɛu.
13 Bɛsɛmɛsideɔ lɛ́ pɔ́wɛna kɛkɛ guzulɛu. Kɛ́ aa
wɛsɛ̀ musu, aa kpagolopi è, ɔ̃ an pɔ kɛ̀na a eawa.
14-15 Kɛ́ gópi kà Bɛsɛmɛsi gbɛ̃́ Yozuee bugbɛa, ɔ̃ à
zɛ̀ gbɛ̀ gbɛ̃̀nɛ saɛ we. Ɔ Levii buiɔ Dii kpagolopi bɔ̀ ń
balɔ pɔ́ vua pɔ́ɔ ku a guuo, aa kàlɛ gbɛ̀ gbɛ̃̀nɛpiwa.
Ɔ Bɛsɛmɛsideɔ gópi lí zɔ̃̀ɛzɔ̃ɛ yàa ũ, aa sa pɔ́ wĩ̀ a pɔ́
kátɛu à tɛ́kũ ò Diiwa ń zupiɔ. Gɔɔbeezĩ̀ aa sa pɔ́ wĩ̀
a pɔ́ kátɛu à tɛ́kũ ò Diiwa ń sa pãleɔ.
16 Filitɛ̃ kía gbɛ̃ɔn sɔɔɔ yã́pi è, ɔ̃ aa ɛ̀a tà Ɛkɛloni
zĩ̀beezĩ̀.
17 Vua gbɛna pɔ́ Filitɛ̃ɔ kpã̀sã Diiɛ ń tàae yã́iɔn kɛ:
Asedoda pɔ́ do, Gaza pɔ́ do, Asekeloni pɔ́ do, Gata
pɔ́ do, Ɛkɛloni pɔ́ do.
18 Vua ɛ̃́naɔ ku lɔ Filitɛ̃ mɛɛwiapiɔ dasilɛu, an
kía gbɛ̃ɔn sɔɔɔ pɔ́ ũ. An mɛɛwia bĩ́idepiɔ baade
ń a zɔ̃ɛwiaɔ. Gbɛ̀ gbɛ̃̀nɛ pɔ́ wà Dii kpagolo dĩ̀lɛwà
Bɛsɛmɛsi gbɛ̃́ Yozuee bugbɛapi mɛ́ a seela ũ e ń a
gbão.
19 Ɔ Dii Bɛsɛmɛsideeɔ dɛ̀dɛ, kɛ́ aa a kpagolo guu
gwà yãi. A ń dɛdɛ gbɛ̃ɔn bàaɔ̃kwiɛ, ɔ̃ wà búbuapɛ̀,
kɛ́ Dii kaalɛ zɔ̃ɔ kpàńzi yãi.
20 Ɔ Bɛsɛmɛsidepiɔ mɛ̀: Démɛ a fɔ̃ zɛ Dii Lua
Kuaadoadepi aɛi? Wá kpagolopi kpã́sã deɔ kĩ́i sa
ni?
21 Ɔ aa gbɛ̃́ɔ zĩ̀ Kiliayaaliũdeɔwa aa mɛ̀: Filitɛ̃ɔ sù
ń Dii kpagoloo. A mɔ gɛ sɛ à suò á kĩ́i.

7

1 Ɔ Kiliayaaliũdeɔ mɔ̀ Dii kpagolopi sɛ̀ aa tàò
Abinadabu bɛ sĩ̀sĩ musu. Ɔ aa aà nɛ́ Ɛleazaa dĩ̀lɛ a

dɔ̀ana ũ.

Samuɛli dɔaaa Isailiɔnɛ

2 Kpagolopi ku Kiliayaaliũ à gɛ̀gɛ̃, à kɛ̀ we wɛ̃̀ baoɛ.*

Isailiɔ lɛ́ wiilɛ Diiwa ḿpii, aalɛ aà kı̃́i wɛɛlɛ.

3 Ɔ Samuɛli ò Isailiɔnɛ píi à mɛ̀: Tó a zɛ ń Diio ń
nɔ̀sɛmɛndoo, à dii zı̃̀loɔ ń Asetaatiɔ bɔlɛ á guu, í ázı̃a
kpa Diiwa, íɔ zɔbleɛ̀ ado, i á bɔ Filitɛ̃ɔ ɔzı̃.

4 Ɔ Isailiɔ Baaliɔ ń Asetaatiɔ bɔ̀lɛ ń guu, aalɛ zɔble
Diiɛ ado.

5 Ɔ Samuɛli mɛ̀: Á Isailiɔ píi, à kãaa Mizipa, mí
awakpaɛ́ Diiɛ.

6 Kɛ́ aa kȁaa we, ɔ̃ aa itɔ̀ aa kɔ̀lɛ Dii aɛ. Gɔɔbeezı̃
aa lɛyè aa mɛ̀: Wa duunakɛ̀ Diiɛ. Ɔ Samuɛli yãgɔ̃̀gɔ̃
Isailiɔnɛ Mizipa we.

7 Kɛ́ Filitɛ̃ɔ mà Isailiɔ kȁaa Mizipa, ɔ̃ an kíaɔ gɛ̀
lɛ́lɛimá. Kɛ́ Isailiɔ mà, vı̃a ń kű,

8 ɔ̃ aa ò Samuɛliɛ: Nsu ǹyɔ̃ nílɛo! Wii lɛ Dii wá
Luawa aà wá sí Filitɛ̃ɔwa.

9 Ɔ Samuɛli sãnɛ yɔ̃mina sɛ̀, à sa pɔ́ wı̃ a pɔ́ kátɛu
bũu à tɛ́kũ oò Diiwa, ɔ̃ à wiilɛ̀wà Isailiɔnɛ. Ɔ Dii
sı̃aàǹɔ.

10 Kɛ́ Samuɛli lɛ́ sapi o, Filitɛ̃ɔ lɛ́ mɔ́ Isailiɔwa ń
zı̃o. Zı̃beezı̃ Dii tò loupũnaa gbãa kɛ̀ Filitɛ̃ɔwa. Gili
gɛ̃̀ŋ́gu, ɔ̃ Isailiɔ ń ásookɛ̀.

11 Kɛ́ Isailiɔ bɔ̀lɛ Mizipa, aa pɛ̀ Filitɛ̃ɔwa aa ń dɛdɛ,
aa ń kpá e Bɛtɛkaa.

12 Ɔ Samuɛli gbɛpɛ̀lɛ Mizipa ń Senio zãnguo, à
tɔkpàɛ̀ Ɛbɛnɛzɛɛ,† asa à mɛ̀: Dii mɛ́ dɔ̀wálɛ e wa kaò
la.

* 7:2 2Sam 6.2-4 † 7:12 Bee mɛ̀ dɔnlɛ gbɛ.

13 Beewa aa Filitɛ̃ɔ fù, ɔ̃ aai fɔ̃ ɛ̀a mɔ̀má zi̋u ń
bùsuu lɔo. Dii ɔnȁalɛ Filitɛ̃ɔwa e Samuɛli wɛ̃ni lɛ́u.
14 Wɛ̃́lɛ pɔ́ Filitɛ̃ɔ sì̋ Isailiɔwa yãaɔ ɛ̀a gɔ̃̀ ń pɔ́ ũ
za Ɛkɛloni e à gɛ̀ pɛ̀ò Gatawa. Isailiɔ wɛ̃́lɛpiɔ ń ń
tɔɔlɛɔ sì̋ Filitɛ̃ɔwa píi. Isailiɔ ń Amɔleɔ sɔ̃ aa kú ń kɔ̃o
yãkelesai.
15 Samuɛliá Isailiɔ dɔaanaɛ e a wɛ̃ni lɛ́u.
16 Wɛ̃ ń wɛ̃o ì̋ɔ gɛ́ Bɛtɛli ń Giligalio ń Mizipao, ì̋
yã́gɔ̃gɔ̃ Isailiɔnɛ wɛ̃́lɛpiɔ guu.
17 Ɔ ì̋ ɛa ta Lama, asa aȁ bɛn we. I yã́gɔ̃gɔ̃ Isailiɔnɛ
we lɔɛ. We ɔ̃ à Dii gbagbaki̋i bòu.

8

Isailiɔ kia gbɛaa

1 Kɛ́ Samuɛli zikȕ, à a nɛ́ɔ di̋lɛ Isailiɔnɛ dɔaanaɔ ũ.
2 Aȁ nɛgɔ̃ɛ sɛ̃́ia tɔ́n Yoɛli, a plaade Abia. Aamɛ aai̋
yã́gɔ̃gɔ̃nɛ́ Bɛɛsɛba.
3 A̋ma aȁ nɛ́piɔ i tɛ aȁ tufaio. Ɔa yã́ bakȁnɛ́ ń níu,
aai̋ gbagusaɛsi, aali yã́gɔ̃gɔ̃ a zɛ́wao.
4 Ɔ Isaili gbɛ̃zɔ̃ɔ kɔ̃ kȁaa aa gɛ̀ Samuɛli lè Lama
5 aa mɛ̀: Gwa, n zikȕ, mɛ́ ń nɛ́ɔ tɛ n tufaio. Kía
dilɛwɛ̃ɛ sa aȁɔ dɛ wá dɔaana ũ, lá bui píi a pɔ́ vi̋wa.
6 Kɛ́ aa mɛ̀ aȁ kía kpánɛ́ aȁɔ dɛ ń dɔaana ũ, yã́pi i
ka Samuɛliguo, ɔ̃ à wabikɛ̀ Diiwa.
7 Ɔ Dii ò Samuɛliɛ: Gbɛ̃́piɔ yãma, asa ḿmɛ aa
gi̋nzio. Mámɛ aa gi̋mazi, kɛ́ másu kiblemáo yã́i.
8 Lá aalɛ kɛ za gɔɔ pɔ́ ma ń bɔ́lɛ Egipi e gbã, aa
pãkpàmazi, aa zɔblè dii pãleɔnɛ píi, màa aalɛ kɛnɛ
lɔ.
9 N ń yãma sa, ní lɛzamá maamaa. Onɛ́ lá gbɛ̃́ pɔ́
a kiblemá ikoyã aɔ dɛ.

10 Ɔ Samuɛli Dii yáࠡpi sɛ̀lɛ sìu gbɛ̃́ pɔ́ aalɛ kía
gbɛawaɔnɛ kɛ́lɛkɛlɛ
11 à mɛ̀: Lá gbɛ̃́ pɔ́ a kiblewá ikoyã aɔ dɛn kɛ: A á
nɛgɔ̃ɛɔ si à ń dilɛ a zìkasɔ̃godeɔ ń a sɔ̃deɔ ũɛ. Aaɔ bɛ
aà sɔ̃́go aɛ ń bao.
12 A ń dilɛ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo ge gbɛ̃ɔn blakwikwiɔ
gbɛ̃zɔ̃ɔɔ ũ. Aaɔ aà sa paɛ̀, aaɔ aà pɔ́ kɛkɛɛ̀, aaɔ aà
zìkabɔɔpiɛ̀ ń aà sɔ̃́go pɔ́ɔ.
13 A á nɛnɔɛɔ si à ń dilɛ nísigìnakɛnaɔ ń blɛkɛnaɔ
ń pɛ̃ɛkɛnaɔ ũɛ.
14 A á buaɔ ń á vɛ̃ɛbuɔ ń á kù kpɛ́ maaɔ síwá à kpa
a ìwaɔwaɛ.
15 A á pɔ́wɛna ń á vɛ̃ɛbɛɔ kwide síwá à kpa a ziiaɔ
ń a ìwaɔwa.
16 A á zɔgɔ̃ɛɔ ń nɔɛɔ sí ń á zù maaɔ ń á zàa'ìnaɔ aaɔ
zìkɛɛ.
17 A á pɔtuoɔ kwide síwá, ápiɔ í gɔ̃ aà zɔɔ ũ.
18 Gɔɔ bee sa á wiilɛ Diiwa gbɛ̃́ pɔ́ á sɛ̀ á kía ũpi
yái, asi sɔ̃ a wewá gɔɔ bee lɔo.
19 Ɔ aa gì Samuɛli yãmai aa mɛ̀: Aawo! Wá ye
wàɔ kía vìɛ,
20 wíɔ dɛ lán bui kìniɔwa sɔ̃. Wá kía líɔ yáࠡgɔ̃gɔ̃wɛ̃ɛ,
ili dɔaawɛ̃ɛ zì guu.
21 Kɛ́ Samuɛli ń yãmà píi, a kà̀ Diiɛ a swáࠡwa.
22 Ɔ Dii ɔ̀ɛ̀: N ń yãma, kía dilɛnɛ́. Ɔ Samuɛli ɔ̀
Isailipiɔnɛ: Á baade tá a wɛ̃́lɛu.

9

Samuɛli kɔ̃'ea ń Sauluo

1 Bɛ̃yãmɛɛ buie ku, aà tɔ́n Kisi. Nɛgɔ̃naɛ mɛ́ à tɔbɔ̀.
Bɛ̃yãmɛɛ bui mɛ́ Afia ì, ɔ̃ Afia Bekola ì, ɔ̃ Bekola
Zeloo ì, ɔ̃ Zeloo Abiɛli ì. Abiɛli mɛ́ Kisipi ì.

2 A nɛgɔ̃ɛ vi̋, aà tɔ́n Saulu. Ɛwaaso kɛfɛnaɛ. Aà sáa
kú Isailiɔ guuo. An gbɛ̃e gbȁa i vi̋ aà gãuao.
3 Kɛ́ Kisipi zàa'i̋naɔ vȕaa, ɔ̃ a ò a nɛ́piɛ: Fɛlɛ
zi̋kɛnaɔ do sɛ à gɛ́ zàa'i̋naɔ wɛɛlɛi.
4 Ɔ aa pȁ Ɛflaiũ bùsu gusi̋si̋dea ń Salisa bùsuo,
ãma aa ku weo, ɔ̃ aa pȁ Bɛ̃yãmɛɛ bùsua, aai ń eo.
Ɔ aa pȁ Saalima bùsua, aai zàa'i̋napiɔ eo.
5 Kɛ́ aa kà Zufi bùsuu, Saulu ò zi̋kɛna pɔ́ aa
sãnupiɛ: Mɔ wà ɛa. Tó wi tao, ma mae a bílikɛ wá
yȁ musuɛ, a zàa'i̋naɔ yãda lɔo.
6 Ɔ zi̋kɛnapi òɛ̀: Ma! Lua gbɛ̃́ kú wɛ̃́lɛɛ bee guu. A
bɛɛɛ vi̋, yȁ pɔ́ à mɛ̀ a kɛ, ì kɛɛ. Wà gɛ́ we. A gí zɛ́ pɔ́
wá sɛ wà wá zàa'i̋napiɔ e oiwɛ̃ɛa?
7 Ɔ Saulu a zãsi̋wà: Tó wálɛ gɛ́, bɔ́ wá gɛoɛ̀i? Blɛ i
gɔ̃ wá bɔ̀ɔu lɔo. Wá pɔe vi̋ wà Lua gbɛ̃́pi gbao. Ge bɔ́
wá vi̋i?
8 Ɔ zi̋kɛnapi ɛ̀a ò Sauluɛ: Gwa! Má ɔ yɔɔnae kũa
la. Má aà gba, i wá da zɛ́ pɔ́ wá sɛ́wa.
9-11 Ɔ Saulu ò a zi̋kɛnaɛ: N yãmaa ò. Wà gɛ́. Ɔ aalɛ
gɛ́ wɛ̃́lɛ pɔ́ Lua gbɛ̃́pi kuu.
Kɛ́ aalɛ wɛ̃́lɛpi si̋si̋ kű, aa kpàaũ ń wɛ̃́ndiaɔ, aalɛ
gɛ́ ítɔi. Ɔ aa ń lá aa mɛ̀: Gu'ena ku bɛa? (Isaili
bùsuu yãa, tó gbɛ̃́ lɛ́ gɛ́ yãgbɛai Luawa ì mɛ: Mɔ wà
gɛ́ gu'ena ki̋i. Asa gbɛ̃́ pɔ́ wi̋ o gbã ãnabi ɔ̃ wi̋ o yãa
gu'ena.)
12 Aa wèmá aa mɛ̀: Ao, a ku aɛ we. A kɛ kpakpa.
Gbã à sù, asa wa ye sa'o gulɛsi̋uɛ.
13 Tó a gɛ̃ wɛ̃́lɛu, á aà e e aàɔ gɛ́ gɛ́i pɔblei gulɛsi̋piu,
asa wa pɔbleo e aà mɔ́. Aàpi mɛ́ a báaada sa'oblɛu
gi̋a, gbɛ̃́ pɔ́ wà ń sisiɔ i gbasa ble. Aɔ wãa, asa aà
egɔɔ zaan la.

14 Kɛ́ aa gɛ̃̀ wɛ̃́lɛpiu, ɔ̃ aa kpàaũ ń Samuɛlio gɔ̃̀ɔ, à
bɔ̀ lɛ́ gɛ́ gulɛsĩ̀piu.
15 E Saulu àɔ gɛ́ mɔ́i, Dii dɔ̀aa à yã́pi kã̀ Samuɛliɛ
a swã́wa à mɛ̀:
16 Zia maa'i má Bɛ̃yãmɛɛ bùsu gbɛ̃́ zĩ̀ma. Ní
nísikawà ǹ aà dilɛ ma gbɛ̃́ Isailiɔ dɔaana ũ, i ma
gbɛ̃́piɔ bɔ Filitɛ̃ɔ ɔzĩ̀. Ma a gbɛ̃́piɔ wii mà, ɔ̃ ma ń
wɛgwà.
17 Kɛ́ Samuɛli Saulu è, Dii ò̀ɛ: Gbɛ̃́ pɔ́ ma aà
yã'ònɛpin we. Ɔmɛ a kible ma gbɛ̃́ɔwa.
18 Ɔ Saulu sɔ̃̀ Samuɛlizi wɛ̃́lɛ bɔlɛu, à aà là à mɛ̀:
Gu'ena bɛ ku má ni? Ɔlɔmɛɛ.
19 Ɔ Samuɛli wèwà à mɛ̀: Mámɛ má aà ũ. Dɔaa wà
gɛ́ gulɛsĩ̀u, ńyɔ̃ pɔblemanɔ gbãɛ. Zia kɔɔ má n nɔ̀sɛ
yã'onɛ píi, mí n gbaɛ.
20 Ǹsu bílikɛ n zàa'ĩ̀na pɔ́ kɔ̀lɛ a gɔɔ àaɔ̃den gbãɔ
yã́wao, asa wà ń é. Isaili bùsu pɔmaaɔ píi a gɔ̃ dé
pɔ́ ũɛ, mɛ́ i kɛ mpi ń n de bɛdeɔ píi bàasio?
21 Ɔ Saulu mɛ̀: Bɛ̃yãmɛɛ buin ma ũo lò? Ma
bui mɛ́ fɛ̃́nɛũ dɛ Isaili buiɔla píi, mɛ́ ma daɛɔ mɛ́
kɛ̃́sãańzi Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ guu. Bɔ́yãi ńlɛ yã́ bee taa
oimɛɛi?
22 Ɔ Samuɛli Saulu ń a zĩ̀kɛnao sɛ̀ à gɛ̃̀ńnɔ
pɔblekpɛu, à zɔ̃lɛkĩ̀i maa kpàmá gbɛ̃́ pɔ́ wà ń sisiɔ
guu. Gbɛ̃́piɔ kà gbɛ̃ɔn baakwi taa.
23 Ɔ Samuɛli ò blɛkɛnaɛ: Nɔ̀ɔ pɔ́ má kpàma ma mɛ̀
ǹ a dilɛkĩ̀i kɛpi sɛ mɔò.
24 Ɔ blɛkɛnapi mɔ̀ ń nɔ̀ɔ gbadɔmplɛwapio, a dĩ̀lɛ
Saulu aɛ. Ɔ Samuɛli mɛ̀: Pɔ́ pɔ́ wa dĩ̀lɛnɛn kɛ. Só, asa
wa dĩ̀lɛnɛ ǹ so maa'iɛ ń gbɛ̃́ pɔ́ ma ń sisiɔ. Ɔ Saulu
pɔblè ń Samuɛlio zĩ̀beezĩ̀.

25 Kɛ́ aa pi̍la gulɛsi̍piwa aa gɛ̏ wɛ̋lɛ ɛu, ɔ̃ Samuɛli
gɛ̀ yã'ò ń Sauluo a kpɛ́ musu.
26 Ɔ aa ì we. Kɛ́ gu ye dɔi, ɔ̃ Samuɛli lɛzù Sauluzi
kpɛ́ musu we à mɛ̀: Fɛlɛ mà gɛ́ zɛinɛ. Kɛ́ Saulu fɛ̀lɛ,
aàpi ń Samuɛlio aa bɔ̀ bàasi ḿpla.
27 Kɛ́ aa kà wɛ̋nkpɛ, ɔ̃ Samuɛli ò Sauluɛ: O n
zi̍kɛnaɛ aàɔ gɛ́, mpi ǹ zɛ gi̍a mà yã̋ pɔ́ Dii ò onɛ.

10

Samuɛli nísikaa Saulu miwa

1 Ɔ Samuɛli nísi tùu sɛ̀ à nísikà Saulu miwa, ɔ̃ à
lɛpɛ̀wà à mɛ̀: Dii mɛ́ n dilɛ dɔaana ũ a gbɛ̋ Isailiɔnɛ.
Nyɔ̃ kible Dii gbɛ̋ɔwa, ní ń bɔ ń ibɛɛ pɔ́ liaańziɔ ɔzi̍.
Seela pɔ́ a to ǹ dɔ̃ kɛ́ Dii mɛ́ n dilɛ a gbɛ̋ɔ dɔaana ũn
kɛ.
2 Tó wa kɛ̃kɔ̃wa la tia, ńyɔ̃ da gbɛ̃ɔn plaɔlɛ Zɛlɛza,
Lasɛli mia saɛ, Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ bùsu zɔ̃lɛu. Aa onɛ:
Wà zàa'i̍na pɔ́ n gɛ wɛɛlɛiɔ è. An yã̋ n mae kũa gbãa
lɔo, n yã̋ àlɛ a kȁakɛ sa, àlɛ mɛ, kpelewa á kɛ a nɛ́ yã̋
musui?
3 Bɔa we, tó n gɛ aɛ mɛ́ n ka gbɛ̋nɛli ki̋i Taboo,
gbɛ̃ɔn àaɔ̃ɔ danlɛ we lɔ, aalɛ gɛ́ Lua gbagbai Bɛtɛli.
An gbɛ̃do blenɛɔ kũa mɛ̀n àaɔ̃, an gbɛ̃do pɛ̃ɛ kũa
mɛ̀n àaɔ̃, mɛ́ an gbɛ̃do vɛ̃ɛ kũa tùu do.
4 Aa n aafia gbɛa, aai pɛ̃ɛ mɛ̀n pla kpama, ní sí.
5 Bee gbɛa tó n ka Lua si̍si̍ pɔ́ kú Gibɛa, gu pɔ́
Filitɛ̃ɔ gudɔ̃aki̍i kúu, tó n kãikȕ ń wɛ̋lɛpio, ńyɔ̃
kpaaũ ń ãnabiɔ dɔdɔakɔ̃wa, aalɛ pila gulɛsi̍piwa.
Wa dɔaaanɛ́ ń mɔɔnaɔ ń gȁaɔ ń domaɔ ń kulɛɔ, aalɛ
ãnabikɛkɛ.
6 Dii Nisi̍na a dinɛ, ní ãnabikɛkɛńnɔ, ní li gbɛ̋ dafu
ũ.

7 Tó seela beeɔ kɛ̀ma, yɑ̃́ pɔ́ n a kɛa zɛ́ è kɛ, asa Lua
kunnɔɛ.
8 Dɔaamɛɛ Giligali, má n le we, mí sa pɔ́ wì a pɔ́
kátɛu à tɛ́kũ o ń sáaukpasao. Ɲyɔ̃ ma dã we e gɔɔ
sopla, mí mɔ mà n le we, mí yɑ̃́ pɔ́ ńyɔ̃ kɛ onɛ.
9 Kɛ́ Saulu kpɛlì Samuɛliɛ, àlɛ tá, Lua aà nɔ̀sɛ lìlɛɛ̀,
mɛ́ seelapiɔ kɛ̀ zìbeezì píi.
10 Kɛ́ aa kà Gibɛa, ãnabiɔ dàaàlɛ dɔdɔakɔ̃wa, ɔ̃ Lua
Nisìna dìɛ̀, àlɛ ãnabikɛkɛńnɔ.
11 Kɛ́ gbɛ̃́ pɔ́ aa aà dɔ̃ɔ aà è, àlɛ ãnabikɛkɛ ń ãnabiɔ,
aa kɔ̃ làla aa mɛ̀: Bɔ́mɛ Kisi nɛ́ lèi? Saulu ku ãnabiɔ
guu sɔ̃ nɛe?
12 Ɔ Gibɛa gbɛ̃e yɑ̃́zãsìmá à mɛ̀: Gbɛ̃́ kìniɔ maeɔn
deɔ ũ sɔ̃i? Ɔ à gɔ̃̀ yãa ũ wì mɛ: Saulu ku ãnabiɔ guu
sɔ̃ nɛe?
13 Kɛ́ Saulu ãnabikɛkɛ̀ a làa, ɔ̃ à gɛ̀ gulɛsìu.
14 Kɛ́ Saulu tà bɛ ń a zìkɛnao, Saulupi desɛ̃ ń lá à
mɛ̀: A gɛ má ni? Saulu wèwà à mɛ̀: Wa gɛ zàa'ìnaɔ
wɛɛlɛiɛ. Kɛ́ wi ń eo, ɔ̃ wa gɛ Samuɛli kı̋i.
15 Ɔ Saulu desɛ̃pi ɔ̀ɛ̀: Yɑ̃́ pɔ́ Samuɛli ɔ̀ɛ́ siumɛɛ.
16 Ɔ Saulu mɛ̀: A ɔ̀wɛ̃ɛ wà zàa'ìnapiɔ è. Ãma i
kpala yɑ̃́ pɔ́ Samuɛli ɔ̀ɛ galikɛɛ̀o.

Samuɛli bɔa ń Saulu kpalablea yɑ̃́o gupuau

17 Ɔ Samuɛli Isailiɔ kɑ̃̀aa Dii aɛ Mizipa.
18 A ɔ̀nɛ́: Dii á Lua mɛ̀ a á bɔ́lɛ Egipi, a á símá ń
bui pɔ́ ɔtɔ̃̀wáɔ píi.
19 Lua á bɔ́ á yã'ɔ̃maɔ ń á taasikɛaɔ guu píi, ɔ̃ a
giaàzi gbã, á ɔ̀ɛ̀ aà kía kpáɛ́. Tɔ̀ɔ, à mɔ zɛ Dii aɛ sa
bui ń buio, ualɛ ń ualɛo.
20 Kɛ́ Samuɛli mɔ̀ ń Isaili buiɔ píi, ɔ̃ Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ
tɛ́lɛblè.

21 Ɔ à mɔ̀ ń Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ ualɛ ń ualɛo. Ɔ Matili ua
tɛ́lɛblè. Uadepiɔ guu Kisi nɛ́ Saulu mɛ́ blè. Kɛ́ wà aà
wɛ̀ɛlɛ, wi aà eo.
22 Ɔ wà ɛ̀a Dii là lɔ wà mɛ̀: Gɔ̃ɛpi mɔ̀ la kɔ̀a? Ɔ Dii
mɛ̀: A ulɛa asoɔ sɔ̀ɔu.
23 Ɔ wà bàalɛ̀ gɛ̀ aà bɔ̀ wà sùò ń guu. Kɛ́ à zɛ̀ ń guu,
ampii an gbȁa zɛ̀ aà gȁuɛ.
24 Ɔ Samuɛli ònɛ́ píi: A gbɛ̋ pɔ́ Dii sɛ̀ èa? Gbɛ̃e ku
laaàwa á guuo. Ɔ gbɛ̋pii wiilɛ̀ aa mɛ̀: Lua wá kía dɔ̃
ń aafiao!
25 Ɔ Samuɛli kpalablea zɛ́ bɔɔlɛkɛ̀nɛ́, ɔ̃ a kɛ̏ láu a
dȉlɛ Dii kpɛ́u. Ɔ à ń gbáɛ, baade tà a bɛ.
26 Saulu sɔ̃ à tà a bɛ Gibɛa. Gɔ̃ gbãa pɔ́ Lua zȉkɛ̀ ń
sɔ̃uɔ tàaànɔ.
27 Ɔ gbɛ̃pãeɔ mɛ̀: Gbɛ̋ bee taa mɛ́ a wá suabaa? Ɔ
aa sakàaàgu, aai mɔɛ̀ ń pɔeoo, ɔ̃ Saulu a nílɛakɛ.

11

Saulu Amɔniɔ fua

1 Amɔni bui Naasa mɔ̀ ń a zȉgɔ̃ɔ, aa bòokpà Yabɛsi
Galada saɛ, ɔ̃ Yabɛsideɔ ò Naasaɛ: Lɛdoũ kɛwanɔ,
wí misiilɛnɛ.
2 Ɔ Naasa ònɛ́: Tó ma á ɔplaa wɛ́ bɔ̀bɔ ápii mɛ́ wí
Isailiɔ kȕ ḿpii, ɔ̃ má gbasa mà lɛdoũkɛánɔ.
3 Ɔ Yabɛsi gbɛ̃zɔ̃ɔɔ òɛ̀: Wá gba gɔɔ sopla wà gbɛ̋ɔ
zȉ Isaili bùsu guu píi. Tó gbɛ̃e ku à wá suabao, wá
mikpama.
4 Kɛ́ zȉnapiɔ kà Saulu bɛ Gibɛa, aa yȁpi ònɛ́, ɔ̃ wà
búbuapȁlɛ.
5 Gɔɔ bee Saulu lɛ́ su ń buaoɛ, a tɛ a zuɔi, ɔ̃ à mɛ̀:
Bɔ́ yȁ mɛ́ mɔ̀ ɔ̃ wàlɛ ɔ́ɔlɔi? Ɔ wà Yabɛsidepiɔ yȁ dàu
wa sȉuɛ.

6 Kɛ́ Saulu yɑ̃́pi mà, Lua Nisĩ̀na dɛ̀dɛwa, ɔ̃ aà pɔ
pà maamaa.
7 A zu sɛ̀ mɛ̀n pla a dɛ̀ a zɔ̃̀ɛzɔ̃ɛ, ɔ̃ à gbɛ̃́ɔ zĩ̀ò Isaili
bùsu guu píi aa mɛ̀: Màa wa kɛ gbɛ̃́ pɔ́ aai tɛ Saulu
ń Samuɛliozioɔ zuɔnɛ. Ɔ vĩ̀a ń kṹ Dii yɑ̃́ musu, aa
bɔ̀ tɛ́ńzi sãnu ḿpii.
8 Saulu ń nao Bɛzɛki. Isailiɔ kɛ̀ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo
lɛɛ ɔ̀aa do ń basɔooɛ (300.000), mɛ́ Yudaɔ kú ń guu
gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ baakwi (30.000).
9 Ɔ wa ò zĩ̀na pɔ́ mɔ̀piɔnɛ: A gɛ o á gbɛ̃́ɔnɛ, zia e
ĩ̀atɛ̃ àɔ gɛ́ gbɑ̃akũi, wá ń suaba. Kɛ́ zĩ̀naɔ tà, aa yɑ̃́pi
baokpà Yabɛsideɔnɛ, ɔ̃ an pɔ kɛ̀na.
10 Aa ò Amɔniɔnɛ: Wá wázĩ̀a kpáwá zia, í á pɔeɑ̃
kɛwá.
11 Saulu a gbɛ̃́ɔ kpaalɛ̀ gɑ̃li àaɔ̃. Gufɛ̃nɛ ɔ̃ aa sĩ̀
Amɔniɔgu ń bòou, aa ń dɛdɛ e ĩ̀atɛ̃ gɛ̀ gbɑ̃akũ̀ò. Ɔ
gbɛ̃́ pɔ́ gɔ̃̀ɔ fɑ̃̀aa gbándodo mindodo.
12 Ɔ wa ò Samuɛliɛ: Deɔ mɛ́ mɛ̀ Saulu a kiblewáo
ni? A bɔlɛńnɔ wà ń dɛdɛ.
13 Ɔ Saulu mɛ̀: Wa gbɛ̃e dɛ gbɑ̃o, asa Dii Isailiɔ
suabà gbɑ̃ɛ.
14 Ɔ Samuɛli ò bílaɛ: A mɔ wà gɛ́ Giligali wà ɛa
Saulu kpa kpalau we lɔ.
15 Ɔ aa gɛ̀ Giligali ḿpii, aa ɛ̀a Saulu kpà kpalau
Dii aɛ we, aa sáaukpa sa'ò Diiwa, ɔ̃ Saulu ń Isailiɔ
pɔnakɛ̀ we ḿpii maamaa.

12

Samuɛli migoa kpalai

1 Samuɛli ò Isailiɔnɛ píi: Ma yɑ̃́ pɔ́ á òmɛɛ mà píi,
ma kía kpàɛ́.

2 Aàpi mɛ́ a dɔaaɛ́ sa. Mapi sɔ̃ ma zikũ̀, ma
mikã puakũ̀ mɛ́ ma nɛ́ɔ kúánɔ. Ma dɔaaɛ́ za ma
ɛ̀waasogɔɔ e ń a gbão.
3 Má kɛ́! A kɛ ma seeladeɔ ũ Dii ń kía pɔ́ a kpào
aɛ. Ma zu ge zàa'ĩna sĩ á gbɛ̃ewae? Ma á gbɛ̃e blèe?
Ma á gbɛ̃e wɛtã̀e? Gbagusaɛ ma wɛ́ blè ma bɔ á gbɛ̃e
kpɛe? Tó má kɛ̀ mà, má a ñaboɛ.
4 Ɔ aa wèwà aa mɛ̀: Ni wá bleo, ni wá wɛtão, ni
pɔe sí wá gbɛ̃ewao.
5 Samuɛli ònɛ́ lɔ: Dii ń kía pɔ́ a kpào mɛ́ á seeladeɔ
ũ gbã, kɛ́ i tàae'eao. Aa mɛ̀: Dii mɛ́ wá seelade ũ.
6 Ɔ Samuɛli ònɛ́: Dii mɛ́ Mɔizi ń Aalonao dĩ̀lɛ, ɔ̃ aa
bɔ̀ ń á deziɔ Egipi.*
7 A kɛ kílikili Dii aɛ, mí yãmaa pɔ́ a kɛ̀ɛ́ ń á deziɔ
siuɛ́.
8 Yakɔbuɔ gɛa Egipi gbɛa á deziɔ wiilɛ̀ Diiwa,† ɔ̃
à Mɔizi ń Aalonao dĩ̀lɛ, aa ń bɔ́lɛ Egipi, ɔ̃ aa ń kálɛ
bũ̀suɛ beeu.
9 Kɛ́ Dii an Lua yã́ sã̀ńgu yã́i, ɔ̃ à ń kpá Azoo zĩ̀gɔ̃ɔ
gbɛ̃zɔ̃ɔ Siselawa‡ ń Filitɛ̃ɔ§ ń Mɔabuɔ kíao,* aalɛ
zĩ̀kańnɔ.
10 Ɔ aa wiilɛ̀ Diiwa aa mɛ̀: Wa duunakɛ̀, wa
pãkpànzi, wa zɔblè Baaliɔnɛ ń Asetaatiɔ.† Wá bɔ
wá ibɛɛɔ ɔzĩ̀ sa, wíɔ zɔblenɛ.
11 Ɔ Dii Gedeɔ̃ɔ‡ dĩ̀lɛ ń Balakuo§ ń Zɛfɛteo* ń
Sãusɔ̃ɔo† aa á bɔ́ á ibɛɛpiɔ ɔzĩ̀ gupiiu, ɔ̃ a gɔ̃ kálɛa
dɔdɔa.
12 Kɛ́ á è Amɔniɔ kí Naasa lɛ́ mɔ́ lɛ́lɛiwá, baa kɛ́ Dii
á Lua mɛ́ á kía ũ, á òmɛɛ: Aawo! Kía mɛ́ a ikokɛwá

* **12:6** Bɔa 6.26 † **12:8** Bɔa 2.23 ‡ **12:9** Dɔa 4.2 § **12:9** Dɔa 13.1 * **12:9** Dɔa 3.12 † **12:10** Dɔa 10.10 ‡ **12:11** Dɔa 6-8 § **12:11** Dɔa 4.6 * **12:11** Dɔa 11.29 † **12:11** Dɔa 15

fá!‡
13 Tia kɛ́wa kía pɔ́ á gbɛ̀a á sɛ̀ ɔ̃ Dii dɪ̀lɛɛ́n kɛ.
14 Tó á Dii vɪ̀a vɪ̀ mɛ́ álɛ zɔbleɛ̀, tó álɛ aà yãma mɛ́
i bɔ aà yɑ̃́ kpɛo, tó ápiɔ ń gbɛ̃́ pɔ́ lɛ́ kiblewáo tɛ Dii á
Luazi, áɔ aafiaɛ.
15 Tó i Dii yãma sɔ̃o, mɛ́ a bɔ aà yɑ̃́ kpɛ, a ɔtɔ̃wáɛ lá
a kɛ̀ á deziɔnɛwa.
16 Á mɛnafɔ̃, í yãzɔ̃ɔ pɔ́ Dii a kɛɛ́ e.
17 Saɛ wá kuwà lao lò? Má Dii sísi, i to lou vɪ̀ à
ma, íɔ dɔ̃ kɛ́ á kíagbɛaa kɛ̀ Diiɛ ɪ̃́i maamaaɛ.
18 Ɔ Samuɛli Dii sɪ̀si, ɔ̃ Dii tò lou vɪ̀ à mà zɪ̀beezɪ̀.
Ɔ gbɛ̃́pii vɪ̀akɛ̀ Diiɛ ń Samuɛlio maamaa.
19 Ɔ aa òɛ̀: Wabikɛwɛ̃ɛ Dii n Luawa, kɛ́ wápiɔ
n zɔ̀blenaɔ wásu gagao yɑ̃́i. Wa yãvãi kɑ̃̀ɪ̃ wá
duunaaɛ, asa wa kía gbɛ̀aɛ.
20 Samuɛli ònɛ́: Ásu to vɪ̀a á kũo. A vãipi kɛ̀ píiɛ,
ãma ásu kɛ̃ Diiwao. Áɔ zɔbleɛ̀ ń nɔ̀sɛmɛndoo.
21 Ásu kɛ̃wà à tɛ tɑ̃́aɔzio. Aa ài vɪ̀o, aa fɔ̃ gbɛ̃́ bɔo,
asa pɔpãɔnɛ.
22 Dii a a gbɛ̃́ɔ vũaao a tɔ́ zɔ̃ɔ yɑ̃́i, asa aà á kɛa a
gbɛ̃́ɔ ũ kàaàguɛ.
23 Mapi sɔ̃, Dii su to mà duunakɛɛ mà wabikɛaɛ́
tóo. Aawo, má zɛ́ maa pɔ́ dɛ à sɛ ɔlɔ́ɛ.
24 Á vɪ̀akɛ Diiɛ, àɔ zɔbleɛ̀ ń náaio ń nɔ̀sɛmɛndoo.
Á làasookɛ yãzɔ̃ɔ pɔ́ a kɛ̀ɛ́ɔwa.
25 Tó a gi tɛ vãiwa, ápiɔ ń á kíao, wa á kaalɛ ápiiɛ.

13

Samuɛli Saulu lelea

1 Saulu kɛ̀ Isailiɔ kía ũ wɛ̃̀ pla,

‡ **12:12** 1Sam 8.19

2 à ń zi̍gɔ̃ɔ sɛ̀ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɑ̀aɔ̃ (3.000). Gbɛ̃ɔn
ɔ̀aa kwi aaɔ kuaànɔ Mimasa ń Bɛtɛli gusi̍si̍deo.
Gbɛ̃ɔn ɔ̀aa sɔo aaɔ kú ń aà nɛ́ Yonatãao Gibɛa,
Bɛ̃yãmɛɛ bùsuu. Ɔ à gbɛ̃́ ki̍niɔ gbàɛ, baade tà a bɛ.
3 Yonatãa lɛ̀lɛ Filitɛ̃ gudɔ̃ana pɔ́ kú Gɛbaɔwa, ɔ̃
Filitɛ̃ɔ a baomà. Ɔ Saulu zi̍̀gãalɛ̀ Isaili bùsu gupiiu
à mɛ̀: Ɛbɛluɔ, à yãe ma!
4 Ɔ Isailiɔ mà píi wà mɛ̀, Saulu lɛ̀lɛ Filitɛ̃
gudɔ̃anaɔwa, ɔ̃ Filitɛ̃ɔ ye Isailiɔ gi̍yãio. Ɔ wà Isailiɔ
si̍si, aa mɔ̀ nà Sauluwa Giligali.
5 Ɔ Filitɛ̃ɔ kɑ̃̀aa aa zi̍ka ń Isailiɔ. An sɔ̃́goɔ kà
ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɑ̀aɔ̃ (3.000), an sɔ̃́godeɔ kà ɔ̀aasɔsɔo
lɛɛ sooloɛ (6.000), mɛ́ an kɛ̀sɛdeɔ dasi lán ísialɛ
ũfãawa. Ɔ aa fɛ̀lɛ gɛ̀ bòokpà Mimasa, Bɛtavɛ̃ gukpɛ.
6 Kɛ́ Isailiɔ è wà gɔ̃̀ yeelɛa, wàlɛ naaańnɔ, ɔ̃ aa ùlɛ
gbɛ̀'ɛɔ ń dàoɔ ń gbɛ̀sɔɔnaɔ ń gbɑ̃́oɔ ń ɛɔ guu.
7 An gbɛ̃eɔ gulɛ̀ aa bùa Yuudɛ̃wa e Gada buiɔ
bùsuu ń Galada bùsuo. E tia Saulu ku Giligali, vi̍a
lɛ́ gbɛ̃́ pɔ́ kuaànɔɔ kũ maamaa.
8 A Samuɛli dɑ̃̀ gɔɔ sopla lá a di̍lɛɛwa.* Kɛ́ i mɔo, ɔ̃
aà gbɛ̃́ɔ lɛ́ fãaa, aalɛ aà to we.
9 Ɔ Saulu mɛ̀: A mɔmɛɛ ń sa pɔ́ wi̍ a pɔ́ kátɛu à
tɛ́kũ obɔo ń sáaukpa sa'obɔɔ. Ɔ à sa pɔ́ wi̍ a pɔ́ kátɛu
à tɛ́kũpi ò.
10 Kɛ́ a làa, Samuɛli lɛ́ ká, ɔ̃ Saulupi gɛ̀ dàaàlɛ à
gbãakpàaàzi.
11 Ɔ Samuɛli ò̀ɛ̀: Bɔ́ yɑ̃́ ń kɛ̀ màai? Saulu wɛ̀wà à
mɛ̀: Kɛ́ má è ma gbɛ̃́ɔ lɛ́ fãaa aalɛ ma to we, mɛ́ ni
mɔ gɔɔ pɔ́ ń di̍lɛwao yɑ̃́iɛ. Filitɛ̃ɔ lɛ́ kɔ̃ kãaa Mimasa,

* 13:8 1Sam 10.8

12 ɔ̃ ma mɛ̀, aasu lɛ́lɛa Giligali la Dii sísisaio. Ɔ ma
sapi ò teasi.
13 Ɔ Samuɛli ɔ̀ɛ̀: N faasaiyã̀ kɛ̀! Ǹ yã́ pɔ́ Dii n
Lua dı̀lɛnɛ kũao. Tó ń kũa yãaɛ, Dii a to n buiɔ aaɔ
kpalable gɔɔpiiɛ.
14 Tia kɛ́wa ńyɔ̃ gɛ̃gɛ̃ kpalauo. Lá ń yã́ pɔ́ Dii
dı̀lɛnɛ kũao, a gbɛ̃́ pɔ́ aà nɔ̀sɛ muaaanɔ wɛɛlɛ à aà
dilɛ a gbɛ̃́ɔ dɔaana ũɛ.†
15 Ɔ Samuɛli fɛ̀lɛ Giligali à gɛ̀ Gibɛa, Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ
bùsuu. Ɔ Saulu a zı̃̀gɔ̃ pɔ́ kuanɔɔ nào, aa kà gbɛ̃ɔn
ɔ̀aa àaɔ̃ taa.
16 Saulu ń a nɛ́ Yonatãao ń a zı̃̀gɔ̃ pɔ́ kúńnɔɔ ku
Gibɛa, mɛ́ Filitɛ̃ɔ bòokpà Mimasa.
17 Zı̃̀gɔ̃ gã̀li àaɔ̃ɔ bɔ̀lɛ Filitɛ̃ɔ bòou, aa gɛ̀ lɛ́lɛi
Isailiɔwa. Gã̀li do gɛ̀ Ɔfɛla oi Suali bùsuu.
18 Gã̀li do gɛ̀ Bɛtoloni oi, mɛ́ a àaɔ̃de gɛ̀ Isaili bùsu
zɔ̃lɛu, sı̃̀sı̃̀ pɔ́ bɔaa ń Semaiɔ Guzulɛo ń gbáao.
19 Sia ku Isaili bùsuuo, asa Filitɛ̃ɔ mɛ̀ Ɛbɛluɔ su
fɛ̃nda ge sɔ̃napioɛ.
20 Filitɛ̃ɔ kı̃́i ɔ̃ Isailiɔ ì gɛ́ soonaɔ ń zusoonaɔ ń mɔɔɔ
ń kɔmaɔ lɛdɛdɛui.
21 Soona ń zusoonlɛo kà ã́nusu ɔwatɛ̃ plapla, saaɔ
ń mɔɔɔ sɔ̃ ã́nusu ɔwatɛ̃ dodo.
22 Ayãmɛto zı̃̀pi kagɔɔ Saulu ń Yonatãao zı̃̀gɔ̃ɔ
fɛ̃nda ge sɔ̃na kũao, sema Saulu ń Yonatãapio
bàasio.
23 Filitɛ̃ gudɔ̃anaɔ gɛ̀ Mimasa gbɛbɔlɛu.

14

Yonatãa zı̃̀blea Filitɛ̃ɔwa

† **13:14** Zı̃̀n 13.21-22

1 Gɔɔewa Saulu nɛ́ Yonatãa ò ɛ̀waaso pɔ́ a a
zl̃kabɔɔ kũaɛ: Mɔ wà gɛ Filitɛ̃ gudɔ̃anaɔ kl̃i le. I o
a maeɛ sɔ̃o.
2 Saulu ku gbɛafuli gbáu Migɔ̃nɔ, Gibɛa saɛ ń
zl̃gɔ̃ɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa àaɔ̃.
3 Sa'ona Ahia kú ń guu, a a sa'o'ula daa. Ikabodu
vl̃i Aitubu nɛ́ɛ. Aitubupiá Finɛasi nɛ́ɛ, Ɛli pɔ́ dɛ Lua
gbàgbana ũ Silo tɔũnaɛ. An gbɛ̃e dɔ̃ Yonatãa gɛ̀
gueio.
4 Gbɛbɔlɛ pɔ́ Yonatãa ye gɛ̃u à Filitɛ̃ gudɔ̃anaɔ le,
gbɛ pɛ́lɛpɛlɛu lán swaawa ɔplaai ń zɛɛio. Ado tɔ́n
Bozezu, ado sɔ̃ Sɛnɛ.
5 Ado ku gugbãntoou Mimasa oi, ado sɔ̃
gɛɔmidɔkl̃i Gɛba oi.
6 Ɔ Yonatãa ò ɛ̀waasopiɛ: Mɔ wà gɛ́ gyafɔɔde
gudɔ̃anapiɔ kl̃i. Dii a gí dɔiwálɛa? Asa yãe a fɔ̃ kpa
Diiɛ à to wà gí zl̃bleio, wá dasi ge wá dasion lò.
7 Ɔ aà zl̃kabɔkũnapi òɛ̀: Lá à ń pɔ gbà píi lé, kɛ. Lá
ń sɛ̀, má làaɛ.
8 Ɔ Yonatãa mɛ̀: Tɔ̀ɔ, wà gɛ́má wà wázl̃a mɔnɛ́.
9 Tó aa òwɛ̃ɛ wà zɛ́ wà ń dãɛ, wí zɛ wá gbɛu, wá
gɛ́má lɔo.
10 Tó aa mɛ̀ wà mɔɛ sɔ̃, wí gɛ́má, asa bee mɛ́ aɔ dɛ
Dii ń kpaawá seela ũ.
11 Ɔ aa ńzl̃a mɔ̀ Filitɛ̃ gudɔ̃anapiɔnɛ. Ɔ Filitɛ̃piɔ
mɛ̀: Gwa! Ɛbɛluɔ lɛ́ bɔ ɛ pɔ́ aa ulɛauɔ guu kee.
12 Ɔ gudɔ̃anapiɔ lɛzù Yonatãa ń a zl̃kabɔkũnaozi
aa mɛ̀: A mɔ wà yãe oɛ́ kɛ. Ɔ Yonatãa ò
a zl̃kabɔkũnaɛ: Nyɔ̃ tɛ ma kpɛ, asa Dii ń kpá
Isailiɔwaɛ.
13 Ɔ Yonatãa lɛ́ dɛdɛ àlɛ lɔɔga, mɛ́ aà zl̃kabɔkũna
tɛ aà kpɛ. Kɛ́ Yonatãa ń kwɛ́, ɔ̃ aà zl̃kabɔkũnapi ń
dɛdɛ aà kpɛ.

14 Lɛ́lɛama sɛ̃́iapi guu Yonatãa ń a zı̃kabɔkũnao ń
dɛdɛ gbɛ̃ɔn bao taawaɛ. Gupi bàluma kà gu bà do
taawa.
15 Ɔ gili gɛ̏ Filitɛ̃ɔgu ń bòou ń sɛ̃uo píi. Vı̃a ń zı̃gɔ̃ɔ
kṹ, gudɔ̃anaɔ ń gbɛ̃́ pɔ́ aaı̃ gɛ́ lɛ́lɛi Isailiɔwaɔ píi. Ɔ
tɔɔlɛ lùalua. Lua mɛ́ gili gɛ̏ńgu màa.
16 Kɛ́ Saulu gudɔ̃ana pɔ́ kuaànɔ Gibɛaɔ è Filitɛ̃
zı̃gɔ̃ɔ bàalɛ̀ lɛ́ fãaa gupiiu,
17 ɔ̃ Saulu ò gbɛ̃́ pɔ́ kuanɔɔnɛ: À wɛ́tɛ wá gbɛ̃́ɔzi
à gwa, wí dɔ̃ gbɛ̃́ pɔ́ bɔ̀ wá guu. Kɛ́ aa gwà, aa è
Yonatãa ń a zı̃kabɔkũnao mɛ́ kú ń guuo.
18 Ɔ Saulu ò Ahiaɛ: Mɔ́ ń n sa'o'ulao wà Dii laò.
Asa zı̃beezı̃ a sa'o'ulapi daa Isailiɔ guu wɛɛ.
19 Gɔɔ pɔ́ Saulu lɛ́ yã'o sa'onapiɛ, zɔa pɔ́ dɔ Filitɛ̃ɔ
bòou lɛ́ kã́fı̃, àlɛ dɛdɛ, ɔ̃ Saulu òɛ̀ aà to we.
20 Saulu a zı̃gɔ̃ɔ kȁaa píi aa gɛ̀ zı̃u, ɔ̃ aa è gili gɛ̏
Filitɛ̃ɔgu maamaa, aalɛ fɛ̃na kakɔ̃ɛ.
21 Ɛbɛlu pɔ́ zɔ̏lɛ Filitɛ̃ɔ guu yãa aa mɔ̀ńnɔ zı̃u ń
bòouɔ ɛ̀a nà ń gbɛ̃́ pɔ́ kú ń Sauluo ń Yonatãaowa.
22 Kɛ́ Isaili pɔ́ ulɛa Ɛflaiũ bùsu gusı̃sı̃deu wɛɔ mà
Filitɛ̃ɔ lɛ́ bàalɛ, aa nà ń gbɛ̃́ɔwa zı̃u lɔ, aa nàaańnɔ.
23 Màa Dii zɛ̀ ń Isailiɔ gɔɔ bee, ɔ̃ aa zı̃blè e za
Bɛtavɛ̃.

Yonatãa zɔ́blea

24 Isailiɔ taasikɛ̀ gɔɔ bee, asa Saulu yãdı̃lɛ ń Lua
tɔ́o a zı̃gɔ̃ɔnɛ à mɛ̀: E oosi gɛ kɛò, gbɛ̃́ pɔ́ pɔblè e màɔ
gɛ́ tɔsii ma ibɛɛɔwa, ade gɔ̏ láaipɔ ũɛ. Ɔ an gbɛ̃e i
pɔbleo.
25 Zı̃gɔ̃ɔ sı̃ lákpɛu ḿpii, we zɔ́ lı̃ lɛ́ lɛ́lɛ zı̃́lɛ.
26 Kɛ́ aa sı̃ lákpɛu màa, aa è zɔ́'i lɛ́ bàalɛ, ãma an
gbɛ̃e i ɔzɔ̃wà a dà a lɛ́uo, kɛ́ aalɛ vı̃akɛ yãdilɛaɛ yái.

27 Yonatãa sɔ̃ i yã́ pɔ́ a mae dȉlɛ a zȉgɔ̃ɔnɛ mao, ɔ̃ à
a lípana pɔ́ á kũa zɔ̃̀ zɔsapiwa. A ɔmài a dà a lɛ́u, ɔ̃
aà wɛ́ kɛ̃̀.
28 Ɔ zȉgɔ̃e òɛ̀: N mae yãdȉlɛ a zȉgɔ̃ɔnɛ à mɛ̀ gbɛ̃́ pɔ́
pɔblè gbã, ade gɔ̃̀ láaipɔ ũɛ. A yã́i tò gbɛ̃́pii yɛ̃̀ɛɛ làa.
29 Ɔ Yonatãa mɛ̀: Ma mae lɛ́ ȉadamáɛ. Gwa lá ma
wɛ́ kɛ̃̀, kɛ́ ma zɔ́pi mɔ̀sɔ yɔɔ yã́i mɛ̀.
30 Tó gbɛ̃́ɔ pɔ́ pɔ́ aa sȉ ń ibɛɛɔwa blè gbã yãa lé, dɔ̃
aa Filitɛ̃ɔ dɛ̀dɛ dɛ beea.
31 Zȉbeezȉ Isailiɔ Filitɛ̃ɔ dɛ̀dɛ sɛa za Mimasa e
Ayaloni. Aa kpàsa dúuduuɛ,
32 ɔ̃ aa sȉ ń pɔtuoɔ guu, aa sãɔ ń zuɔ ń zunɛbɔlɔɔ
kũ̀kũ aa dɛ̀dɛ wegɔ̃ɔ, aalɛ só ń a auo.
33 Ɔ wà a baokpà Sauluɛ wà mɛ̀: Gwa! Wàlɛ
duunakɛ Diiɛ, wàlɛ nɔ̀ɔ só ń a auo.* Ɔ Saulu mɛ̀: A
bɔ Dii yã́ kpɛ. A gbɛ̀ gbɛ̃̀nɛ gálɛ mɔò ma aɛ la kpakpa.
34 Ɔ à mɛ̀: A fãaa ń guu, í onɛ́ an baade mɔ́ ma
kȉ́i ń a zuo ge a sã, aai a kòlokpakpa la, aai só. Asu
duunakɛ Diiɛ à nɔ̀ɔ só ń a auoo. Ɔ baade mɔ̀ ń a zuo
gwã́ bee, à a kòlokpa we.
35 Saulu Dii gbagbakȉi bò we. Sa'okȉi pɔ́ a bò sɛ̃́ian
we.
36 Ɔ Saulupi mɛ̀: Wà pɛ́lɛ Filitɛ̃ɔzi gwã́a wàɔ ń
dɛdɛ e gu gɛ dɔò. Wásu ń kee too. Ɔ wa òɛ̀: Kɛ́ lá
à kɛ̀nɛ maawa. Ɔ sa'ona mɛ̀: Wà sɔ̃ Luazi la gȉa.
37 Ɔ Saulu gbɛ̀a Luawa: Wà pɛ́lɛ Filitɛ̃ɔzi, ńyɔ̃ ń
kpáwáa? Ɔ i wewà zȉbeezȉo.
38 Ɔ Saulu mɛ̀: A zȉgɔ̃ɔ gbɛ̃zɔ̃ɔɔ píi, à sɔ̃mazi la, kɛ́
wà e dɔ̃ duuna pɔ́ wa kɛ̀ gbã.
39 N Dii Isailiɔ Suabana tɔ́o, baa tó ma nɛ́ Yonatãa
mɛ́ duunakɛ̀, sema aà ga. Ɔ gbɛ̃e i lɛ́sio.

* **14:33** Daa 9.4, Lev 17.10-14

40 Ɔ a òné: A zɛ saalo le, mapi ń ma néo wíɔ ku
saalo la. Ɔ wa ɔ̀ɛ̀: Kɛ́ lá à kɛ̀nɛ maawa.
41 Saulu ò Dii Isailiɔ Luaɛ: To wà sǐana dɔ̃. Ɔ yɑ̃́
Yonatɑ̃a ń Sauluo blè, ɔ̃ bíla mi bɔ̀ bau.
42 Saulu mɛ̀: A gbɛla† mapi ń ma néo musu. Kɛ́ yɑ̃́
Yonatɑ̃a blè,
43 ɔ̃ Saulu ɔ̀ɛ̀: Yɑ̃́ pɔ́ ń kɛ̀ omɛɛ. Ɔ Yonatɑ̃a ɔ̀ɛ̀: Ma
lípana lɛ́bana ɔ̃ má zɔ̃̀ zɔ́wa, yɔɔnnɔ má mɔ̀sɔ. Má
kɛ́! Tó a ma dɛɛ, à ma dɛ.
44 Ɔ Saulu mɛ̀: Yonatɑ̃a, tó ni gao, Lua
yɑ̃pɑ̃sǐkɛmɛɛ bɛ̃̀ɛbɛ̃ɛ.
45 Ɔ wa ò Sauluɛ: Yonatɑ̃a ga lo! Aà gbɛ̃́ pɔ́ ɔ̃mɛ
tò wa zǐblèa? Aawo! N Luao wi wei kɛ́ baa aà
mikɑ̃ mɛ̀ndo lɛ́lɛ zǐ́lɛo, asa Lua dɔnlɛ ɔ̃ à bee kɛ̀ò gbɑ̃.
Beewa ɔ̃ wà Yonatɑ̃a mǐsi, i gao.
46 Ɔ Saulu kɑ̃́mabò ń pɛ́lɛa Filitɛ̃ɔzio, ɔ̃ Filitɛ̃ɔ tà ń
bùsuu.
47 Kɛ́ Saulu zɔ̃̀lɛ Isaili kpalau a lào, à zǐkà ń a ibɛɛɔ
gupiiuɛ: Mɔabuɔ ń Amɔniɔ ń Ɛdɔũɔ ń Zoba kíaɔ ń
Filitɛ̃ɔ. Kpɛ pɔ́ à lǐliu píi, ǐ zǐblemáɛ.
48 Aà wɔ́ɔkɛ tɔbɔ̀, à zǐblè Amalɛkiɔwa, à Isailiɔ sǐ
ń wɛtɑ̃naɔwa.
49 Yonatɑ̃a ń Isibosɛo ń Malakisuao mɛ́ Saulu
nɛgɔ̃ɛɔ ũ. A nɛnɔɛɔ vǐ gbɛ̃ɔn pla. A sɛ̃́ia tɔ́n Mɛlabu,
a plaade Mikali.
50 Aà na tɔ́n Ainɔaũ, Aimaaza nɛ́ɛ. Aà zǐgɔ̃ɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ
tɔ́n Abinɛɛ. Saulupi dɑ̃unaɛ, aà desɛ̃ Nɛɛ nɛ́ɛ.
51 Saulu mae Kisi ń Abinɛɛ mae Nɛɛo mɛ́ Abiɛli
nɛ́ɔ ũ.
52 Saulu gɔɔ ǐɔ pɑ̃sǐ ń Filitɛ̃ɔ gɔɔpiiɛ. Tó Saulu
nɛgɔ̃na ge wɔ́ɔde è, ǐ aà si à nawa a zǐgɔ̃ ũɛ.

† **14:42** Nao 27.21

15

Dii gia Sauluzi

1 Samuɛli ò Sauluɛ: Mámɛ Dii ma zi̋, ɔ̃ ma
nísikàma ń kpalablea aà gbɛ̃́ Isailiɔwa seela ũ̋. Too!
Swɔ̃́kpa Dii yɑ̃́i sa.
2 Dii Zi̋gɔ̃de mɛ̀ á fiabo Amalɛkiɔnɛ yɑ̃́ pɔ́ aa kɛ̀
Isailiɔnɛ aa zɛzɔ̃̀nɛ́ an bɔa Egipi gbɛa yɑ̃́i.*
3 Gɛ́ lɛ́lɛimá sa, ní ń midɛ ḿpii. Nsu ǹ ń gbɛ̃e too.
N ń dɛdɛ píi, gɔ̃ɛɔ ń nɔɛɔ ń nɛ́ gbɑ̃aɔ ń nɛ́ yɔ̃minaɔ ń
zuɔ ń sɑ̃ɔ ń yiongoɔ ń zàa'i̋naɔ.
4 Ɔ Saulu a gbɛ̃́ɔ si̋si à ń kɑ̃aa Telaiũ̋. Aà zi̋gɔ̃
kɛ̀sɛdeɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ ɔ̀aa doɛ (200.000). Yudaɔ
ku lɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000).
5 Ɔ Saulu gɛ̀ Amalɛkiɔ wɛ̃́lɛu, àlɛ ń dɑ̃dɑ̃ swa'ɛu.
6 Saulu lɛ́kpɑ̃sɑ̃kɛ̀ Keniɔnɛ à mɛ̀: A bɔlɛ Amalɛkiɔ
guu, kɛ́ másu mà á dɛdɛńnɔo yɑ̃́i, asa ámɛ a
yɑ̃maakɛ̀ Isailiɔnɛ an bɔa Egipi gbɛa. Kɛ́ Keniɔ bɔ̀lɛ
Amalɛkiɔ guu,
7 ɔ̃ Saulu gɛ̀ lɛ̀lɛ Amalɛkipiɔwa za Avila e à gɛ̀ pɛ̀
Suluwa Egipi gukpɛ.
8 A Amalɛkiɔ kí Agaga kũ̋ bɛ̃́ɛ, ɔ̃ à aà gbɛ̃́ɔ dɛ̀dɛ ń
fɛ̃ndao ḿpii.
9 Saulu ń a zi̋gɔ̃ɔ i Agaga dɛo, mɛ́ aa sɑ̃ maaɔ sɛ̀lɛ
ń zuɔ ń zunɛ mɛkpaaɔ ń sɑ̃nɛbɔlɔɔ ń pɔmaaɔ píi, aai
we ń dɛdɛo. Pɔ́ gianaɔ ń pɔ fɛ̃́fɛ̃aɔ ɔ̃ aa dɛ̀dɛ píi.
10 Ɔ Dii yɑ̃'ò Samuɛliɛ à mɛ̀:
11 Ma Saulu kpaa kpalau tò ma pɔ yà, asa à bɔ̀ ma
kpɛɛ. Lá má dàɛ̀, i̋li kɛo. Yɑ̃́pi di̋ Samuɛliwa, ɔ̃ à wiilɛ̀
Diiwa e gu gɛ̀ dɔ̀ɔ̀.

---

* **15:2** Bɔa 17.8-14

12 Kɛ́ Samuɛli fɛ̀lɛ kɔɔkɔɔ, à gɛ̀ dai Saululɛ, ɔ̃ wa òɛ̀:
Saulu gɛ̀ Kaamɛli. A seelapɛ̀lɛ we a yãdɔangu yɑ̃́i, ɔ̃
à ɛ̀a gɛ̀ Giligali.
13 Kɛ́ Samuɛli Saulu lè, ɔ̃ Saulupi òɛ̀: Dii
báadangu! Má kɛ̀ lá Dii òmɛɛwa.
14 Ɔ Samuɛli aà là à mɛ̀: Pɔ́ wii pɔ́ ma swɑ̃́lɛ̀wà lán
sã wiiwa dɛ kpelewa ni? Zu pɔ́ málɛ ń ɔɔlɔ ma bɔ̀ má
ni?
15 Ɔ Saulu wèwà à mɛ̀: Amalɛkiɔ pɔ́ɔnɛ, asa wà ń
sãɔ ń ń zù maaɔ sɛ̀lɛ wà sùò wà sa'oò Dii n Luawaɛ.
Wa ń kı̃́niɔ dɛ̀dɛ.
16 Ɔ Samuɛli òɛ̀: Nílɛ màa, mí yɑ̃́ pɔ́ Dii òmɛɛ
gwãası̃́naa onɛ. Ɔ Saulu mɛ̀: O.
17 Ɔ Samuɛli mɛ̀: Kɛ́ n nzı̃́a fɛ̃́nɛmbo yãa, ni gɔ̃
Isaili buiɔ dɔaana ũo lé? Dii n kpa Isailiɔ kía ũ,
18 ɔ̃ à n zı̃́ ǹ a bɔɔlɛkɛɛ à mɛ̀: Gɛ ǹ Amalɛkiɔ dɛdɛ,
asa duunkɛnaɔnɛ. Zı̃́kańnɔ e ǹ gɛ ǹ ń midɛ.
19 Akɛa n gi Dii yãmai, n lɛlɛ ń pɔ́ɔwa, ń yɑ̃́ pɔ́ Dii
yeio kɛ̀i?
20 Ɔ Saulu òɛ̀: Ma Dii yãmà, ma bɔɔlɛ pɔ́ à ma zı̃́
kɛi kɛ̀. Ma Amalɛkiɔ dɛ̀dɛ píi, ɔ̃ ma su ń ń kí Agagao.
21 Ɔ wà sã maaɔ ń zù maaɔ sɛ̀ pɔ́ pɔ́ wa dɛ̀dɛpiɔ
guu wà sa'oò Dii n Luawa Giligali la.
22 Ɔ Samuɛli mɛ̀:
Dii yɑ̃́ kũa maaɛ̀ dɛ sa pɔ́ wı̃́ a pɔ́ kátɛu à tɛ́kũ oaa.
Misiilɛaɛ̀ dɛ sa'oaa.
Aà yãmaa dɛ sa'oa ń sãsa mɛkpaaola.
23 Gia aà yãmai duuna sáa ń màsokɛaoɛ.
Dɔ́ɛaaànɔ vãi sáa ń tɑ̃́agbagbaaoɛ.
Lá n gi Dii yãmai,
aàpi sɔ̃ à gı̃́ ń kíakɛiɛ.

24 Ɔ Saulu ò̀ɛ̀: Ma duunakɛ̀. Ma pã Dii yā́ pɔ́ ń
òmɛɛa, asa ma vi̍akɛ̀ gbɛ̃́ɔnɛɛ, ɔ̃ ma ń yãmà.
25 Sùuukɛmanɔ ń ma duunapio sa. Ɛa gɛmanɔ, kɛ́
mà e kúlɛ Diiɛ.
26 Ɔ Samuɛli òɛ̀: Má gɛnnɔo, asa n gi Dii yā́iɛ, mɛ́ à
gi̍nɛ ǹyɔ̃ dɛ Isailiɔ kía ũɛ.
27 Kɛ́ Samuɛli kpɛli̍, àlɛ ta, ɔ̃ Saulu aà kũ̀ a ula
lɛ́wa, à kɛ̃̀.
28 Ɔ Samuɛli òɛ̀: Dii n bɔ Isaili kpalau gbãɛ, ɔ̃ à gbɛ̃́
pɔ́ a maa dɛnla kpàu.†
29 Isailiɔ Lua gawide lí ɛɛtoo, i̍li a làasoo lilɛo, asa
a dɛ gbɛ̃nazi̍na ũ kɛ́ à a làasoo lilɛo.
30 Ɔ Saulu ɛ̀a òɛ̀: Ma duunakɛ̀. N beeo n yā́ na, ma
kpɛla Isaili gbɛ̃zɔ̃ɔ ń gbɛ̃́piio aɛ. Gɛ́ zɛimɛɛ kɛ́ mà e
kúlɛ Dii n Luaɛ.
31 Ɔ Samuɛli ɛ̀a gɛ̀ zɛ̀ɛ̀, ɔ̃ Saulupi kùlɛ Diiɛ.
32 Ɔ Samuɛli mɛ̀: A mɔ́ ń Amalɛkiɔ kí Agagao. Kɛ́
kíapi lɛ́ mɔ́, a dɔ̃ yãe kuo, asa àlɛ e a bɔ ga lɛ́zi̍ɛ.
33 Ɔ Samuɛli mɛ̀: Lá n fɛ̃nda tò nɔɛ daside kùa a
nɛ́wa, màa n da a kua a nɛ́wa sɔ̃. Ɔ à Agaga zɔ̃̀ɛzɔ̃ɛ
Dii aɛ Giligali we.
34 Ɔ à tà Lama. Saulu tà sɔ̃ a bɛ Gibɛa.
35 Baa kɛ́ Saulu kɛ̀ Samuɛliɛ wɛ̃naũ, Samuɛlipi i
gɛ́ aà gwai lɔo e à gɛ̀ gàò, asa Dii pɔ yà a Saulu kpaa
Isailiɔ kpalau yā́ musuɛ.

16

Samuɛli nísikaa Davidi miwa

1 Dii ò Samuɛliɛ: Nyɔ̃ɔ ɔ́ɔlɔ Saulu yā́ musu e bɔɛ
ni? Ma gi aà kible Isailiɔwaɛ. Nísika kɔ́ba pai, ní

† **15:28** 1Sam 13.14, 28.17

dazɛu. Ma n zi̋ Bɛtɛlɛũ gbɛ̃́ Yɛse kḯiɛ, asa aà nɛ́ do ɔ̃
má sɛ̀ aà gɔ̃ kía ũ.
2 Ɔ Samuɛli mɛ̀: Kpelewa má kɛ mà gɛ́ wei? Tó
Saulu mà, a ma dɛɛ. Ɔ Dii ɗɛ̀: Zununu sɛ ǹ gɛɗ̀, ní
mɛ n mɔ ma gbagbaiɛ.
3 Yɛse sísi sapi oa guu, mí yã́ pɔ́ ńyɔ̃ kɛ onɛ, ní
nísikamɛɛ gbɛ̃́ pɔ́ má ɔlɔnɛ miwa.
4 Samuɛli yã́ pɔ́ Dii ɗɛ kɛ̀. Kɛ́ àlɛ ká Bɛtɛlɛũ, wɛ̃́lɛpi
gbɛ̃zɔ̃ɔɔ gɛ̀ daiaàlɛ. Vi̋a ń kṹ, ɔ̃ aa aà là à mɛ̀: Aafia
n mɔ laa?
5 A mɛ̀: Aafiaɛ. Ma mɔ Dii gbagbaiɛ. A gbãbɔ
ázi̋aɛ, í gɛmanɔ sa'oi. Ɔ à gbãbɔ̀ Yɛse ń a nɛgɔ̃ɛɔnɛ,
à ń sisi sa'o guu.
6 Kɛ́ aa kà, Samuɛli Ɛliabu è, ɔ̃ à làasookɛ̀ à mɛ̀: Gbɛ̃́
pɔ́ Dii sɛ̀ mɛ́ zɛ aà aɛ we.
7 Ɔ Dii ɗɛ̀: Nsu ǹ aà zɛa ge aà gbȁa gwao, ma
giaàziɛ. Mili gbɛ̃́ gwa lá gbɛ̃nazi̋na ì gwawao.
Gbɛ̃nazi̋na ì gbɛ̃́ gwa a mɛkaawaɛ, mapi sɔ̃, sɔ̃ ɔ̃ mi
gwa.
8 Ɔ Yɛse Abinadabu sìsi, à mɔ̀ Samuɛli aɛ, ɔ̃ à mɛ̀:
Dii i gbɛ̃́ɛ bee sɛo.
9 Ɔ Yɛse Sãma sìsi, à mɔ̀ Samuɛli aɛ lɔ, ɔ̃ à mɛ̀: Dii
i gbɛ̃́ɛ bee sɛo.
10 Ɔ Yɛse a nɛgɔ̃ɛ gbɛ̃ɔn soplaɔ sìsi, aa mɔ̀ Samuɛli
aɛ, ɔ̃ à mɛ̀: Dii i ń gbɛ̃e sɛo.
11 Ɔ à Yɛse là à mɛ̀: N ɛ̀waasoɔ lɛ́n laa? A wɛ̀wà à
mɛ̀: An gɔ̃zãna mɛ́ kú lao, àlɛ sãdãɛ. Ɔ Samuɛli ɗɛ̀:
Gbɛ̃́ zi̋ aà sísii. Wá sa'oo e aà ka la.
12 Ɔ à gbɛ̃́ zi̋wà, à mɔ̀. Nɛ́piá gbɛ̃́ tɛ̃aɛ, aà wɛ́ maa
mɛ́ aà oa kɛfɛũ. Ɔ Dii mɛ̀: Fɛlɛ ǹ nísika aà miwa, asa
aàpin we.

13 Ɔ Samuɛli kɔ́bapi sɛ̀ à nísikà aà miwa aà vı̏iɔ
wáa. Za zı̋beezı̋ ɔ̃ Dii Nisı̋na dı̏ Davidiɛ. Bee gbɛa
Samuɛli ɛ̀a tà Lama.

Davidi zı̋kɛa Sauluɛ

14 Dii Nisı̋na gò Sauluwa, ɔ̃ Dii tò tá̃a pãsı̋ dı̏ɛ̀.
15 Aà ı̏waɔ ò̀ɛ̀: Lua tò tá̃a pãsı̋ dı̏nɛ.
16 Lá màaɛ Baa, tó wápiɔ n ı̏waɔ gbɛ́̃ pɔ́ mɔɔna dɔ̃
wɛɛlɛ. Tó Lua tò tá̃a pãsı̋pi dɛ̀dɛma, ili mɔɔnalɛnɛ,
níli e ǹ kɛ sɔ̀̃.
17 Ɔ a ò a ı̏waɔnɛ. A gbɛ́̃ pɔ́ mɔɔna dɔ̃ maamaa
wɛɛlɛ mɔomɛɛ.
18 Ɔ aà ı̏wae ò̀ɛ̀: Ma Bɛtɛlɛũ gbɛ́̃ Yɛse nɛ́e è, a
mɔɔna dɔ̃. Nɛgɔ̃n zı̏kanaɛ, mɛ́ a yã̀'o dɔ̃. Gɔ̃ kɛfɛnaɛ,
mɛ́ Dii kuaànɔ.
19 Ɔ Saulu gbɛ́̃ɔ zı̏ Yɛsewa, aa ò̀ɛ̀: Saulu mɛ̀ ǹ n nɛ́
Davidi pɔ́ ı̏ sã̀ɔ dã̀ gbaɛwa.
20 Ɔ Yɛse pɛ̃ɛ dı̏ zàa'ı̏naɛ ń vɛ̃ɛo tùu do ń blesan
bɔlɔo, à a nɛ́ Davidi gbàɛò Sauluwa.
21 Kɛ́ à kà Saulu kı̋i, à gɔ̀̃ aà zı̋kɛna ũ. Saulu yeaàzi
maamaaɛ, ɔ̃ à aà dı̏lɛ a zı̋kabɔkũna ũ.
22 Ɔ Saulu gbɛ́̃ zı̏ Yɛsewa à mɛ̀: To Davidi gɔ̃ ma
zı̋kɛna ũ, asa aà yá̃ ı̏ kamaguɛ.
23 Tó Lua tò tá̃api dɛ̀dɛ Sauluwa, ɔ̃ Davidi ı̏ a
mɔɔna sɛ àɔ lɛɛ̀. Tó tá̃api tà, ɔ̃ ı̏ kɛ sɔ̀̃, ı̏ su a laaiwa.

17

Davidi ń Goliatio

1 Filitɛ̃ɔ ń zı̋gɔ̃ɔ kà̃aa, aalɛ zı̏ sɔukɛ Soko, Yuda
bùsuu, ɔ̃ aa bòokpà Ɛfɛdamiũ, Soko ń Azekao
zã̀nguo.

2 Saulu ń Isailiɔ sɔ̃ aa kɔ̃ kȁaa aa bòokpȁ Ela
gusalalau, aalɛ sɔukɛ aa gɛ́ Filitɛ̃ɔwa zȉu.
3 Filitɛ̃ɔ ku sȉsȉwa le, Isailiɔ ku sȉsȉwa la, guzulɛ
kú ń zãnguo.
4 Ɔ Gata nɛgɔ̃na pɔ́ wȉ mɛ Goliati bɔ̀ Filitɛ̃ɔ bòou.
Aà gbȁa kà gȁsȉsuu soolo.
5 A mɔgotɛ̃ fùa kpaa, mɛ́ a mɔgotɛ̃ ula pɔ́ dɛ lán
kpɔ̀tɛɛwa daa, a gbia kiloo bàaɔ̃ɛ.
6 A mɔgotɛ̃ sòolo yea lɔ, mɛ́ a mɔgotɛ̃ sɔ̃mpɛpɛɛ
looa a kpɛ.
7 A sɔ̃n sɔ̃́nɛ kũa, a pá dɛ lán zwȁatãna àsaliwa. A
wɛ́tɛ̃ gbia kiloo soplaɛ. Aà sɛ̀ngbaokũna bɛ aà aɛ.
8 Goliati zɛa, ɔ̃ à lɛzù Isaili zȉgɔ̃ɔzi à mɛ̀: Bɔ́yãi a
bɔlɛ ń zȉoi? A dɔ̃ Filitɛ̃n ma ũoa? Apiɔ sɔ̃, Saulu zɔɔ.
A gbɛ̃e wɛɛlɛ á guu aà pila mɔ ma kȉ́i.
9 Tó a fɔ̃ zȉkamanɔ, tó à ma dɛ, ma gbɛ̃́ɔ gɔ̃ á zɔɔ ũɛ.
Tó mámɛ ma aà dɛ̀ sɔ̃, á gɔ̃ wá zɔɔ ũɛ, íɔ zɔblewɛ̃ɛ.
10 Ɔ Filitɛ̃pi ɛ̀a mɛ̀: Málɛ kuabii Isaili zȉgɔ̃ɔwa gbã.
A gbɛ̃́ wɛɛlɛmɛɛ wà zȉka ń kɔ̃o.
11 Kɛ́ Saulu ń Isailiɔ píi aa aà yȁ́pi mà, aa bílikɛ̀,
sɔ̃ kɛ̀ńgu.
12 Davidiá Ɛflata gbɛ̃́ Yɛse nɛ́ɛ. Yɛsepiá Bɛtɛlɛũ pɔ́
kú Yuda bùsuu gbɛ̃́ɛ. A nɛgɔ̃ɛɔ ȉ gbɛ̃ɔn swaaɔ̃ɛ, mɛ́
Saulu gɔɔ à maezɔ̃ɔkȕ, à zikȕ táotao.
13 Aà nɛ́ gbãa gbɛ̃ɔn àaɔ̃ɔ ku zȉlau ń Sauluo. Aà
nɛgɔ̃ɛ sɛ̃́ia tɔ́n Ɛliabu, a plaade tɔ́n Abinadabu, a
àaɔ̃de tɔ́n Sãma.
14 Davidi mɛ́ Yɛse nɛ́ gɔ̃zãna ũ. Aà vȉipiɔ tɛ
Sauluzi,
15 ɔ̃ aàpi ȉ gɛ Saulu kȉ́i, ȉ ɛa su Bɛtɛlɛũ a mae sãɔ
dȁ́i.

16 Filitɛ̃pi ı̀ bɔ à azı̆a ɔlɔnɛ́ kɔɔ ń oosio e gɔɔ bla.
17 Zı̆ewa Yɛse ò a nɛ́ Davidiɛ: Ese kpasaa pɛ̃n doɛ́
ń pɛ̃ɛ mɛ̀n kwiɛ́ɔ sɛ ǹ gɛò kpakpa n vı̀ı̆iɔnɛ ń bòou.
18 Gàse mɛ̀n kwiɛ́ɔ sɛ ǹ kpá ń gãli gbɛ̃zɔ̃ɔwa. Gɛ ǹ
ń gwa tó aa aafia, ní su ń ń aafia seelao.
19 Aa kú ń Sauluo ń Isailiɔ píi Ela gusalalau, aalɛ
zı̆ka ń Filitɛ̃ɔ.
20 Davidi fɛ̀lɛ kɔɔ káaukaau, à a sãɔ tò ń sãdãn
pãleo. A a aso sɛ̀, ɔ̃ à dàzɛu lá Yɛse dı̆ilɛɛwa. Kɛ́ à
kà zı̆gɔ̃ɔ bòou, à mɔ lè aalɛ gɛ́ zı̆lau, aalɛ wii gbãa lɛ́.
21 Isailiɔ ń Filitɛ̃ɔ lɛ́ sɔukɛ, aa aɛdɔkɔ̃wa.
22 Ɔ Davidi a aso nà pɔ́ɔ dɔ̀anaɛ aà ɔzı̆, ɔ̃ à bàalɛ̀ gɛ̀
zı̆lau. A a vı̀ı̆iɔ lè we, ɔ̃ à fɔkpàmá.
23 Kɛ́ àlɛ yã'ońnɔ, Filitɛ̃ɔ nɛgɔ̃na Goliati, Gata gbɛ̃́
bɔ̀ Filitɛ̃ zı̆gɔ̃ɔ guu, à ɛ̀a fɛ̀lɛ ń a yã́pio. Davidi yã́pi
mà.
24 Kɛ́ Isailiɔ aà è, sɔ̃ kɛ̃̀ńgu lɔ, aa lɛ̀kɔ̃wa ḿpii.
25 Aalɛ okɔ̃ɛ aa mɛ̀: I gɔ̃ɛpi e à bɔ̀o lé? Tó à bɔ̀, ı̀
kuabiiwáɛ. Gbɛ̃́ pɔ́ aà dɛ̀, kía a ade gba àizɛɛ zɔ̃ɔ, i
aà gba a nɛnɔɛ lɔ nɔ ũ, mɛ́ aà bɛdeɔ wɛ̃̀'ɔ̃a kpá lɔo.
26 Ɔ Davidi gbɛ̃́ pɔ́ zɛa a saɛɔ là à mɛ̀: Bɔ́ wa
kɛ gbɛ̃́ pɔ́ Filitɛ̃pi dɛ̀ à Isailiɔ bɔ̀ wíuɛi? Dén Filitɛ̃
gyafɔɔdepi ũ, à gbàsa lɛ́ kuabiibii Lua bɛ̃́ɛ zı̆gɔ̃ɔwai?
27 Ɔ wa òɛ̀ lá gbɛ̃́ɔ lɛ́ okɔ̃ɛwa wà mɛ̀: Màa wa kɛ
gbɛ̃́ pɔ́ aà dɛ̀ɛ.
28 Kɛ́ aà vı̀ı̆ zɔ̃ɔde Ɛliabu mà Davidi lɛ́ yã'o ń gbɛ̃́ɔ,
aà pɔ pàaàzi à mɛ̀: Akɛa n mɔ lai? Dé n sã yɔɔnaɔ
gɔ̃̀ɛ̀ zı̆ gbáaui? Má ń kàamai ń n nɔ̀sɛvãio dɔ̃. N mɔ
zı̆ gwaiɛ.
29 Davidi mɛ̀: Bɔ́ má kɛ̀i? Baa yã́ má ooa?

30 Ɔ à kpɛlɩ̃è à gɛ̀ yã́ doũpi là gbɛ̃pãlewa. Lá gbɛ̃́
káau ɔ̀è, màa wa ɔ̀è lɔ.
31 Wà yã́ pɔ́ Davidi òpi sɛ̀lɛ sɩ̃u Sauluɛ, ɔ̃ à aà sɩ̃si.
32 Kɛ́ Davidi mɔ̀, a ò Sauluɛ: Gbɛ̃e su to sɔ̃
kɛ̃agu Filitɛ̃pi yã́ musuo. Mapi n zɔ̀blena, má gɛ́
zɩ̃kaiaànɔɛ.
33 Ɔ Saulu ɔ̀è: Nyɔ̃ fɔ̃ gɛ́ zɩ̃kai ń Filitɛ̃pioo.
Nɛbɔlɔnan n ũ. Gɔ̃ɛpi sɔ̃, zɩ̃gɔ̃ɛ za a ɛ̀waasogɔɔ.
34 Ɔ Davidi ɔ̀è: Mapi n zɔ̀blena, mámɛ miɔ ma
mae sãɔ dã́. Tó nɔ̀ɔmusu ge mai mɔ̀ sã kũ̀ kpàsau,
35 mi a gbɛsɛlɛ mà gbɛ̃ mà sãpi bɔ a lɛ́zɩ̃ɛ. Tó à
lɩ̃aamanɔ, ɔ̃ mi kũ a lɛtãwa mà gbɛ̃ mà dɛ.
36 Mapi n zɔ̀blena, ma nɔ̀ɔmusu ń maio dɛ̀ píi, mɛ́
Filitɛ̃ gyafɔɔdepi a gɔ̃ lán pɔ́piɔwaɛ, asa àlɛ kuabiibii
Lua bɛ̃́ɛ zɩ̃gɔ̃ɔwaɛ.
37 Davidi ɛ̀a mɛ̀: Lá Dii ma bɔ nɔ̀ɔmusu ń maio
lɛ́zɩ̃, màa a ma bɔ Filitɛ̃pi ɔzɩ̃. Ɔ Saulu ɔ̀è: Gɛ́! Dii
kunnɔ.
38 Saulu a zɩ̃ka'ula dàɛ̀, à a mɔgotɛ̃ fùa kpàɛ̀, ɔ̃ à a
mɔ̀ ula dàɛ̀.
39 Davidi Saulu fɛ̃nda lòo zɩ̃ka'ulapiwa. Kɛ́ à yɔ̃̀
táwa, ɔ̃ à fùa, asa a a dɔ́ɛ dɔ̃o. Ɔ a ò Sauluɛ: Má fɔ̃ gɛ́
ń pɔ́piɔo, asa má a dɔ́ɛ dɔ̃o. Ɔ à pɔ́piɔ bɔ̀lɛ píi a kàlɛ.
40 A a gopana sɛ̀, ɔ̃ à gɛ̀ gbɛ̀ boolona sɛ̀lɛ swa'ɛu
mɛ̀n sɔo, a kà a dã́dãkɛbɔɔu. Ɔ àlɛ sɔ̃ Filitɛ̃pizi, a a
gbɛma kũa.
41 Ɔ Filitɛ̃pi lɛ́ sɔ̃ Davidizi, aà sɛ̀ngbaokũna bɛ aà
aɛ.
42 Kɛ́ à Davidi gwà, a è nɛ́ bɔlɔ tɛ̃a kɛfɛnaɛ, ɔ̃ à
dɔ̀ɛwà.
43 A ɔ̀è: Gbɛ̃n ma ũ, ɔ̃ n gbasa ńlɛ mɔa ń gooa? Ɔ à
aà kà ń a tã́a tɔ́o.
44 Ɔ à ɛ̀a mɛ̀: Sɔ̃mazi, bãɔ n ble, wàiɔ i n só.

45 Davidi òɛ̀: Fɛ̃nda ń sɔ̃mpɛpɛɛo ń sɔ̃n sɔ̃́nɛo ɔ̃
ńlɛ mɔoa. Mapi sɔ̃, Dii Zĩ̀gɔ̃de Isailiɔ Lua pɔ́ ńlɛ
kuabiibiiwà tɔ́ ɔ̃ málɛ mɔoma.
46 Dii a n namɛɛ ma ɔzĩ̀ gbãɛ. Má n nɛɛ, mí n mi
zɔ̃, mí Filitɛ̃ zĩ̀gɔ̃ɔ gɛɔ kpa bãɔ ń wàiɔwa gbã aa só,
dṹnia i dɔ̃ kɛ́ Lua kú ń Isailiɔ.
47 Gbɛ̃́ pɔ́ kãaaa laɔ i dɔ̃ kɛ́ Dii lí zĩ̀ble ń fɛ̃nda ge ń
sɔ̃naoo. Dii mɛ́ zĩ̀ gbãa vĩ̀, a á nawɛ̃ɛ wá ɔzĩ̀ɛ.
48 Gɔɔ pɔ́ Filitɛ̃pi lɛ́ sɔ̃ Davidizi, àlɛ mɔ́ aà wíwii, ɔ̃
Davidi bàalɛ̀ lɛ́ suwà gu pɔ́ wa zĩ̀kau.
49 Ɔ à ɔgɛ̃̀ a bɔ̀ɔu, à gbɛ bɔ dà a gbɛmau. Kɛ́ à
Filitɛ̃pi gbã̀ò, ɔ̃ à aà pà a mi'aɛwa. Gbɛpi vĩ̀lɛ aà
mi'aɛpiu, ɔ̃ à lɛ̀lɛ a gbɛɛu.
50 Gbɛma ɔ̃ Davidi zĩ̀blèò Filitɛ̃piwa. A aà pà a nɛ̀,
baa fɛ̃nda a kũao.
51 Ɔ à bàalɛ̀ gɛ̀ lòoaàla, à aà fɛ̃nda wò aà kpɛ, à aà
dɛ̀ à aà mi zɔ̃̀ò. Kɛ́ Filitɛ̃ɔ è ń nɛgɔ̃napi gà, aa lɛ̀kɔ̃wa.
52 Ɔ Isailiɔ ń Yudaɔ pɛ̀má ń wiio, aa ń yá e Gata
bɔlɛu ń Ɛkɛloni bĩ́ibɔlɛo. Gbɛ̃́ pɔ́ aa ń dɛdɛɔ gɛɔ gɔ̃̀
kálɛa sɛa za Saalaiũ zɛ́u e Gata ń Ɛkɛlonio.
53 Kɛ́ aa sù ń Filitɛ̃ɔ yaao, ɔ̃ aa ń bòo pɔ́ɔ nàaa.
54 Davidi Filitɛ̃pi mi sɛ̀ à gɛ̀ò Yelusalɛũ, à aà
gɔ̃kɛbɔɔ kàlɛ a kpɛ́u.
55 Gɔɔ pɔ́ Davidi lɛ́ sɔ̃ Filitɛ̃pizi, Saulu lɛ́ aà gwa, ɔ̃
à a zĩ̀gɔ̃ɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ Abinɛɛ là à mɛ̀: Dé nɛ́n nɛgɔ̃ɛnapi
ũi? A wèwà à mɛ̀: Kí, ń n kuao, má dɔ̃o.
56 Ɔ kía mɛ̀: Gbɛa ǹ ma gbɛ̃́ pɔ́ a nɛ́n ɛ̀waasopi ũ.
57 Kɛ́ Davidi sù ń Filitɛ̃pi dɛao, Abinɛɛ aà sɛ̀ gɛ̀ò
Saulu kĩ́i, a Filitɛ̃pi mi kũa.
58 Ɔ Saulu aà là à mɛ̀: Nɛ́, dé nɛ́n n ũi? A wèwà à
mɛ̀: N zɔ̀blena Yɛse, Bɛtɛlɛũ gbɛ̃́ nɛ́n ma ũ.

18

Saulu ibɛlɛsɛa ń Davidio

1 Kɛ́ Davidi yã'ò ń Sauluo a làa, ɔ̃ Yonatãa
gbɛ̃kpàaànɔ, a yeaàzi lá azi̋a wɛ̃niwa.
2 Za zi̋beezi̋ ɔ̃ Saulu aà di̋lɛ a bɛ, i wei aà ta a mae
bɛ lɔo.
3 Yonatãa yãyèaànɔ, kɛ́ a yeaàzi lá azi̋a wɛ̃niwa
yã́i.
4 Ɔ à a ulada pɔ́ á daa bɔ̀ à aà gbà ń a zi̋ka'ulao ń
a fɛ̃ndao ń a sáo ń a asanao.
5 Gua pɔ́ Saulu Davidi gbàɛu zi̋kai píi, i̋ saasɛɛ, ɔ̃ à
aà di̋lɛ zi̋gɔ̃ɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ ũ. Aà yã́ i̋ kɛ gbɛ̃́piiɛ naɛ ń Saulu
i̋waɔ píi.
6 Kɛ́ zi̋gɔ̃ɔ lɛ́ su Davidi Filitɛ̃pi dɛa gbɛa, nɔɛɔ bɔ̀
Isaili wɛ̃́lɛɔ guu píi, aa gɛ̀ dai ń kí Saululɛ, aalɛ lɛsi,
aalɛ ɔ̃wã, aalɛ gȁalɛ, aalɛ pɔnakɛ, aalɛ sɛ̃́sɛ̃napa.
7 Aalɛ lɛsi, aalɛ dɔkɔ̃ɛ, aalɛ ɔ̃wã, aalɛ mɛ:
Saulu gbɛ̃́ɔ dèdɛ ɔ̀aa sɔoɛ (1.000),
Davidi sɔ̃ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000).
8 Yã́pi kɛ̀ Sauluɛ i̋i maamaaɛ, ɔ̃ aà pɔ pà à mɛ̀: Wà
ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi kpà Davidiwa, mapi sɔ̃ ɔ̀aa sɔonaɛ.
Kpala mɛ́ gɔ̃̀ aà si sa.
9 Za zi̋beezi̋ ɔ̃ à wɛdɔ̀ɛ̀.
10 Kɛ́ a gu dɔ̀, ɔ̃ Lua tò Saulu tã́a pãsi̋pi dèdɛ, àlɛ
yãyaaa'o a kpɛ́u, ɔ̃ Davidi a mɔɔna sɛ̀, àlɛ lɛ́ lá i̋ɔ kɛ
gɔɔpiiwa. Saulu a sɔ̃na kũa,
11 ɔ̃ à aà gbȁò à mɛ̀: Má Davidi paò mà naaa ń
gi̋oɛ. Ɔ Davidi azi̋a ɛ̃̀ɛ̀ gɛ̃n pla.
12 Saulu i̋ vi̋akɛ Davidiɛ, kɛ́ Dii kuaànɔ mɛ́ à
pãkpàazi yã́i.
13 Ɔ à Davidi yà à aà di̋lɛ zi̋gɔ̃ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa sɔɔɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ
ũ. Ɔmɛ i̋ɔ dɔaaanɛ́ zi̋lau.

14 Gu pɔ́ à gɛ̀u píi ı̀ saasɛɛ, kɛ́ Dii kuaànɔ yɑ̃́i.
15 Kɛ́ Saulu è ı̀ɔ saasɛ, ɔ̃ à vı̀akɛ̀ɛ̀ dɛ yɑ̃ala.
16 Isailiɔ ń Yudaɔ sɔ̃ aa ye Davidizi ḿpiiɛ, kɛ́ ı̀ɔ
dɔaanɛ́ zı̀lau yɑ̃́i.
17 Ɔ Saulu òɛ̀: Má a nɛnɔɛ sɛ̃́ia Mɛlabu kpama nɔ
ũ. Nɛgɔ̃nkɛa kɛ, ní zı̀kamɛɛ Diiɛ. Asa Saulu làasookɛ̀
à mɛ̀: Má ɔkɑ̃wào, Filitɛ̃ɔ mɛ́ aa aà dɛ.
18 Ɔ Davidi òɛ̀: Dén ma ũi? Deɔn ma bɛdeɔ ń ma
mae buiɔ ũ kɛ́ mà gbasa mà gɔ̃ n nɛ́ zɑ̃́ ũi?
19 Kɛ́ Mɛlabu kà wà kpa Davidiwa, ɔ̃ Saulu aà kpà
Mɛɔla gbɛ̃́ Adiɛliwa.
20 Saulu nɛnɔɛ Mikali ye Davidizi. Kɛ́ wà yɑ̃́pi ò
Sauluɛ, à kɛ̀ɛ̀ na
21 à mɛ̀: Má aà kpawàɛ, i gɔ̃ɛ̀ bai ũ, Filitɛ̃ɔ i aà dɛ.
Ɔ a ò Davidiɛ: Nyɔ̃ ma nɛ́ pɑ̃le e ǹ sɛ sa.
22 Ɔ a ò a ı̀waɔnɛ: A yɑ̃'o Davidiɛ asii guu, à oɛ̀ aà
yɑ̃́ kàmagu, mɛ́ ma ı̀waɔ yeaàzi píi. Aà ma nɛnɔɛ sɛ́.
23 Aà ı̀waɔ yɑ̃́pi kɑ̃̀ Davidiɛ a swɑ̃́wa, ɔ̃ a ònɛ́: Gɔ̃a
kíanɛ zɑ̃́ ũ á yɑ̃́ àa nɛe? Táaa taasiden ma ũ.
24 Kɛ́ Saulu ı̀waɔ sù, aa Davidi yɑ̃́pi sɛ̀lɛ sı̀uɛ̀.
25 Ɔ Saulu mɛ̀: A oɛ̀ má ye ɑ̃̀nsue pɔeio, sema aà
tɔsimɛɛ ma ibɛɛ Filitɛ̃ɔwa, i sumɛɛ ń ń gyafɔɔo mɛ̀n
basɔo. Alɛ e Filitɛ̃ɔ aà dɛɛ.
26 Kɛ́ ı̀wapiɔ yɑ̃́pi dàu a sı̀u Davidiɛ, gɔ̃a kíanɛ zɑ̃́
ũ kɛ̀ɛ̀ na sa. E nɔpi sɛgɔɔ àɔ gɛ́ kái,
27 Davidi ń a zı̀gɔ̃ɔ fɛ̀lɛ gɛ̀ Filitɛ̃ɔ dɛ̀dɛ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa do,
ɔ̃ à sù ń ń gyafɔɔo, a kpà kíawa píi, kɛ́ à e gɔ̃ aà nɛ́ zɑ̃́
ũ yɑ̃́i. Ɔ Saulu a nɛ́ Mikali kpàwà nɔ ũ.
28 Kɛ́ Saulu è màa, a dɔ̃̀ kɛ́ Dii kú ń Davidioɛ, mɛ́ a
nɛ́ Mikali yeaàzi,
29 ɔ̃ aà vı̀akɛaɛ̀ kɑ̃̀fı̃, à gɔ̃̀ aà ibɛɛ ũ e à gɛ̀ gàò.

30 Gɔɔ pɔ́ Filitɛ̃ kíaɔ bɔ̀lɛ gɛ̀ zi̋kai, Davidi i̋ saasɛ dɛ
Saulu i̋wa ki̋niɔlaɛ, ɔ̃ à tɔbɔ̀ maamaa.

19

Saulu Davidi wɛa

1 Saulu ò a nɛ́ Yonatãaɛ ń a i̋waɔ píi aa Davidi dɛ.
A̋ma Yonatãa yeaàzi à kɛ̀ zài,
2 ɔ̃ à aà gbà laai à mɛ̀: Ma mae lɛ́ n wɛɛ. Nyɔ̃ nzi̋a
kũa dɔ̃ zia kɔɔ. Ulɛki̋i wɛɛlɛ ǹyɔ̃ kuu.
3 Má bɔ wɛ̃́nkpɛ ń ma maeo, wí zɛ gu pɔ́ n ulɛu.
Má n yã̋'oɛ̀. Lá a òmɛɛ, mí onɛ.
4 Ɔ Yonatãa gɛ̀ Davidi maabò a maeɛ à mɛ̀: Baa,
ńsu vãikɛ n zɔ̀blena Davidiɛo, asa i vãie kɛnɛo. Aà
yãkɛaɔ ài vi̋nɛ maamaaɛ.
5 Kɛ́ à Filitɛ̃pi dɛ̀, à gi̋ a wɛ̃niiɛ, ɔ̃ Dii tò wa zi̋̀ zɔ̃ɔ blè
wápii. N è, ɔ̃ n pɔ kèna. Bɔ́yãi ń ye vãikɛ yãesaidepiɛ
ǹ aà dɛ pãi?
6 Saulu aà yãmà, ɔ̃ à lɛgbɛ̋̀ à mɛ̀: N Diio wa aà dɛo.
7 A gbɛa Yonatãa Davidi si̋si à yã̋pi si̋uɛ̀ píi, ɔ̃ à gɛ̀
ń Davidio Saulu ki̋i, ɔ̃ àlɛ zi̋kɛɛ̀ lán yãawa.
8 Zi̋ ɛ̀a fɛ̀lɛ, ɔ̃ Davidi gɛ̀ zi̋kai ń Filitɛ̃ɔ. A si̋ńgu à
zi̋blèmá dúuduu, ɔ̃ aa bàalɛ̀ɛ̀.
9 Dii tò Saulu tã̋a pãsi̋pi ɛ̀a dɛ̀dɛ gɔɔ pɔ́ a zɔ̃lɛa a
kpɛ́u. A a sɔ̃na kũa, ɔ̃ Davidi lɛ́ a mɔɔnalɛɛ̀.
10 Saulu wɛ̀ɛlɛ à Davidi paò à naaa ń gi̋o. Kɛ́ à ɛ̋̀ɛ̀,
ɔ̃ sɔ̃napi gɛ̀ gi̋ pà.
Gwãasi̋na bee ɔ̃ Davidi bàalɛ̀ tà.
11 Ɔ Saulu gbɛ̃́ɔ zi̋̀ Davidi bɛ aa aà dã̋dã, aai aà dɛ
kɔɔ,* ɔ̃ aà na Mikali aà gbà laai à mɛ̀: Tó ni bàasi
gwã̋ao, wa ń dɛ ziaɛ.

* **19:11** Soũ 59

12 Ɔ Davidi bɔ̀ fɛnɛntiu, Mikali aà gbàɛ ń bao zı̃́lɛ,
ɔ̃ à bàalɛ̀ gɛ̃̀zɛa.
13 Ɔ Mikali tã́a† sɛ wùlɛ liiwa, à blè báa sɛ kà tã́api
mia, ɔ̃ à zwãa kùa.
14 Kɛ́ Saulu gbɛ̃́ɔ zı̀ Davidi kṹi, Mikali mɛ̀ àlɛ
gyãkɛɛ.
15 Ɔ Saulu ɛ̀a gbɛ̃́ɔ zı̀ Davidi gwai, a òné: A aà sé ń
a liio sãnu, à suomɛɛ mà dɛ.
16 Kɛ́ aa gɛ̀ kpɛ́u, tã́api ɔ̃ aa è liiwa, blè báa kuwà
a mia.
17 Ɔ Saulu Mikali là à mɛ̀: Bɔ́yãi n bɔ ma kpɛ n ma
ibɛɛ gbàɛ à pı̀lia màai? Mikali wèwà à mɛ̀: A òmɛɛ
mà to à gɛ̃zɛaɛ. Tó ma gi, á ma dɛɛ.

18 Kɛ́ Davidi bàalɛ̀ gɛ̃̀zɛa, à gɛ̀ Samuɛli gwai Lama.
A yã́ pɔ́ Saulu kɛ̀ɛ dàu a sı̀uɛ̀ píi, ɔ̃ aa gɛ̀ zɔ̃̀lɛ Naio
sãnu.
19 Kɛ́ wa ò Sauluɛ, Davidi ku Naio Lama,
20 ɔ̃ Saulu gbɛ̃́ɔ zı̀ aà kṹi. Kɛ́ aa kà we, aa lè ãnabi
gãli lɛ́ ãnabikɛkɛ, Samuɛli kú ń guu an dɔaana ũ. Ɔ
Lua Nisı̀na dı̀ zı̀napiɔnɛ, aalɛ ãnabikɛkɛ sɔ̃.
21 Kɛ́ wa ò Sauluɛ, ɔ̃ à gbɛ̃pãleɔ zı̀, ɔ̃ aa ãnabikɛkɛ̀
màa lɔ. Saulu ɛ̀a gbɛ̃́ɔ zı̀ a gɛ̃n àaɔ̃dei, ɔ̃ aa ãnabikɛkɛ̀
màa lɔ.
22 Ɔ Saulupi fèlɛ lɛ́ gɛ́ Lama azı̀a sa. Kɛ́ à kà lɔ̀ɔ zɔ̃ɔ
pɔ́ kú Sɛku saɛ, à gbɛ̃́ɔ là à mɛ̀: Samuɛli ń Davidio
ku má ni? Ɔ wa òɛ̀: Aa ku Naio Lama.
23 Kɛ́ àlɛ gɛ́ we, ɔ̃ Lua Nisı̀na dı̀ aàpiɛ sɔ̃, àlɛ gɛ́, àlɛ
ãnabikɛkɛ e à gɛ̀ kàò Naio Lama.
24 A a pɔkasaɔ bɔ̀ala, à ãnabikɛkɛ̀ Samuɛli wáa.
Gɔɔ bee fãanɛ ń gwãası̀nao píi ı̀ɔ wúlɛa puiziɛ. A

† 19:13 Tã́apiá lí pɔ́ wa ã̀ lán gbɛ̃nazı̀nawaɛ.

yɑ̃́i tò wɩ̃ mɛ: Saulu ku ɑ̃nabiɔ guu sɔ̃ nɛe?‡

20

Davidi ń Yonatɑ̃ao

1 Davidi bɔ̀ Naio Lama à bàalɛ̀ gɛ̀ Yonatɑ̃a lè, ɔ̃ à
aà là à mɛ̀: Bɔ́ má kɛ̀i? Dàa kpele má kɛ̀i? Vɑ̃i kpele
má kɛ̀ ń maeɛ ɔ̃ àlɛ ma wɛi?
2 A wèwà à mɛ̀: Gyaũ! Nyɔ̃ gao. Gwa, ma mae líɔ
yɑ̃e kɛ à gɩ̃ kɑ̃́imɛɛ ma swɑ̃́wao, yɑ̃zɔ̃ɔ ge a yɔɔnan
nò. Ma mae aɔ yɑ̃́ bee taa kɛ à gí oimɛɛe? Màa no
bá!
3 Ɔ Davidi ò lɔ: N mae dɔ̃ sɑ̃́asɑ̃ kɛ́ n ma wɛgwàɛ.
A yɑ̃́i i to n yɑ̃́pi mào, kɛ́ n pɔ su yao yɑ̃́i. N Dii kuao
ń n kuao má kú ga lɛ́zɩ̃ɛ.
4 Ɔ Yonatɑ̃a òɛ̀: Yɑ̃́ pɔ́ ń gbɛ̀aa píi má kɛnɛ.
5 Ɔ Davidi òɛ̀: Gwa, mɔ dafu dikpɛ ku zia. A kũ̀ mà
zɔ̃lɛ mà pɔble ń kíaoɛ. To mà gɛ ulɛ sɛ̃u e zia bàasi
oosi.
6 Tó n mae ma gbɛa, oɛ̀ ma zɛ́ gbɛ̀ama ma gɛ ma
bɛ wɛ̃́lɛu Bɛtɛlɛũ zɛazɛaɛ, kɛ́ ma bɛdeɔ píi lɛ́ sa pɔ́ wɩ̃
o wɛ̃ ń wɛ̃o o we yɑ̃́i.
7 Tó à mɛ̀ a maaɛ, máɔ aafia, ɑ̃ma tó aà pɔ pà
maamaaɛ, ǹyɔ̃ dɔ̃ kɛ́ yɑ̃vɑ̃i à zɛ̀ò à kɛmɛɛ we.
8 Gbɛ̃kɛkɛ mapi n zɔ̀blenaɛ, asa n yɑ̃yèmanɔ ń Dii
dɔ̃aoɛ. Tó má tàae vɩ̃, ma dɛ nzɩ̃a. Nsu ma kpa n
maewao.
9 Ɔ Yonatɑ̃a mɛ̀: Gyaũ! Tó má dɔ̃ kɛ́ ma mae zɛ̀ò à
vɑ̃ikɛnɛɛ, má onɛo lé?
10 Ɔ Davidi aà là à mɛ̀: Tó n mae sù yɑ̃pɑ̃sɩ̃ ònɛ,
démɛ a omɛɛi?

‡ **19:24** 1Sam 10.10-12

11 Ɔ Yonatãa ɔ̀ɛ̀: Mɔ wà gɛ́ sɛ̃u. Ɔ aa bɔ̀lɛ gɛ̀ sɛ̃u
ḿpla.
12 Ɔ Yonatãa mɛ̀: N̄ Dii Isailiɔ Luao, e zia bàasi
maa'i má a mae lɛ́ mà gwa. Tó n yã́ kàaàgu, má
lɛ́kpãsãkɛnɛ.
13 Tó ma mae ye vãikɛnɛɛ, mɛ́ mi lɛ́kpãsãkɛnɛ
ma n gbaɛ n ta aafiao, Dii yãpãsĩ̀kɛmɛɛ bɛ̃̀ɛbɛ̃ɛ. Dii
kunnɔ lá a kú ń ma maeo yãawa.
14 Tó ma su má kuɛ, gbɛ̃kɛkɛmɛɛ lá Dii ì kɛwa. Tó
ma su ma gaɛ sɔ̃,
15 n gbɛ̃kɛ su láa ń ma bɛdeɔ bauo, baa tó Dii tò n
ibɛɛɔ làa dṹniau.*
16 Màa Yonatãa yãyè ń Davidio, ɔ̃ à mɛ̀: Dii ĩabo
n ibɛɛɔnɛ.
17 Ɔ Yonatãa tò Davidi ɛ̀a a lɛgbɛ̃̀ɛ lɔ kɛ́ a yeaàzi
yã́i, asa a yeaàzi lá azĩa wɛ̃niwaɛ.
18 Ɔ Yonatãa ɔ̀ɛ̀: Mɔ dafu dikpɛ ku zia. Tó wi gbɛ̃e
e n kĩ̀lauo, wa n gbɛaɛ.
19 Zia bàasi gɛ́ ulɛi gu pɔ́ n ulɛu yã́pi daalɛgɔɔ, níɔ
ku gbɛ pɔ́ dɛ kɔɔ ũ saɛ we.
20 Má kazu gbɛpi saɛ wɛ́n àaɔ̃, lándɔ̃ málɛ pɔ́
gbã́wa,
21 mí nɛgɔ̃ɛnae zĩ aà gɛ kapiɔ wɛɛlɛ. Tó má ɔ̀ɛ̀, kaɔ
ku aà kpɛ, aà sɛ́lɛ mɔɔ̀, ní mɔ́, asa ń Diio ńyɔ̃ɔ aafiaɛ,
kai kuo.
22 Tó má ɔ̀ɛ̀ kaɔ ku aà aɛ sɔ̃, gɛ́i, asa Dii mɛ́ n gbaɛ.
23 Yã́ pɔ́ wá yè ń kɔ̃o sɔ̃, Dii mɛ́ aɔ dɛ yã́pi seelade
ũ gɔɔpii.
24 Ɔ Davidi gɛ̀ ùlɛ sɛ̃u. Kɛ́ mɔ dafu bɔ̀, kía zɔ̃̀lɛ
pɔbleai.

* **20:15** 2Sam 9.1

25 A zɔ̃̀lɛ a zɔ̃lɛkɨ̃i gɨ̃ saɛ. Yonatãa zɔ̃̀lɛ aà aɛ, mɛ́
Abinɛɛ ku aà saɛ. Davidi zɔ̃lɛkɨ̃i sɔ̃, gbɛ̃e ku weo.
26 Saulu i yãe o zɨ̃beezɨ̃o, asa àlɛ e yãe mɛ́ aà lè, à
gbãlɛ̀, bee mɛ́ gɨ̃ɛ̀.
27 Kɛ́ a gu dɔ̀ mɔ gɔɔ plaade zɨ̃́, Davidi zɔ̃lɛkɨ̃i gi da
giiɛ, ɔ̃ Saulu a nɛ́ là à mɛ̀: Bɔ́yãi Yɛse nɛ'i mɔ pɔbleio
za gɨ̃ai?
28 Ɔ a ò̀ɛ̀: A zɛ́ gbɛ̀aa, à gɛ̀ Bɛtɛlɛũɛ.
29 A mɛ̀ mà to à gɛ́, asa a bɛdeɔ lɛ́ sa'o wɛ̃́lɛpiuɛ, ɔ̃
a vɨ̃̀i òɛ à mɔ́. A mɛ̀ tó à kɛ̀mɛɛ, mà a gbaɛ à gɛ́ a vɨ̃̀iɔ
gwai. A yã́i tò i mɔ pɔbleinnɔo.
30 Ɔ Saulu pɔ pà Yonatãazi à mɛ̀: Nɛ́ faasai
swã́gbãade! Má dɔ̃ kɛ́ n zɛ ń Yɛse nɛ́oɛ. N widà nzɨ̃a
ń n daowa.
31 Tó Yɛse nɛ́pi ku wɛ̃ni guu, ńyɔ̃ e ǹ kpalableo.
Gbɛ̃́ɔ zɨ̃ aa aà kũ suomɛɛ tia. A gàɛ we.
32 Ɔ Yonatãa aà là à mɛ̀: Bɔ́yãi a gaii? Bɔ́ a kɛ̀i?
33 Ɔ Saulu Yonatãa gbã̀ ń sɔ̃nao à e dɛ, ɔ̃ Yonatãa
dɔ̃̀ sa kɛ́ a mae zɛ̀ ń Davidi dɛaoɛ.
34 Yonatãa fɛ̀lɛ gò pɔbleaa ń pɔfɛ̃o, i pɔble mɔ gɔɔ
plaade zɨ̃́pio, asa aà nɔ̀sɛ yà Davidi yã́ musuɛ, kɛ́ aà
mae aà dɨ̃lɛ yãfũu yã́i.
35 Kɛ́ a gu dɔ̀, Yonatãa bɔ̀ gɛ̀ Davidi lei gupiu.
Nɛgɔ̃ɛnae tɛaàzi.
36 Ɔ a ò nɛ́piɛ. Bàalɛ ǹ gɛ́ le. Má kazu, ní wɛɛlɛ. Kɛ́
nɛ́pi bàalɛ̀ lɛ́ gɛ́, ɔ̃ Yonatãa ka mà aà mia.
37 Kɛ́ nɛ́pi kà gu pɔ́ Yonatãa ka gbàɛpiu, ɔ̃ à lɛzù
nɛ́pizi à mɛ̀: Kapiɔ ku n aɛ le.
38 Ɔ Yonatãa ɛ̀a lɛzùaàzi lɔ à mɛ̀: Gɛ́ kpakpa, ńsu
zɛo. Ɔ nɛ́pi kapiɔ sɛ̀lɛ à sùò a diiɛ.
39 Nɛ́pi yã́pi dɔ̃o, sema Yonatãa ń Davidio.

40 Ɔ Yonatãa a gɔ̃kɛbɔɔ kpà nɛ́piwa à mɛ̀: Si ǹ taò
bɛ.
41 Kɛ́ nɛ́pi tà, Davidi fɛ̀lɛ gɛɔmidɔkɩ̃i oi, à mɔ̀ kùlɛ
Yonatãaɛ gɛ̃n àaɔ̃, à wùlɛ a gbɛɛu. Ɔ aa lɛpɛ̀kɔ̃wa, aa
ɔ́ɔlɔ̀ ḿpla ḿpii, Davidi pɔ́ mɛ́ kɛ̀ zài.
42 Ɔ Yonatãa òɛ̀: Gɛ́ aafia, asa wa lɛgbɛ̃̀ ń Dii
tɔ́o wa mɛ̀, Dii mɛ́ wá seelade ũ ma buiɔ ń n buiɔ
zãnguo e gɔɔpii.

21

Davidi kua Nɔbu

1 Davidi bɔ̀ we, ɔ̃ Yonatãa ɛ̀a tà bɛ.
2 Kɛ́ Davidi lɛ́ gɛ́ sa'onkia Aimɛlɛki kɩ̃́i Nɔbu,
Aimɛlɛkipi bɔ̀ gɛ̀ daiaàlɛ. Vɩ̃a aà kũ̀, ɔ̃ à aà là à mɛ̀:
Bɔ́mɛ tò ń bɛ ndo gbɛ̃e kunnɔo ni?
3 Davidi wèwà à mɛ̀: Kí mɛ́ zɩ̃dàmɛɛ, à mɛ̀ másu
to gbɛ̃e yá̃ pɔ́ a dɩ̃lɛmɛɛ à ma zɩ̃ kɛi dɔ̃o. Ɔ wa gudɔ̀kɔ̃ɛ
ń ma ɩ̃waɔ aa dɔaamɛɛ.
4 Blɛ kpele ń vɩ̃ la tiai? Ma gba pɛ̃ɛ mɛ̀n sɔo ge pɔ́
pɔ́ ń vɩ̃ píi lé.
5 Ɔ sa'onkiapi mɛ̀: Pɛ̃ɛ pã kuo, sema pɔ́ pɔ́ wa kàlɛ
Luaɛ bàasio. Tó n gbɛ̃́ɔ gbãlɛa nɔɛ yá̃ musuo,* má
kpama.
6 Ɔ Davidi òɛ̀: Màaɛ, wá wázɩ̃a kũa nɔɛɔ yá̃ musu,
lá wi kɛ wà gbasa da zɩ̃kazɛuwa. Ma gbɛ̃́ɔ pɔ́ɔ
gbãlɛao. Baa gɔɔ pɔ́ wálɛ pɔeã táa'o, aaliɔ gbãlɛao,
belenkɛ tá pɔ́ wálɛ o gbã.
7 Ɔ sa'onkiapi Lua pɛ̃ɛ sɛ̀ a kpàwà, asa pɛ̃ɛe ku
weo, sema pɔ́ pɔ́ wa kàlɛ Luaɛpi.† Wɩ̃ pɛɛpi sɛ Dii
aɛɛ, ɔ̃ wɩ̃ a lɛũkpakɛ ń pɛ̃ɛ dafuo.‡

---

* **21:5** Lev 15.18 † **21:7** Mat 12.3-4 ‡ **21:7** Bɔa 40.22-23

8 Saulu ȉwae ku we gɔɔpi, aà tɔ́n Doegu. Ɛdɔũ
buiɛ, aàpi mɛ́ Saulu sãdãnki ũ.
9 Ɔ Davidi Aimɛlɛki là à mɛ̀: N sɔ̃na ge fɛ̃nda vȉ
laa? Mi e ma a fɛ̃nda ge gɔ̃kɛbɔe sɛ̀o, asa kí zȉpi
dàmɛɛ zɛazɛaɛ.
10 Sa'onkiapi wèwà à mɛ̀: Filitɛ̃ pɔ́ ń dɛ̀ Ela
guzulɛu Goliati fɛ̃nda gwa kɛ. A ku sa'o'ula kpɛ,
zwãa fĩfĩwa. Tó ń yei, sɛ́, asa a pãle ku la lɔo, sema
bee. Ɔ Davidi mɛ̀: Kpaa, a sáa kuo.

Davidi ȉandekɛkɛa

11 Davidi bàalɛ̀ Sauluɛ zȉbeezȉ, à tà Gata kí Akisi
kȉ̃i.
12 Ɔ Akisipi ȉwaɔ ò̀ɛ̀: Isaili bùsu kí Davidin weo
lò? Aàpi ɔ̃ wȉ ɔ̃wã wȉ lɛsi aà yã́ musuo lò? Wȉ mɛ:
Saulu gbɛ̃́ɔ dɛ̀dɛ ɔ̀aa sɔɔɛ (1.000),
Davidi sɔ̃ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000).
13 Yã́pi Davidi kȕ gbãa, àlɛ vȉakɛ Akisiɛ maamaa.§
14 Ɔ à azȉa lȉlɛ, àlɛ ȉ́andekɛ kɛ ń wáa. A ɔgbɛ gàlɛgalɛ
bȉ́ibɔlɛ gbaɔwa, a tò lɛ́'i dà a lɛkpɛa.
15 Ɔ Akisi ò a ȉwaɔnɛ: A gwa! Gbɛ̃́piá ȉ́andeɛ. Bɔ́yãi
a aà sɛ̀ a mɔoai?
16 Ȉandeɔ kɛ̀sãaɛ, ɔ̃ a gbɛ̃́pi sɛ̀ a mɔoa aà ȉ́andekɛ
kɛmɛɛa? A e gɛ̃ ma uao.*

22

Saulu Nɔbu sa'onaɔ dɛdɛa

1 Davidi bɔ̀ we, à bàalɛ̀ à gɛ̀ gɛ̃̀ Adulaũ gbɛ̀'ɛu.* Kɛ́
aà vȉ̀iɔ ń aà de bɛdeɔ aà bao mà, aa gɛ̀ aà lè we.

§ **21:13** Soũ 56 * **21:16** Soũ 34 * **22:1** Soũ 57, 142

2 Yã'ɔ̃madeɔ ń fiadeɔ ń gbɛ̃́ pɔ́ yá̃ lɛ́ kánguoɔ
kȁaaaàzi píi, ɔ̃ à gɔ̃̀ ń dɔaana ũ. Aa kà gbɛ̃ɔn ɔ̀aa pla
taa.
3 Bɔa za we Davidi gɛ̀ Mizipa, Mɔabu bùsuu, a ò
Mɔabuɔ kíaɛ: Ma mae ń ma dao gba zɛ́ aaɔ kunnɔ e
mà dɔ̃ lá Lua a kɛmɛɛ.
4 Ɔ à ń tó ń Mɔabuɔ kíao we. Aa kuaànɔ gɔɔ pɔ́
Davidi ku sɛ̃gbãu.
5 Bee gbɛa ãnabi Gada mɔ̀ yã'ò Davidiɛ à mɛ̀: Ǹsu
ǹyɔ̃ ku sɛ̃gbãu lɔo. Ɛa ta Yuda bùsuu. Ɔ à fɛ̀lɛ gɛ̀
Ɛlɛtu líkpɛu.
6 Zĩ̏ewa Saulu zɔ̃lɛa baali gbáu Gibɛa sĩ̀sĩ̏ musu. A
a sɔ̃na kũa, aà ĩ̏waɔ liaaaàzi píi. Ɔ a mà wà Davidi
ń gbɛ̃́ pɔ́ kuaànɔɔ kúkĩ̏i dɔ̃̀.
7 Ɔ a ò a ĩ̏wapiɔnɛ: Á Bɛ̃yãmɛɛ buiɔ, à ma yãma
ápii. Yɛse nɛ́ a buaɔ ń vɛ̃ɛbuɔ kpáwáe? A á dilɛ zĩ̏gɔ̃
gbɛ̃ɔn ɔ̀aasɔsɔo ge gbɛ̃ɔn basɔobasɔoɔ dɔaanaɔ ũe?
8 Ápii a lɛkpàaĩ̏maziɛ. Kɛ́ ma nɛ́ yãyè ń Yɛse nɛ́o,
á gbɛ̃e i omɛɛo. Á gbɛ̃e i wɛ̃nadɔ̃mɛɛo. I kãmɛɛ ma
swá̃wa kɛ́ ma nɛ́ ma ĩ̏wapi nɔ̀sɛ fɛ̀lɛ aàɔ ma wɛ, lá
àlɛ kɛ tiaɛwao.
9 Ɛdɔũ bui Doegu kú ń Saulu ĩ̏waɔ we, ɔ̃ à mɛ̀: Ma
Yɛse nɛ́ è, à mɔ̀ Aitubu nɛ́ Aimɛlɛki kĩ́i Nɔbu.
10 A yãe wɛɛlɛ kɛ̀ɛ̀ Diiwa, ɔ̃ à kũ̏sũa kpàwà ń Filitɛ̃
bui Goliati fɛ̃ndao.†
11 Ɔ kía gbɛ̃́ɔ zĩ̏ aa sa'onkia Aimɛlɛki sísi ń a de
bɛde pɔ́ dɛ sa'onaɔ ũ Nɔbuɔ píi. Ɔ aa mɔ̀ kía kĩ́i ḿpii.
12 Ɔ Saulupi ɔ̀ɛ̀: Swá̃kpa ǹ ma, Aitubu nɛ́. A
wèwà à mɛ̀: Ma swá̃ wɛ̃̀, Baa.
13 Ɔ Saulu aà là à mɛ̀: Bɔ́yãi mpi ń Yɛse nɛ́o a
lɛkpàaĩ̏mazii? Bɔ́yãi n blɛ kpàwà ń fɛ̃ndao, n yãe

† **22:10** Soũ 52

wɛɛlɛ kɛ̀ɛ̀ Luawa, kɛ́ aà fɛlɛmanɔ aàɔ ma wɛ, lá àlɛ
kɛ tiaɛwai?
14 Aimɛlɛki wèwà à mɛ̀: N ȉwaɔ guu píi, dé náai
mɛ́ kà Davidiwai? N nɛ́ zɑ̃́ɛ, nzȉa dɔ̃̀anaɔ kíaɛ. A tɔbɔ̀
n bɛ.
15 Mi wɛɛlɛ kɛɛ̀ Luawa yɑ̃ao lé? Kai! Baa, ńsu
yɑ̃dɔ mapi n zɔ̀blenawao ge ma de bɛdeɔ, asa má
yɑ̃e dɔ̃ yɑ̃́pi musuo, baa yɔɔ.
16 Ɔ kípi òɛ̀: N gaɛ, mpi ń n de bɛdeɔ píi.
17 Ɔ a ò dɔai pɔ́ kú weɔnɛ à mɛ̀: Ȁ fɛlɛ à Dii
gbàgbanaɔ dɛdɛ, asa an ɔ ku Davidi yɑ̃́uɛ. Aa aà
bàalɛa yɑ̃́ dɔ̃, ɔ̃ aai omɛɛo. Ȁma aà ȉwapiɔ i we ɔsɛ̀
aa Dii gbàgbanapiɔ dɛ̀dɛo.
18 Ɔ kípi ò Doeguɛ: Fɛlɛ ǹ sa'onapiɔ dɛdɛ. Ɔ à fɛ̀lɛ
à ń dɛdɛ gɔ̃̀ɔ. Ȁ bàabaa sa'o'uladanapiɔ dɛ̀dɛ gbɛ̃ɔn
basiiɔ̃sɔo.
19 Ɔ Saulu ɛ̀a sa'onapiɔ wɛ̃́lɛ Nɔbudeɔ dɛ̀dɛ lɔ, gɔ̃ɛɔ
ń nɔɛɔ ń nɛ́ gbɑ̃aɔ ń nɛ́tɛ̃naɔ ń zuɔ ń zàa'ȉnaɔ ń sɑ̃ɔ.
Wà ń dɛdɛ ń fɛ̃ndao ḿpii.
20 Ɔ Aimɛlɛki nɛ́ do pȉlimá, aà tɔ́n Abiataa. Ȁ
bàalɛ̀ à gɛ̀ tɛ̀ Davidizi.
21 A ò Davidiɛ, Saulu Dii gbàgbanaɔ dɛ̀dɛ píiɛ.
22 Ɔ Davidi òɛ̀: Kɛ́ ma Ɛdɔũ bui Doegu è we gɔɔ
bee, má dɔ̃ sɑ̃́asɑ̃ kɛ́ a o Sauluɛ. Tàaeden ma ũ n de
bɛdeɔ gagaa píi yɑ̃́ musu.
23 Nyɔ̃ kumanɔ. Nsu to vȉa n kũo. Gbɛ̃́ pɔ́ lɛ́ n wɛ
lɛ́ ma wɛ sɔ̃ɛ. Yɑ̃e a n le ma ɔzȉo.

23

Davidi Kɛiladeɔ misia

1 Wa ò Davidiɛ wà mɛ̀: Gwa, Filitɛ̃ɔ lɛ́ zȉka ń
Kɛiladeɔ, aalɛ ń pɔ́wɛnaɔ naaa.

2 Ɔ Davidi gbɛ̀a Diiwa à mɛ̀: Mà gɛ́ lɛ́lɛi Filitɛ̃piɔwa
yɛ̏? Ɔ Dii ò̀ɛ̀: Gɛ́ lɛ́lɛimá, ní Kɛiladeɔ misi.
3 Ɔ Davidi gbɛ̃́ɔ ò̀ɛ̀: Lá vȉa lɛ́ wá kű Yuda bùsuu la,
wá fɔ̃ gɛ́ zȉkai ń Filitɛ̃ɔ Kɛilae?
4 Davidi ɛ̀a gbɛ̀a Diiwa lɔ, ɔ̃ Dii ò̀ɛ̀: Fɛlɛ gɛ́ Kɛila,
asa má Filitɛ̃ɔ nanɛ n ɔzȉɛ.
5 Ɔ Davidi gɛ̀ Kɛila ń a gbɛ̃́ɔ, à zȉkà ń Filitɛ̃ɔ, ɔ̃ à
ń pɔtuoɔ sȉmá. A Filitɛ̃ɔ dɛ̀dɛ dasidasi, à Kɛiladeɔ
mȉsi.

Saulu pɛ́lɛa Davidizi

6 Kɛ́ Aimɛlɛki nɛ́ Abiataa bàalɛ̀, àlɛ gɛ́ Davidi kȉ́i
yãa, a a sa'o'ula kũaɛ, ɔ̃ à gɛ̀ò Kɛila.
7 Kɛ́ Saulu mà Davidi gɛ̀ Kɛila, à mɛ̀: Lua gȉaàziɛ,
ɔ̃ à aà nàmɛɛ ma ɔzȉ, asa à azȉa kàka wɛ̃́lɛ bȉ́ideuɛ.
8 Saulu a zȉgɔ̃ɔ kȁaa píi aa gɛ koezɔ̃ Davidi ń a
gbɛ̃́ɔzi Kɛila.
9 Kɛ́ Davidi mà Saulu lɛ́ vãikpaaȉanɔ, ɔ̃ a ò sa'ona
Abiataaɛ aà mɔ́ ń sa'o'ulao.
10 Ɔ Davidi mɛ̀: Dii Isailiɔ Lua, mapi n zɔ̀blena,
má mà Saulu lɛ́ zɛwɛɛlɛ à mɔ Kɛila à wɛ̃́lɛɛ beepi
dúuzɔ̃ ma yȁ́i.
11 Kɛiladeɔ ma kpawà yɛ̏? Saulu a mɔ la lá má
màwa yɛ̏? Dii Isailiɔ Lua, o mapi n zɔ̀blenaɛ. Ɔ Dii
ò̀ɛ̀: A mɔ́.
12 Ɔ Davidi aà là lɔ: Kɛiladeɔ ma kpawà ń ma gbɛ̃́ɔ
yɛ̏? Ɔ Dii mɛ̀: Aa á kpawàɛ.
13 Ɔ Davidi ń a gbɛ̃́ɔ fɛ̀lɛ, aa kà gbɛ̃ɔn ɔ̀aa àaɔ̃
taawa. Kɛ́ aa bɔ̀ Kɛila, ɔ̃ aa gɛ̀ gu pɔ́ aa yei. Kɛ́ Saulu
mà Davidi bɔ̀ Kɛila, i gɛ́ we lɔo.

14 Davidi ku zɛgikĩiɔu gbáau Zifi bùsu
gbɛ̀sĩsĩdeu. Lá gu lɛ́ dɔ Saulu ĩɔ aà wɛɛ, ãma Lua i
Davidi naɛ̀ aà ɔzĩo.
15 Gɔɔ pɔ́ Davidi ku Zifi bùsu líkpɛu, a mà Saulu
ń aà gbɛ̃́ɔ lɛ́ mɔ́ a dɛi.
16 Ɔ Saulu nɛ́ Yonatãa fɛ̀lɛ gɛ̀ Davidi lè za líkpɛpiu,
à aà gbà sɔ̃ ń Lua tɔ́o.
17 A òɛ̀: Ǹsu to vĩa n kũo, asa ma mae a e ɔkãmao.
Mmɛ ńyɔ̃ kible Isailiɔwa, mapi sɔ̃ míɔ dɛ n plaade ũ.
Ma maepi bee dɔ̃ se.
18 Ɔ aa yãyè ń kɔ̃o ḿpla Dii aɛ. Davidi ku líkpɛu
we, ɔ̃ Yonatãa tà bɛ.
19 Bee gbɛa Zifideɔ gɛ̀ Saulu lè Gibɛa aa mɛ̀:
Davidi ulɛa wá bùsu sɛ̃gbãu. A ku líkpɛu Hakila
sĩ̀sĩpɔlɛu Yɛsimɔ gɛɔmidɔkĩi oi.*
20 Kí, gɔɔ pɔ́ ń yei píi, mɔ we, wí aà kpama.
21 Ɔ Saulu mɛ̀: Dii báaadaágu, kɛ́ a ma wɛ̃nagwà
yã́i.
22 A tá, í ɛa sɔukɛ. A gu pɔ́ ĩ gɛ́u gbɛagbɛa ń gbɛ̃́ pɔ́
aa aà èɔ, asa má mà wà mɛ̀ aà ɔ̃nɔá ɔ̃nɔ no.
23 A gbɛagbɛa kɛ́ à e à aà ulɛkĩiɔ dɔ̃ píi, í ɛa mɔ ma
le mà a sã́asã ma, mí gɛ́ánɔ. Tó a kú á bùsuu wɛɛ,
má kpálɛkɛaàzi Yuda buiɔ guu píiɛ.
24 Ɔ aa dàzɛu aa dɔ̀aa Saulɛ Zifi. Gɔɔ bee sɔ̃
Davidi ń a gbɛ̃́ɔ ku Maɔni gbáau sɛ̃ pɔ́ kú Yɛsimɔ
gɛɔmidɔkĩi oiu.
25 Kɛ́ Saulu ń a gbɛ̃́ɔ lɛ́ mɔ́ kpálɛkɛiaàzi, à a
baomà, ɔ̃ à pĩla gbɛpiwa, a ku Maɔni gbáau. Kɛ́
Saulu mà, ɔ̃ à pɛ̀lɛaàzi Maɔni gbáau we.
26 Sauluɔ bɛ gbɛ̀sĩsĩ kpɛle, Davidiɔ bɛ a kpɛla, aalɛ
olo'olobo aalɛ bàalɛ Saulɛ. Gɔɔ pɔ́ Saulu ń a gbɛ̃́ɔ lɛ́

---

* **23:19** Soũ 54

lia Davidiɔzi aa ń kṹ,
27 ɔ̃ gbɛ̃e mɔ̀ baokpà Sauluɛ à mɛ̀: Kɛ kpakpa,
Filitɛ̃ɔ mɔ̀ lɛ́lɛi wá bùsuwa.
28 Ɔ Saulu zɛ̀ pɛ́lɛa Davidiziɛ, à gɛ̀ Filitɛ̃ɔ lei. A yã́i
tò wı̃̀ mɛ gupiɛ Kɔ̃kpaalɛgbɛ.

24

Davidi gia Saulu dɛai gbɛ̀'ɛu

1 Bee gbɛa Davidi bɔ̀ we à gɛ̀ zɔ̃̀lɛ sɛ̃gbãu, gu pɔ́ wı̃̀
mɛ Ɛngɛdi.
2 Kɛ́ Saulu sù ń Filitɛ̃ɔ yaao, wa òɛ̀ Davidi ku
Ɛngɛdi gbáau.
3 Ɔ à Isaili zı̃̀gɔ̃ɔ sɛ̀lɛ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa gɛ̃o, à dàńnɔ zɛ́u
kpálɛkɛi Davidiɔzi gu pɔ́ wı̃̀ mɛ Tueɔ gbɛ̀sı̃̀sı̃̀.
4 Kɛ́ à kà sãɔ kaa pɔ́ kú zɛ́ saɛ kı̃́i, à gbɛ̀'ɛ è we, ɔ̃ à
gɛ̃̀u bı̃́ikpɛkɛi. Davidi ń a gbɛ̃́ɔ sɔ̃ aa ku gbɛ̀'ɛpiu za
a lɛ́wa.*
5 Ɔ Davidi gbɛ̃́ɔ òɛ̀: Gwa, gɔɔ pɔ́ Dii mɛ̀ á n ibɛɛ
nanɛ n ɔzı̃̀ ǹ yãkɛ̀ɛ lá ń yeiwan gbã. Ɔ Davidi fɛ̀lɛ
tɛɛɛ, à Saulu ulada lɛ́ zɔ̃̀ aà saɛ.
6 A gbɛa Davidi làasoo lɛ́ ı̃̀adawà Saulu ula lɛ́ pɔ́ a
zɔ̃̀pi yã́i,
7 a ò a gbɛ̃́ɔnɛ: Kai! Dii su to mà yã́ bee taa kɛ ma
dii pɔ́ á kpàɛo. Má ɔkãwào, asa Dii mɛ́ aà kpà kía ũ.
8 Davidi a gbɛ̃́ɔ lèle ń yã́pi yãi, i to aa Saulu dɛ̀o.
Kɛ́ Saulu bɔ̀ gbɛ̀'ɛu, àlɛ gɛ̃zɛa,
9 ɔ̃ Davidi bɔ̀ gbɛ̀'ɛpiu à lɛzùaàzi à mɛ̀: Ma dii kí!
Kɛ́ Saulu lı̃̀li à a kpɛ gwà, ɔ̃ Davidi kùlɛ à a mipɛ̀lɛɛ̀.
10 Ɔ a ò Sauluɛ: Tó wà mɛ̀ ma vãi ò ń musu, bɔ́yãi
ni síi?

---

* **24:4** Soũ 142

11 Gwa! N wɛ́ è gbã́ lá Dii n namɛɛ ma ɔzi̋ gbɛ̀'ɛu.
Wa òmɛɛ mà n dɛ, ɔ̃ ma n wɛ̃nagwà, ma mɛ̀ má ɔkã
ma diiwao, asa Dii mɛ́ aà kpà kía ũ.
12 Gwae Baa! Gwa, má n ulada lɛ́ kũa kɛ! Ma
n ula lɛ́ zɔ̃̀, ãma mi n dɛo. N dɔ̃̀ sa kɛ́ má vãi ge i̋i
kũannɔo. Mi tàaekɛnɛo, ɔ̃ ńlɛ ma wɛ.
13 Dii mɛ́ a yã́gɔ̃gɔ̃wɛ̃ɛ, i tɔsimamɛɛ, ãma mapi, má
ɔkãmao.
14 Lá wà yáasikɛ̀ za ziwa wà mɛ̀: Yãvãi ì bɔ
vãikɛnaɔ kĩ́iɛ. Má ɔkãmao.
15 N Isailiɔ kía, dé yã́i n bɔii? Dé ńlɛ pɛ́lɛaàzii?
Gbɛ̃ gɛ yã̀? Kɔ̀ɔtɛ̃ yã̀?
16 Dii mɛ́ a ma yã́ gwa, i yã́gɔ̃gɔ̃wɛ̃ɛ, i yãnakpaa, i
zɛmanɔ, i ma bɔ n ɔzi̋.
17 Kɛ́ Davidi yã́ bee ò Sauluɛ a làa, Saulu mɛ̀: Ma
nɛ́ Davidi, n lɔɔn wee? Ɔ Saulu wii pã̀lɛ à ɔ́ɔlɔ̀.
18 A ò Davidiɛ: N yã́ na dɛmala, asa vãi má kɛ̀nɛ,
ɔ̃ n fiabòmɛɛ ń maao.
19 N maa pɔ́ ń kɛ̀mɛɛ ò tia. Kɛ́ Dii ma nanɛ n ɔzi̋,
ni ma dɛo.
20 Tó gbɛ̃́ bɔ̀ a ibɛɛwa, ì to aà ta aafiae? Dii maa pɔ́
ń kɛ̀mɛɛ gbã fiabonɛ.
21 Má dɔ̃ sa kɛ́ ńyɔ̃ gɔ̃ kía ũ, níɔ kible Isailiɔwa.
22 Lɛgbɛ̃mɛɛ ń Dii tɔ́o, kɛ́ ńyɔ̃ ma bui kaalɛo, ńyɔ̃
ma de bɛdeɔ tɔ́ midɛo.
23 Ɔ Davidi lɛgbɛ̃̀ Sauluɛ. Kɛ́ Saulu tà bɛ, ɔ̃ Davidi
ń a gbɛ̃́ɔ ɛ̀a aa tà sɛ̃gbãu.

25

Nabali gia dɔnlɛkɛi Davidiɛ

1 Samuɛli gà, ɔ̃ Isailiɔ kȁaa píi, aalɛ ɔ́ɔlɔ aà gaa yȁ́
musu, ɔ̃ wà aà vȉ a bɛ Lama. Bee gbɛa Davidi gɛ̀
Palana sɛ̃u.
2 Maɔni gbɛ̃e ku, a bɔɔlɛ vȉ Kaamɛli we. Ɔde saɛ,
a sãɔ vȉ mɛ̀n ɔ̀aa gɛ̃o ń bleɔ mɛ̀n ɔ̀aa sɔo. Ɔ à mɔ̀
Kaamɛli a sãɔ kãkɛ̃ɛlɛi.
3 Aà tɔ́n Nabali,* aà na tɔ́n Abigaili. Nɔɛpi laai vȉ
mɛ́ aà kákaa maa, ãma aà gɔ̃pi pãsȉ mɛ́ aà yãkɛaɔ
dɔ̀ɔ vȉo. Kalɛbu buiɛ.
4 Gɔɔ pɔ́ Davidi ku sɛ̃u, a mà Nabali mɔ̀ a sãɔ
kãkɛ̃ɛlɛi.
5 Ɔ à a ȉwaɔ zȉ gbɛ̃ɔn kwi, a ònɛ́: Á fɛlɛ gɛ́ Nabali
kȉ́i Kaamɛli, í fɔkpawàmɛɛ,
6 í oɛ̀ à mɛ: Lua n dɔ̃ ń aafiao ń n uao ń n gbɛ̃́ɔ píi.
7 Má mà n mɔ ń sãkãkɛ̃ɛlɛnaɔ. Kɛ́ n sãdãnaɔ
kúwanɔ, wi ȉadamáo, mɛ́ an kua Kaamɛli guu, pɔe
i kɛ̃́sãmáo.
8 Ǹ n zȉkɛnapiɔ la, aa onɛ. Ma ȉwaɔ wɛgwa, asa
dikpɛ zȉ́ɛ. N zɔ̀blenapiɔ ń mapi n nɛ́o wá gba pɔ́ pɔ́
ń è.
9 Kɛ́ Davidi ȉwapiɔ kà, aa yȁ́pi sɛ̀lɛ sȉu Nabaliɛ ń
Davidi tɔ́o, ɔ̃ aa sɔ̀aaàzi.
10 Ɔ Nabali ònɛ́: Dén Davidi ũi? Bɔ́n Yɛse nɛ́pi ũi?
Zɔ pɔ́ aa kɛ̀ ń diiɔwa gbãɔ dasi.
11 Á ye mà a pɛ̃ɛ ń ma ío ń nɔ̀ɔ pɔ́ má dɛ̀ ma
sãkãkɛ̃ɛlɛnaɔnɛo sɛ́lɛ mà kpa gbɛ̃́ pɔ́ má ń bɔkȉi
dɔ̃oɔwa yȁ̀?
12 Ɔ Davidi gbɛ̃́ɔ ɛ̀a dàzɛu aa tà. Kɛ́ aa kà, aa yȁ́piɔ
sɛ̀lɛ sȉuɛ̀ píi.
13 Ɔ Davidi ò a gbɛ̃́piɔnɛ: Á baade a fɛ̃nda loo. Ɔ
an baade a fɛ̃nda lòo ń Davidipio sɔ̃. Gbɛ̃́ pɔ́ gɛ̀ ń

* **25:3** Bee mɛ̀ mȉsaide.

Davidioɔ kà ɔ̀aa pla taa, ɔ̃ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa do gɔ̃̀ ń asoɔ.

Abigaili awakpaa Davidiɛ a zɑ̃́ Nabali yɑ̃́ musu

14 A mɔ lè zi̇̃kɛnapiɔ do gɛ ò Nabali na Abigailiɛ à
mɛ̀: Davidi gbɛ̃́ɔ zi̇̃̀ aa bɔ̀ sɛ̃u, aa mɔ̀ fɔkpà wá diiwa,
ɔ̃ à pàlamá.
15 Gbɛ̃́piɔ sɔ̃ aa maakɛ̀wɛ̃ɛ maamaaɛ, aai
i̇̃adawáo. Wá kuańnɔ sɛ̃u guu, pɔe lí kɛ̃́sɑ̃wáo.
16 Gɔɔ pɔ́ wálɛ sɑ̃dɑ̃ ń saɛ fɑ̃anɛ ń gwɑ̃asi̇̃nao píi
aai̇̃ɔ liaawázi lán bi̇̃́iwaɛ.
17 Làasookɛ yɑ̃́ pɔ́ ńyɔ̃ kɛwa, asa aa zɛ̀ò wà vɑ̃ikɛ
wá diiɛ ń aà uadeɔ píiɛ. Aàpi maao, i̇̃li gbɛ̃́ yɑ̃'onɛ
mao.
18 Ɔ Abigaili pɛ̃ɛ nàaa kpakpa mɛ̀n ɔ̀aa do ń vɛ̃ɛo
tùu pla ń sɑ̃ pɔ́ wa kɛ̀kɛɔ mɛ̀n sɔo ń pɔ́wɛna kpasaao
pɛ̃n sɔo ń vɛ̃ɛbɛ kàaɔ mɛ̀n basɔo ń kaadɔɛmbɛ gii
kàaɔ mɛ̀n ɔ̀aa do, aa yè zàa'i̇̃naɔnɛ.
19 Ɔ a ò a zi̇̃kɛnaɔnɛ: Aɔ dɔaa, máɔ tɛ́ á kpɛɛ. I yɑ̃e
o a zɑ̃ Nabaliɛo.
20 Ɔ a di a zàa'i̇̃na kpɛ, àlɛ pila si̇̃̀si̇̃wa. Kɛ́ à bɔ̀ si̇̃̀si̇̃
kpɛ, à kpàaũ ń Davidio, àlɛ pila si̇̃̀si̇̃wa sɔ̃ ń a gbɛ̃́ɔ,
aalɛ mɔ́.
21 Davidi lɛ́ o a gbɛ̃́ɔnɛ: Ma gbɛ̃́pi pɔ́ɔ dɔ̃̀aɛ̀ sɛ̃u pɑ̃ɛ.
Wi aà pɔe sɛo, ɔ̃ à maa fi̇̃abòmɛɛ ń vɑ̃io.
22 Tó ma aà gɔ̃ɛe tò bɛ̃́ɛ e gu àɔ gɛ́ dɔi, Lua
yɑ̃pɑ̃si̇̃kɛmɛɛ bɛ̃̀ɛbɛ̃ɛ.
23 Kɛ́ Abigaili aà è, ɔ̃ à pi̇̃la a zàa'i̇̃nawa kpakpa, à
kùlɛ Davidiɛ à wùlɛ a gbɛɛu.
24 Ɔ à kùlɛ aà gbázi̇̃ à mɛ̀: Baa, mámɛ má tàae vi̇̃
mado. Mapi n zɔ̀blena gba zɛ́ mà yɑ̃'onɛ. Swɑ̃dɔ
mapi n zɔ̀blena yɑ̃́i.

25 Baa, Nabali maao. Ǹsu ǹ aà yɑ̃dao. A dɛ lá a
tɔ́waɛ. Aà tɔ́n Mi̇̀saide, mɛ́ mi̇̀saiyɑ̃ ɔ̃ i̇̀ɔ kɛ. Mapi n
zɔ̀blena sɔ̃ mi gbɛ̃́ pɔ́ n ń zi̇́ɔ eo.
26 Baa, lá Dii ku mɛ́ ń ku, Dii gi̇̀nɛ ǹ gbɛ̃dɛ ǹ tɔsi
nzi̇̀aɛɛ. Dii to n ibɛɛɔ ń gbɛ̃́ pɔ́ aalɛ n vɑ̃i wɛɛlɛɔ gɔ̃
lán Nabaliwa.
27 Tiasa Baa, gba pɔ́ mapi n zɔ̀blena ma mɔonɛɛ
bee si ǹ kpa n i̇̀waɔwa.
28 Sùuukɛ ń mapi n zɔ̀blenao ń ma tàaeo. Dii a
to n buiɔ aaɔ kible gɔɔpiiɛ, asa ni zi̇̀ka Diiɛɛ, mɛ́ wa
vɑ̃ie ema bauo.
29 Baa tó gbɛ̃e fɛ̀lɛ lɛ́ pɛ́lɛnzi n dɛi, Dii n Lua a n
wɛ̃ni dɔnɛ ń mɔgalaoɛ, i n ibɛɛɔ wɛ̃ni da a gbɛmau,
i zu.
30 Baa, tó Dii yɑ̃maakɛ̀nɛ lá à a lɛgbɛ̃̀wà píi, mɛ́ à
n dilɛ Isailiɔ dɔaana ũ,
31 n làasoo su i̇̀adama, i n dayɑ̃u gbɛ̃dɛa pɑ̃ ge
tɔsia nzi̇̀aɛ yɑ̃́ musuo. Baa, tó Dii maakɛ̀nɛ, to mapi
n zɔ̀blena ma yɑ̃́ àɔ dɔngu.
32 Ɔ Davidi ò Abigailiɛ: Wà Dii Isailiɔ Lua
sáaukpa. Ɔmɛ n zi̇̀ daimalɛ gbɑ̃.
33 Ma n sáaukɛ̀ sɔ̃ ń laai pɔ́ n ma gbao, asa ḿmɛ n
ma zùukɛ̀ gbɑ̃, ɔ̃ mi gbɛ̃dɛ ma tɔsi̇̀ mazi̇̀aɛo.
34 Tó bee no, ń Dii Isailiɔ Lua pɔ́ gi̇̀mɛɛ mà
vɑ̃ikɛnɛo, tó ni wɑ̃ n mɔ daimalɛ yɑ̃ao, dɔ̃ yɑ̃a gu a
dɔ Nabali gɔ̃ɛewao.
35 Ɔ Davidi pɔ́ pɔ́ Abigaili mɔ̀ɔɛ si̇̀ à mɛ̀: Ka bɛ
aafia. Ma n yɑ̃mà, ma yɔlaakɛ̀nɛ.

Nabali gaa ń Davidi Abigalio sɛao

36 Kɛ́ Abigaili kà Nabali ki̇́i, a è àlɛ pɔnablɛble lán
kíawa. Aà pɔ kɛ̀na, à vɛ̃ɛ gbɛ̃̀ à kɑ̃̀. Ɔ aà napi i lɛbɔ à
yɑ̃e òɛ̀ baa yɔɔo e gu gɛ̀ dɔ̀ò.

37 Kɛ́ gu dɔ̀, vɛ̃ɛ wèe Nabaliwa, ɔ̃ aà na yá̃ pɔ́ kèpi
sɛ̀lɛ sȉuɛ̀. Ɔ sɔ̃ kɛ̃̀aàgu, à gɔ̃̀ lán gbɛwa.
38 Gɔɔ kwi taa gbɛa Dii gotɔ̃̀wà, ɔ̃ à gà.
39 Kɛ́ Davidi Nabali gaa bao mà à mɛ̀: Wà Dii
pɔ́ zɛ̀manɔ sáaukpa, à wí pɔ́ Nabali dàa bɔ̀mɛɛ. A̋
gȉmɛɛ mà vãikɛ, ɔ̃ a tò Nabali vãikɛa wȉ aàzȉa musu.
Bee gbɛa Davidi gbɛ̃́ɔ zȉ Abigailiwa aa oɛ̀ á ye aà sɛ
nɔ ũ.
40 Kɛ́ Davidi ȉwapiɔ kà Abigaili kí̃i Kaamɛli, aa ò̀ɛ̀:
Davidi mɛ́ wá zí̃ma, a ye n da'uakɛ.
41 Ɔ à fɛ̀lɛ kùlɛ à a mipɛ̀lɛ à mɛ̀: Aà zɔ̀blenan ma
ũ, ma sɔu mà mà a dii ȉwaɔ gbá pípiné.
42 Ɔ à fɛ̀lɛ dȉ zàa'ȉna kpɛ gɔ̃̀ɔ. Aà nɔɛ zȉkɛnaɔ
gɛ̀aànɔ gbɛ̃ɔn sɔo. Aa dàzɛu ń Davidi zȉnaɔ, ɔ̃ à gɔ̃̀
aà nɔ ũ.
43 Davidi Yezɛlɛɛ gbɛ̃́ Ainɔaũ kũa nɔ ũ lɔ. An pla
ḿpii aà naɔnɛ.
44 Ɔ Saulu a nɛ́ Mikali pɔ́ dɛ Davidi nɔ ũ yãa kpà
Laisi nɛ́ Palɛtiɛ, Galiũ gbɛ̃́wa.

26

Davidi gia Saulu dɛai gɛ̃n plaade

1 Zifideɔ gɛ̀ Saulu lè Gibɛa, aa ò̀ɛ̀: Davidi ulɛa
Hakila sȉsȉpɔlɛu bɔaa ń Yɛsimɔɔ.*
2 Ɔ Saulu gɛ̀ Zifi sɛ̃u ń Isaili zȉgɔ̃ɔ gbɛ̃ɔn ɔ̀aa gɛ̃o,
aalɛ Davidi wɛ sɛ̃piu.
3 Saulu bòokpà zɛ saɛ Hakila sȉsȉpɔlɛ pɔ́ bɔaa ń
Yɛsimɔɔ, mɛ́ Davidi ku sɛ̃u. Kɛ́ a mà Saulu lɛ́ pɛ́lɛazi,
4 ɔ̃ à asiigwanaɔ zȉ, ɔ̃ a dɔ̃̀ sa kɛ́ Saulu kà.

* **26:1** Soũ 54

5 Ɔ Davidi fɛ̀lɛ gɛ̀ gu pɔ́ Saulu bòokpàu. A Saulu
ń a zı̏gɔ̃ɔ dɔaana Nɛɛ nɛ́ Abinɛɛo wúlɛkı̏i è. Saulu
wúlɛa bòo guoguo, aà gbɛ̃́ɔ kálɛa liaaaàzi.
6 Ɔ Davidi Iti bui Aimɛlɛki ń Zeluia nɛ́ Abisaio là
à mɛ̀: Démɛ a gɛmanɔ bòopiu Saulu kı̏ii? Ɔ Abisai
ò̀ɛ̀: Mámɛ má gɛnnɔ.
7 Kɛ́ Davidi ń Abisaio lɔ̀ɔlɛ zı̏gɔ̃piɔzi gwấ, ɔ̃ aa
Saulu è wúlɛa, àlɛ i'o bòo guoguo, aà sɔ̃na pɛ́lɛa aà
mizı̏. Abinɛɛ ń a gbɛ̃́ɔ wúlɛa liaaaàzi ḿpii.

8 Ɔ Abisai ò Davidiɛ: Lua n ibɛɛ nànɛ n ɔzı̏ gbãɛ.
To mà aà zɔ̃ ń sɔ̃nao mà naaa ń tɔɔlɛo. Má aà zɔ̃ gɛ̃n
doɛ, i kɛ gɛ̃n pla no.
9 Ɔ Davidi ò̀ɛ̀: Nsu ǹ aà dɛo. Démɛ a ɔkã kía pɔ́ Dii
kpàwa ade bɔ pãi?
10 Ɔ Davidi ɛ̀a mɛ̀: Dii ku! Dii mɛ́ a gotɔ̃wà, aà gɔɔ
pà à gàn nò, à gà zı̏laun nò.
11 Kai! Dii su to mà ɔkã kía pɔ́ á kpàwao. Wà gɛ
wà sɔ̃na pɔ́ kú aà mizı̏ sɛ́ ń aà ituuo, wí gɛ̃ò zɛ́a.
12 Davidi sɔ̃na ń ituu pɔ́ kú Saulu mizı̏o sɛ̀, ɔ̃ aa
gɛ̃̀ò zɛ́a. An gbɛ̃e i ń eo, aa ń yấ dɔ̃o, aalɛ i'o ḿpiiɛ.
An gbɛ̃e i vuo, asa Dii mɛ́ tò í zɔ̃ɔ dàńla.

13 Kɛ́ Davidi bùa swa baale, ɔ̃ à zɛ̀ sı̏sı̏ musu za
zã̀zã, gu yàasa daa ń zãnguo.
14 Ɔ à lɛzù Abinɛɛ ń a gbɛ̃́ɔzi à mɛ̀: Abinɛɛ yòoo! N
nílɛ yầ? Abinɛɛ wèwà à mɛ̀: Démɛ lɛ́ lɛzu kíazii?
15 Davidi ò̀ɛ̀: Nɛgɔ̃nan n ũo lò? Gbɛ̃e kànwa Isaili
bùsuue? Gbɛ̃e mɔ̀ n dii kí dɛi. Bɔ́yãi ńlɛ aà dɔ̃́ao ni?
16 Ni yấ dɔ̃ ń kɛ̀o. N Diio a ka gaaɛ, asa i á dii kí
pɔ́ Dii kpàɛ́ dɔ̃́ao. Gwae! Kí sɔ̃na ń aà ituu pɔ́ kú aà
mizı̏o ku máɛ?

17 Saulu Davidi lɔɔ dɔ̀, ɔ̃ à mɛ̀: Davidi ma nɛ́, n lɔɔn
wee? A wèwà à mɛ̀: Ma dii kí, ma lɔɔɛ.
18 Davidi ɛ̀a mɛ̀: Bɔ́yãi ma dii lɛ́ pɛ́lɛ mapi a
zɔ̀blenazii? Bɔ́ má kɛ̀i? Bɔ́ má wĩwii?
19 Ma dii kí, swã́kpa mapi n zɔ̀blena yã́i sa. Tó Dii
mɛ́ n sóikɛ̀a, aà ma sa'oa gĩma. Tó gbɛ̃nazĩnaɔnɛ sɔ̃,
Dii láaikɛmá, asa aa ma ya ma bɔ Dii gbɛ̃́ɔ guu, aa
mɛ̀ mà gɛ́ zɔblei dii zĩ̀loɔnɛɛ.
20 Nsu to wà ma dɛ zã̀ ń Diioo. Isailiɔ kía bɔ̀ kɔ̀ɔtɛ̃
wɛi lá wĩɔ dɔ̃na ya gbɛ̀sĩsĩɔ musuwa.
21 Ɔ Saulu mɛ̀: Ma duunakɛ̀. Ma nɛ́ Davidi, ɛa su.
Má ĩadama lɔo, asa n ma wɛ̃ni dà gbia gbã. Sĩanaɛ,
ma mĩsaiyã kɛ̀, ma zã yã́wa maamaaɛ.
22 Ɔ Davidi ò̀ɛ̀: N sɔ̃nan kɛ. To n ĩwae bua mɔ síi.
23 Dii ĩ ĩabo baadeɛ a maakɛ ń a náaio musu. Dii
n namɛɛ ma ɔzĩ gbãɛ, ãma mi we ɔkã̀mao, kɛ́ Diipi
mɛ́ n kpa kía ũ yã́i.
24 Lá ma n wɛ̃ni bɛɛɛ dɔ̀ gbã, Dii ma wɛ̃ni bɛɛɛ dɔ̃
màa, i ma si vãi píiwa.
25 Ɔ Saulu ò̀ɛ̀: Lua báaadangu ma nɛ́ Davidi. Nyɔ̃
yãzɔ̃ɔkɛ, n mi aɔ daa íaɛ fá. Kɛ́ Davidi gɛ̀zɛa, ɔ̃ Saulu
tà bɛ.

27

Davidi kua Filitɛ̃ɔ bùsuu

1 Davidi làasookɛ̀ à mɛ̀: Saulu a ma dɛ gɔɔewa.
Tó mi bàalɛ ma ta Filitɛ̃ɔ bùsuuo, a bɔmanɔ nao. Tó
ma bàalɛ̀, Saulu a ma wɛa tó, mí bɔ aà ɔzĩ.
2 Ɔ Davidi fɛ̀lɛ gɛ̀ Gata kí Akisi, Maɔki nɛ́ kĩ́i.
Gbɛ̃ɔn ɔ̀aa àaɔ̃ɔ gɛ̀aànɔ.
3 Ɔ Davidi ń a gbɛ̃́ɔ zɔ̀lɛ Gata ń Akisio, baade ń
a bɛdeɔ. Davidi ku we ń a na gbɛ̃ɔn plaɔ, Yezɛlɛɛ

gbɛ̃́ Ainɔaũ ń Kaamɛli gbɛ̃́ Abigaili pɔ́ dɛ Nabali nɔ
ũ yãao.
4 Kɛ́ wa ò Saulu ɛ Davidi bàalɛ̀ tà Gata, i pɛ́lɛaàzi
lɔo.
5 Davidi ò Akisiɛ: Tó n ma wɛgwàɛ, ma gba zɛ́ mà
zɔ̃lɛ guei n zɔ̃ɛwiaɔ do guu. Mapi n zɔ̀blena má ye
màɔ kunnɔ n mɛɛwiauo.
6 Zĩ̀beezĩ̀ ɔ̃ Akisi Zikilaga kpàwà, ɔ̃ à gɔ̃̀ Yuda kíaɔ
pɔ́ ũ e ń a gbão.
7 Davidi kua Filitɛ̃ɔ bùsuu kà wɛ̃̀ do ń mɔ síiɔ̃o.
8 Ɔ Davidi ń a gbɛ̃́ɔ gɛ̀ lɛ̀lɛ Gesuuɔwa ń Giiziɔ ń
Amalɛkiɔ. Gbɛ̃́piɔ ku bùsupiu za ziɛ bɔa za Sulu e
à gɛ̀ pɛ̀ Egipiwa.
9 Tó Davidi zĩ̀blè bùsupi wɛ̃́lɛɔwa, ĩ̀li gɔ̃ɛe ge nɔɛe
to bɛ̃́ɛo, sãɔ ń zuɔ ń zàa'ĩ̀naɔ ń yiongoɔ ń pɔkasaɔ ɔ̃ ĩ̀
naaa. Tó à tà, ĩ̀ gɛ́ Akisi kĩ́i,
10 ɔ̃ Akisi ĩ̀ aà la gu pɔ́ à lɛ̀lɛu gbɛ̃́ɔwa zĩ̀beezĩ̀.
Davidi ĩ̀ oɛ̀ a gɛ Nɛgɛvɛ bùsuu, Yudaɔ ge Yelamɛli
buiɔ ge Keniɔ kĩ́iɛ.
11 Davidi lí gɔ̃ɛe ge nɔɛe to bɛ̃́ɛ wà suò Gatao, asa
à mɛ̀: Gbɛ̃e asu wá kɔmalɛkɛ à mɛ má kɛ̀ kɛ́wa ge
kɛ́wao. Màa ĩ̀ɔ kɛ gɔɔ pɔ́ a ku Filitɛ̃ɔ bùsuu.
12 Akisi Davidi náaikɛ̀ à mɛ̀: Isailiɔ ye aà gĩ̀yãio.
Aɔ dɛ ma zɔ̀blena ũɛ gɔɔpii.

28

Saulu ń nɔɛ wɛlɛnde gɛ̀sisinao

1 Zĩ̀beezĩ̀ Filitɛ̃ɔ ń zĩ̀gɔ̃ɔ kɛ̀aa, aa ye gɛ́ zĩ̀kai ń
Isailiɔ. Ɔ Akisi ò Davidiɛ: Asa ń dɔ̃ kɛ́ mpi ń n gbɛ̃́ɔ
á gɛmanɔ zĩ̀kaió?

2 Ɔ Davidi òɛ̀: Too, ńyɔ̃ e sa lá mapi n zɔ̀blena má
kɛ. Ɔ Akisi òɛ̀: Tó màaɛ, má n kɛ ma dɔ̏ana ũɛ e
gɔɔpii.

3 A mɔ lè Samuɛli gà kɔ̀, Isailiɔ kȁaa píi, aa ɔ́ɔlɔ̀
aà gaa yȁ musu, ɔ̃ aa aà vȉ a bɛ wɛ̃́lɛu Lama. Saulu
wɛlɛndeɔ ń gɛ̀sisinaɔ yà Isaili bùsuu.*
4 Kɛ́ Filitɛ̃ɔ kȁaa, aa mɔ̀ bòokpà Sunɛũ. Ɔ Saulu
Isailiɔ kȁaa píi, aa bòokpà Giliboa.
5 Kɛ́ Saulu Filitɛ̃ zȉgɔ̃ɔ è, vȉa aà kȕ, sɔ̃ kɛ̃̀aàgu
maamaa.
6 A gbɛ̀a Diiwa, ɔ̃ Dii i wewà nana guu ge ń
gbɛlaao† ge ń ãnabioo.
7 Ɔ Saulu ò a ȉwaɔnɛ: A nɔɛ wɛlɛnde gɛ̀sisina
wɛɛlɛmɛɛ mà gɛ́ yãgbɛaiwà. Ɔ aa òɛ̀: Nɔɛ wɛlɛnde
gɛ̀sisinae ku Ɛndoo.

8 Ɔ Saulu azȉa lȉlɛ à pɔkasa pãleɔ dà, ɔ̃ à gɛ̀ nɔɛpi
lè gwãasȉna ń a gbɛ̃ɔn plaɔ sãnu. A òɛ̀: To n tȁa mɔ́,
ní gɛ pɔ́ ma aà tɔ́ ònɛ sísimɛɛ.
9 Ɔ nɔɛpi òɛ̀: N dɔ̃ sȁasã yȁ pɔ́ Saulu kɛ̀. A a bùsu
zɔ̏ wɛlɛndeɔ ń gɛ̀sisinaɔnɛ. Bɔ́yãi ńlɛ baikpamɛɛ wà
ma dɛi?
10 Ɔ Saulu lɛgbɛ̏ɛ̀ ń Dii tɔ́o à mɛ̀: Má sȉ ń Diio wa
ȉadama yȁɛ bee musuo.
11 Ɔ nɔɛpi mɛ̀: Gɛ kpele mà sísinɛi? A mɛ̀:
Samuɛliɛ.
12 Kɛ́ nɔɛpi Samuɛli è, à wii pȁlɛ a ò Saulue:
Mmɛnn Saulu. Bɔ́yãi n ɔ̃nɔkɛ̀imɛɛi?
13 Ɔ kípi òɛ̀: Nsu to vȉa n kũo. Bɔ́ ń èi? A òɛ̀:
Gyaade má è, àlɛ bɔ tɔɔlɛu.

---

* **28:3** Lev 20.27, Iko 18.10-11 † **28:6** Nao 27.21

14 Saulu aà là à mὲ: Kpelewa a dɛi? A ὸὲ: Mae zie
mɛ́ lɛ́ mɔ́, a ulada daa.

Ɔ Saulu dɔ̃̀ kɛ́ Samuɛliɛ, ɔ̃ à kṹlɛ à wũ̀lɛ a gbɛɛu.
15 Ɔ Samuɛli aà là à mὲ: Bɔ́yãi n ı̃adàa, ńlɛ ma
sísii? A wèwà à mὲ: Ma wɛ́tɛ̃a zɔ̃ɔ èɛ. Filitɛ̃ɔ mɛ́ mɔ̀
zı̃kaimanɔ, mɛ́ Lua bɔ̀ ma kpɛɛ. Ili wea ń ãnabio ge
nana guu lɔo. A yã́i ma n sisi. Omɛɛ lá má kɛ.
16 Samuɛli ὸὲ: Dii bɔ̀ n kpɛ à gɔ̃̀ n ibɛɛ ũɛ, mɛ́ ńlɛ
yãgbɛaa sɔ̃ bɛ?
17 Dii kὲnɛ lá a dàmɛɛ má ὸwaɛ. A n bɔ kpalau à
n gbɛ̃́dee Davidi kpàu.‡
18 Dii bee kὲnɛ gbã, kɛ́ ni aà yãmao yã́iɛ. Ni
pɔkũma pãsı̃ bɔbɔὲ Amalɛkiɔwao.§
19 Dii a Isailiɔ ń mpio kpa Filitɛ̃ɔwaɛ. Mpi ń
n nɛgɔ̃ɛɔ ɔ́ɔ kumanɔ la zia. Dii a Isaili zı̃gɔ̃ɔ kpa
Filitɛ̃ɔwa.
20 Samuɛli yã́pi tò vı̃a Saulu kũ̀ maamaa, ɔ̃ à lὲlɛ
a gbɛɛu sɔlɔlɔ gɔ̃̀ɔ. Aà yɛ̃̀ɛ làa, asa i pɔe ble gɔɔ bee
ge gwã́ beeo.

21 Kɛ́ nɔɛpi mɔ̀ Saulu kĩ́i, a è gili gɛ̃̀aàgu maamaa,
ɔ̃ a ὸὲ: Mapi n zɔ̀blena ma n yãmà, ma azı̃a kaikὲ,
ma yã́ pɔ́ ń ὸmɛɛ kὲ.
22 N n zɔ̀blena yãma sa. To mà blɛ dilɛnɛ, ní ble,
kɛ́ ǹ gbãakũ, ní gɛ̃zɛa.
23 Ɔ Saulu gı̃ à mὲ: Má pɔbleo. Kɛ́ aà ı̃waɔ nàɛwà
sãnu ń nɔɛpio, ɔ̃ à ń yãmà. Ɔ à fὲlɛ bùsuu à zɔ̃̀lɛ
liiwa.
24 Nɔɛpi zunɛbɔlɔ mɛkpaa vı̃ dɔa a bɛ. A gὲ a dὲ
gɔ̃̀ɔ, ɔ̃ à pɛ̃ɛti sὲ a dὲ à kàa kὲὸ.

‡ **28:17** 1Sam 15.28 § **28:18** 1Sam 15.3-9

25 A dȉlɛ Saulu ń a ȉwaɔnɛ. Aa blè, ɔ̃ aa fɛ̀lɛ tà gwa̋
bee gɔ̏ɔ.

29

Filitɛ̃ kíaɔ Davidi gbaɛa Zikilaga

1 Filitɛ̃ɔ ń zȉgɔ̃ɔ kȁaa Afɛki, mɛ́ Isailiɔ bòo ku
Yezɛlɛɛ nibɔnai.
2 Filitɛ̃ kíaɔ lɛ́ gɛ̃ ń ń zȉgɔ̃ gãliɔ, an keeɔ gbɛ̃ɔn
basɔobasɔo, an keeɔ ɔ̀aasɔsɔo. Davidi ń a gbɛ̋ɔ tɛ́ ń
kpɛ ń Akisio.
3 Ɔ Filitɛ̃ kíapiɔ Akisi là à mɛ̀: Ɛbɛluɛ beeɔ sɔ̃ bɛ? A
wèmá à mɛ̀: Davidin kɛ. Isailiɔ kí Saulu ȉwaeɛ yãa.
A̋ gɔɔplakɛ̀manɔ. A̋ wɛ̃ kɛ̀manɔ se. Sɛa za gɔɔ pɔ́ à
mɔ̀ ma kȉ̋i e gbã, mi yãe ewào.
4 Ɔ kípiɔ kpɛ̃nɛkɛ̀aànɔ aa mɛ̀: Gɔ̃ɛpi gbaɛ aà ta gu
pɔ́ ń kpàwàu. A e gɛ́wanɔ zȉlauo, kɛ́ asu liaawanɔ
weo ya̋i. Kpelewa a e kɛ na ń a diioi, mɛ́ i kɛ aà tá ń
wá gbɛ̃eɔ mio bàasioa?
5 Davidi pɔ́ wà lɛsȉ wà ɔ̃wȁ aà ya̋ musun weo lò?
Wà mɛ̀:
Saulu gbɛ̋ɔ dɛ̀dɛ ɔ̀aa sɔo (1.000),
Davidi sɔ̃ ɔ̀aasɔsɔo lɛɛ kwi (10.000).
6 Ɔ Akisi Davidi sȉsi a ɔ̀ɛ̀: Má sȉ ń Diio n kɛmɛɛ
gbɛ̃maa ũɛ, mɛ́ n gɛamanɔ zȉlau kɛ̀mɛɛ na, asa sɛa
za gɔɔ pɔ́ n mɔ ma kȉ̋i e gbã, mi yãe emao. A̋ma ń
maa kíaɔnɛo.
7 Ɛa tá ń n aafianao, kɛ́ ńsu yãe kɛ à kɛ ȉ̋io.
8 Ɔ Davidi Akisi là à mɛ̀: Bɔ́ má kɛ̀i? Sɛa za gɔɔ pɔ́ ma
mɔ n kȉ̋i e gbã, bɔ́ ń èai? Bɔ́yãi má e gɛ́ zȉkai ń ma
dii kí ibɛɛɔo ni?
9 Ɔ Akisi ɔ̀ɛ̀: Má dɔ̃ kɛ́ ń maamɛɛ lán Lua
malaikaewa, ãma wá kíaɔ mɛ̀ ńsu gɛ́wanɔ zȉlauoɛ.

10 Tó gu dɔ̀, fɛlɛ kɔɔkɔɔ ń n dii Saulu zɔ̀blena pɔ́
mɔ̀nnɔɔ, í tá.
11 Ɔ Davidi fɛ̀lɛ kɔɔkɔɔ ń a gbɛ́ɔ, aalɛ tá Filitɛ̃ɔ bùsuu.
Filitɛ̃ɔ sɔ̃ aa gɛ̀ Yezɛlɛɛ.

30

Davidi Amalɛkiɔ midɛa

1 Davidi ń a gbɛ́ɔ kà Zikilaga a gɔɔ àaɔ̃dezi̇. A mɔ
lè Amalɛkiɔ mɔ̀ lɛ́lɛi Nɛgɛvɛ bùsuwa ń Zikilagao ń
kpɛ. Aa lɛ̀lɛ Zikilagawa, aa tɛsɔ̃̀wà.
2 Aa nɔɛ pɔ́ kú weɔ kũ̀kũ, nɛnɔɛnaɔ ń nɔɛzɔ̃ɔɔ píi.
Aai ń gbɛ̃e dɛo, aa ń sɛ́lɛ aa zɛsɛ̀ńnɔɛ.
3 Kɛ́ Davidi ń a gbɛ́ɔ kà ń bɛ wɛ́lɛu, aa è wà tɛsɔ̃̀wà,
wà ń nɔɛɔ ń ń nɛgɔ̃ɛɔ ń ń nɛnɔɛɔ kũ̀kũ.
4 Ɔ Davidi ń gbɛ́ pɔ́ kuanɔɔ wiilɛ̀ aa ɔ́ɔlɔ̀ e an yɛ̃̀ɛɛ
làa, e aa fɔ̃̀ lɛ́ ɔ́ɔlɔ lɔo.
5 Wà Davidi nɔ mɛ̀n plaɔ Ainɔaũ ń Abigailio kũ̀
wà tàńnɔ.
6 Davidi wɛ́tɛ̃a è maamaaɛ, asa wàlɛ mɛ wà aà
pápa ń gbɛo wà dɛɛ. Gbɛ́pii nɔ̀sɛ ɔ̃̀ɔkpà an nɛgɔ̃ɛɔ ń
ń nɛnɔɛɔ yã́ musu. Davidi gbãa'è Dii a Luawa,
7 ɔ̃ a ò sa'ona Abiataaɛ: Mɔ́ ń n sa'o'ulao. Kɛ́ à
mɔ̀oɛ̀,
8 ɔ̃ Davidi yãgbɛ̀aò Diiwa à aà là à mɛ̀: Mà pɛ́lɛ
gbãamɔnɛdepiɔzi má ń lea? A òɛ̀: Pɛ́lɛńzi, ńyɔ̃ ń leɛ,
ní n gbɛ́ɔ suaba.
9 Ɔ Davidi dàzɛu ń gbɛ̃ɔn ɔ̀aa àaɔ̃ɔ. Kɛ́ aa kà Besoo
swai, gbɛ̃eɔ gɔ̃̀ we.
10 Gbɛ̃ɔn ɔ̀aa doɔ yɛ̃̀ɛɛ làa, aai fɔ̃ bùa swapiwao, ɔ̃
Davidi bùa à pɛ̀lɛ ń gbɛwa ń gbɛ̃ɔn ɔ̀aa plaɔ.

11 Aa Egipi gbɛ̃e è sɛ̃u, ɔ̃ aa gɛ̀aànɔ Davidi kɛ̃́i. Aa
blɛ kpàwà a blè. Aa í kpàwà a mɛ̃̀.
12 Ɔ aa kaadɔɛmbɛ gii kpàwà ń vɛ̃ɛbɛ kàao mɛ̀n
pla a sò. Ɔ aà mɛ sù, asa à kɛ̀ fãanɛ àaɔ̃ gwãasɛ̃̀n àaɔ̃
pɔblesai imisaiɛ.
13 Ɔ Davidi aà là à mɛ̀: Dé gbɛ̃́n n ũi? N bɔ máɛ?
Ɔ Egipi gbɛ̃́pi mɛ̀: Amalɛki zɔn ma ũ. A gɔɔ àaɔ̃n kɛ,
ma dii pãkpàmaziɛ, kɛ́ málɛ gyãkɛ yã́i.
14 Wa lɛlɛ Nɛgɛvɛ bùsuwaɛ, gu pɔ́ Kɛlɛtiɔ kuu ń
Yudaɔ ń Kalɛbu buiɔ, ɔ̃ wà tɛsɔ̃̀ Zikilagawa.
15 Ɔ Davidi aà là à mɛ̀: Ńyɔ̃ fɔ̃ gɛmanɔ gbɛ̃́piɔ kɛ̃́ia?
A wèwà à mɛ̀: Tó n lɛgbɛ̃̀mɛɛ ń Lua tɔ́o kɛ́ ńyɔ̃ ma
dɛo, mɛ́ ńyɔ̃ ma kpa ma diiwao, má gɛnnɔ ń kɛ̃́i.
16 Ɔ à gɛ̀aànɔ. Kɛ́ aa kà, aa ń lé aa fãaaa gupiiu,
aalɛ pɔble aalɛ imi, aalɛ pɔnakɛ ń pɔzɔ̃ɔ pɔ́ aa sɛ̀lɛ
Filitɛ̃ɔ bùsuu ń Yuda bùsuoɔ yã́i.
17 Ɔ Davidi sɛ̃̀ńgu à ń dɛdɛ sɛa za oosiɛlɛ e gu sɛ̃̀a
dɔa oosi. An gbɛ̃e i bɔkɛ̃̀i eo, sema ɛ̀waaso gbɛ̃ɔn ɔ̀aa
pla pɔ́ di yiongo kpɛ aa bàalɛ̀ɔ bàasio.
18 Davidi gbɛ̃́ pɔ́ Amalɛkiɔ ń kũkũɔ suabà píi ń a
nɔ mɛ̀n plaɔ.
19 An gbɛ̃e i kɛ̃́sãoo, nɛ́fɛ̃nɛn gbɛ̃zɔ̃ɔ, nɛgɔ̃ɛɔ ń nɛnɔɛɔ
píi. Baa pɔ́ pɔ́ aa sɛ̀lɛɔ, Davidi ɛ̀a pɔ́piɔ sɛ̃̀ píiɛ.
20 A sãɔ ń zuɔ nàaa, ɔ̃ aà gbɛ̃́ɔ pɔtuopiɔ kpán'aɛkɛ̀
aa mɛ̀: Davidi pɔ́ɔn kɛ.
21 Kɛ́ Davidi kà gbɛ̃ɔn ɔ̀aa do pɔ́ an yɛ̃̀ɛɛ làa, aai fɔ̃
gɛ̀anɔo, aa gɔ̃̀ Besoo swaiɔ kɛ̃́i, aa bɔ̀lɛ dàaàlɛ ń gbɛ̃́
pɔ́ kuaànɔɔ. Kɛ́ Davidi sɔ̃̀ńzi, à fɔkpàmá,
22 ɔ̃ gbɛ̃pã nɔ̀sɛvãide pɔ́ tɛ́ Davidiziɔ mɛ̀: Lá aai
gɛ́wanɔo, wá pɔ́ pɔ́ wá sɛ̃̀ɔ kee kpámáo, mɛ́ i kɛ an
baade na ń a nɛ́ɔ bàasio. Aa ń sɛ táńnɔ.

23 Ɔ Davidi mɛ̀: Ma gbɛ̃́ɔ, ásu kɛ màa ń pɔ́ pɔ́ Dii
kpàwáɔo, asa à wá dɔ̃́a, à gbãamɔnɛde pɔ́ lɛ̀lɛwáɔ
nàwɛ̃ɛ wá ɔzi̋ɛ.
24 Gbɛ̃e a yã́ pɔ́ á ɔ̀ɛ bee sio fá. Gbɛ̃́ pɔ́ gɔ̃̀ aalɛ
pɔ́ɔ dɔ̃́aɔ asea aɔ doũ ń gbɛ̃́ pɔ́ gɛ̀ zi̋lauɔ pɔ́ɔɛ. Wá
kpaalɛkɔ̃ɛ sáasaa.
25 Kɛ́ Davidi yã́pi di̋lɛ, ɔ̃ à gɔ̃̀ ikoyã ũ Isailiɔnɛ za
gɔɔ bee e ń a gbão.
26 Kɛ́ Davidi kà Zikilaga, à pɔ́ pɔ́ a si̋ keeɔ kpã̀sã
Yudaɔ gbɛ̃zɔ̃ɔ pɔ́ dɛ a gbɛ̃na ũɔnɛ à mɛ̀: Gba pɔ́ á è pɔ́
pɔ́ wá si̋ Dii ibɛɛɔwa guuɔn we.
27 A kpã̀sãnɛ́ Bɛtɛli ń Lamɔtu Nɛgɛvɛo ń Yatiio
28 ń Aloeeo ń Sifɛmɔo ń Ɛsɛmɔao
29 ń Lakalao ń Yelamɛli bui wɛ̃́lɛɔ ń Keni wɛ̃́lɛɔ
30 ń Ɔɔmao ń Boo'asão ń Atakao
31 ń Hɛblɔ̃o ń gu pɔ́ Davidi bɛu ń a gbɛ̃́ɔ píi.

31

Saulu ń a nɛgɔ̃ɛɔ gagaa
(1Lad 10.1-12)

1 Filitɛ̃ɔ zi̋kà ń Isailiɔ, ɔ̃ Isailiɔ bàalɛ̀nɛ́, an daside
gàga Giliboa gbɛpɔlɛu.
2 Filitɛ̃ɔ pɛ̀lɛ Saulu ń a nɛgɔ̃ɛɔzi, ɔ̃ aa aà népiɔ
Yonatãa ń Abinadabuo ń Malakisuao dɛ̀dɛ.
3 Zi̋ pɔ́ wàlɛ ká Saulu saɛ pãsi̋kũ̏, ɔ̃ kàzunaɔ aà pà,
à kɛ̀'i̋a maamaaɛ.
4 A ò a zi̋kabɔkũnaɛ: N n fɛ̃nda wo, ní ma zɔ̃
ǹ ma dɛò. Tó màa no, gyafɔɔdeɛ beeɔ ma zɔ̃, aai
kɔ̃̀ɔ'omanɔ. Ɔ vi̋a aà zi̋kabɔkũna kũ̏, i weio, ɔ̃ Saulu
a fɛ̃nda sɛ̀ à azi̋a ò'oa.
5 Kɛ́ aà zi̋kabɔkũna è à gà, ɔ̃ à azi̋a ò'o a fɛ̃ndaa sɔ̃,
à gàaànɔ.

6 Màa Saulu ń a nɛgɔ̃ɛ gbɛ̃ɔn àaɔ̃ɔ ń a zĩ̀kabɔkũnao
ń a gbɛ̃́ɔ gàga sãnu gɔɔ doũpi zĩ́ píi.
7 Kɛ́ Isaili pɔ́ kú guzulɛu weɔ ń ń gbɛ̃́ pɔ́ kú Yuudɛ̃
baaleɔ è ń zĩ̀gɔ̃ɔ bàalɛ̀, mɛ́ Saulu ń a nɛ́ɔ gàga, aa
bàalɛ̀ aa ń wɛ̃́lɛɔ tò we, ɔ̃ Filitɛ̃ɔ mɔ̀ zɔ̃̀lɛu.
8 Kɛ́ a gu dɔ̀, ɔ̃ Filitɛ̃ɔ mɔ̀, aalɛ pɔ́ɔ wolo gbɛ̃́ pɔ́
gàgaɔwa, ɔ̃ aa Saulu ń a nɛ́ mɛ̀n àaɔ̃piɔ gɛ è kálɛa
Giliboa gbɛpɔlɛu.
9 Ɔ aa Saulu mi zɔ̃̀ aa aà gɔ̃kɛbɔɔ wòlowà, ɔ̃ aa gbɛ̃́ɔ
zĩ̀ aa a baokpàkpa Filitɛ̃ɔ bùsu gupiiu ń ń tã́akpɛɔ.
10 Wà aà gɔ̃kɛbɔɔ kàlɛ tã́a pɔ́ wĩ̀ mɛ Asetaati kpɛ́u,
ɔ̃ wà aà gɛ lòo Bɛtɛsã bĩ́iwa.
11 Kɛ́ Yabɛsi Galadadeɔ yã́ pɔ́ Filitɛ̃ɔ kɛ̀ Sauluɛpi
mà,
12 ɔ̃ an nɛgɔ̃naɔ fɛ̀lɛ píi, aa táa'ò gwãasĩ̀n bṹu bee,
aa Saulu ń a nɛ́ɔ gɛɔ bùa Bɛtɛsã bĩ́iwa, ɔ̃ aa tàò
Yabɛsi, aa kàtɛu we.
13 Aa ń wáɔ sɛ̀lɛ aa vĩ̀ baali gbáu Yabɛsi, ɔ̃ aa lɛyè
gɔɔ sopla.

Bibeli Luayâ̆taalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayâ̆taala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

lxx

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9